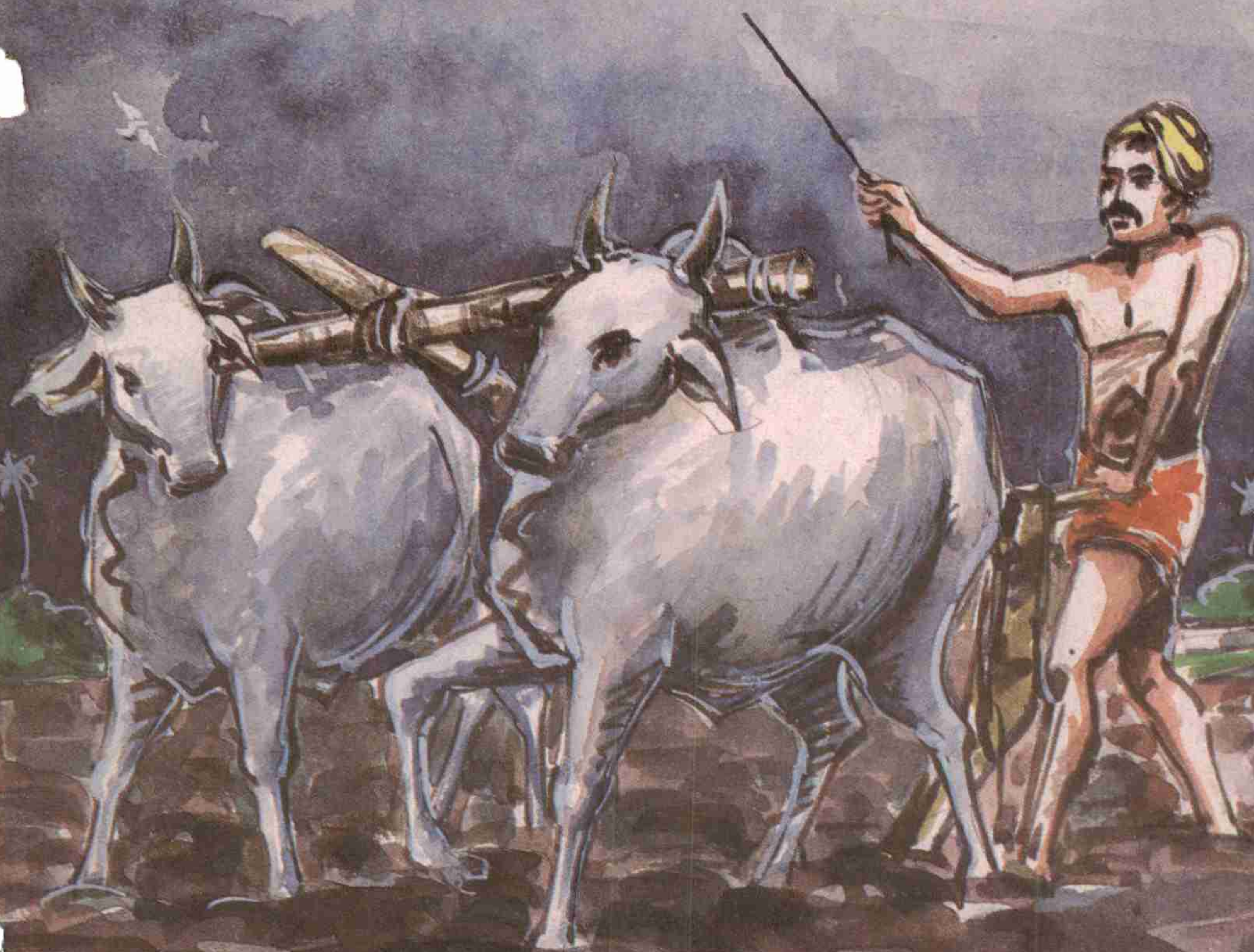

మన రైతువాణి

జి.ఎం.ఎఫ్. ఆంధ్ర-రైతు-మహిళా సంఘం

1991 మే, జూన్ మాసాలలో 10వ లోక్సభకు జరిగిన సార్వత్రిక ఎన్నికలలో వివిధ రాష్ట్రాలలో వివిధ పార్టీలకు వచ్చిన స్థానాలు

రాష్ట్రం	మొత్తం స్థానాలు	ఎన్నికలు జరిగినవి	మొత్తం ఓటర్లు (కోట్లలో)	పోలింగ్ శాతం	వివిధ పార్టీలకు వచ్చిన స్థానాలు, బ్రాకెట్లలో 1989లో వచ్చిన స్థానాలు					
					కాంగ్రెస్	బి.జె.పి	జనతాదళ్	న.వ.ఎం.	సి.పి.ఐ	ఇతరులు
ఆంధ్రప్రదేశ్	42	41	4.27	56.35	24(39)	1(0)	-	1(0)	1(0)	తెలుగుదేశం 13 (2) ఎం.ఐ.ఎం 1 (0)
అరుణాచల్ ప్రదేశ్	2	2	0.05	49.86	2(2)	-	-	-	-	---
అస్సాం	14	14	1.18	48.04	7(4)	3(0)	-	1(0)	-	ఎ.జి.పి. 1 (7) ఇతరులు 2 (3)
బీహార్	54	49	5.26	45.45	1(4)	5(8)	26(31)	1(1)	7(4)	జె.ఎం.ఎం. 6 (3) ఇతరులు 3
గోవా	2	2	0.076	41.53	2(1)	-	-	-	-	1(0)
గుజరాత్	26	25	2.49	41.03	4(3)	20(12)	0(11)	-	-	1(0)
హర్యానా	10	10	0.096	57.98	9(4)	-	-	-	-	-
హిమాచల్ ప్రదేశ్	4	4	0.3	57.29	2(1)	2(3)	-	-	-	-
కర్ణాటక	28	27	2.87	48.22	22(27)	4(0)	0(1)	-	-	ఎస్.జె.పి. 1 (0)
కేరళ	20	20	1.89	73.93	13(14)	-	-	3(2)	-	ముస్లిం లీగ్ 2 (2) కాంగ్రెస్ ఎమ్ 1 (1) ఇతరులు 1
మధ్యప్రదేశ్	40	40	3.76	41.83	27(8)	12(27)	-	-	-	బి.ఎస్.పి. 1 (0)
మహారాష్ట్ర	48	47	4.64	47.90	37(28)	5(10)	0(5)	1(0)	-	శివసేన 4 (1)
మణిపూర్	2	2	1.2	58.96	1(2)	-	-	-	-	1 (0)
మేఘాలయ	2	2	0.094	36.42	2(2)	-	-	-	-	-
మిజోరం	1	1	0.041	55.6	1(1)	-	-	-	-	-
నాగాలాండ్	1	1	0.081	76.43	0(1)	-	-	-	-	నాగాలాండ్- పీపుల్స్ కౌన్సిల్ 1(0)
ఒరిస్సా	21	20	1.8	49.49	12(3)	-	6(16)	1(1)	1(1)	---
రాజస్థాన్	25	25	2.64	45.56	13(0)	12(12)	0(11)	0(1)	-	---
సిక్కిం	1	1	0.021	55.30	0(1)	-	-	-	-	ఎస్.ఎస్.పి. 1(0)
తమిళనాడు	39	39	3.99	60.71	28(27)	-	-	-	-	అన్నాడిఎంకె.11(11)
త్రిపుర	2	2	0.15	62.87	2(2)	-	-	-	-	-
ఉత్తరప్రదేశ్	85	82	8.02	42.21	5(15)	50(8)	22(54)	0(1)	1(2)	ఎస్.జె.పి. 4
పశ్చిమ బెంగాల్	42	42	4.13	73.15	5(4)	-	-	27(27)	3(3)	ఆర్.ఎస్.పి. 4 (4) ఫార్వర్డ్ బ్లాక్ (3)

కామ్రేడ్ కుంజాచన్ కు జోహార్లు

అఖిల భారత వ్యవసాయ కార్మిక సంఘం ప్రధాన కార్యదర్శి, రాజ్యసభ సభ్యుడు, మార్క్సిస్ట్ పార్టీ కేంద్ర కమిటీ సభ్యుడు కామ్రేడ్ పి.కె.కుంజాచన్ కేరళలోని త్రివేండ్రంలో జూన్ 14వ తేదీ 1991 సంవత్సరం కన్ను మూశారు.

కామ్రేడ్ కుంజాచన్ అక్టోబర్ 20, 1925లో వ్యవసాయ కార్మిక సంఘం కుటుంబంలో జన్మించారు. 1945 సంవత్సరంలో కార్మిక సంఘంలో చేరి కేరళ ట్రాన్స్ ఫార్మ్ వర్కర్స్ యూనియన్ కు సహాయ కార్యదర్శిగా చేశారు. పార్టీ చీలిక సమయంలో ఈయన సి.పి.ఎం. వైపు నికరంగా నిలబడిన వ్యక్తి. 1967 నుండి కేరళ రాష్ట్ర కమిటీ సభ్యుడుగాను, 1989 నుండి కేంద్ర కమిటీ సభ్యులుగా కొనసాగారు.

1981 నుండి అఖిల భారత వ్యవసాయ కార్మిక సంఘానికి ప్రధాన కార్యదర్శిగా ఉన్నారు. అనేక పోరాటాలలో పాల్గొని జైలు జీవితాన్ని, 3 సంవత్సరాలు అజ్ఞాత వాసాన్ని గడిపిన మహావ్యక్తి.

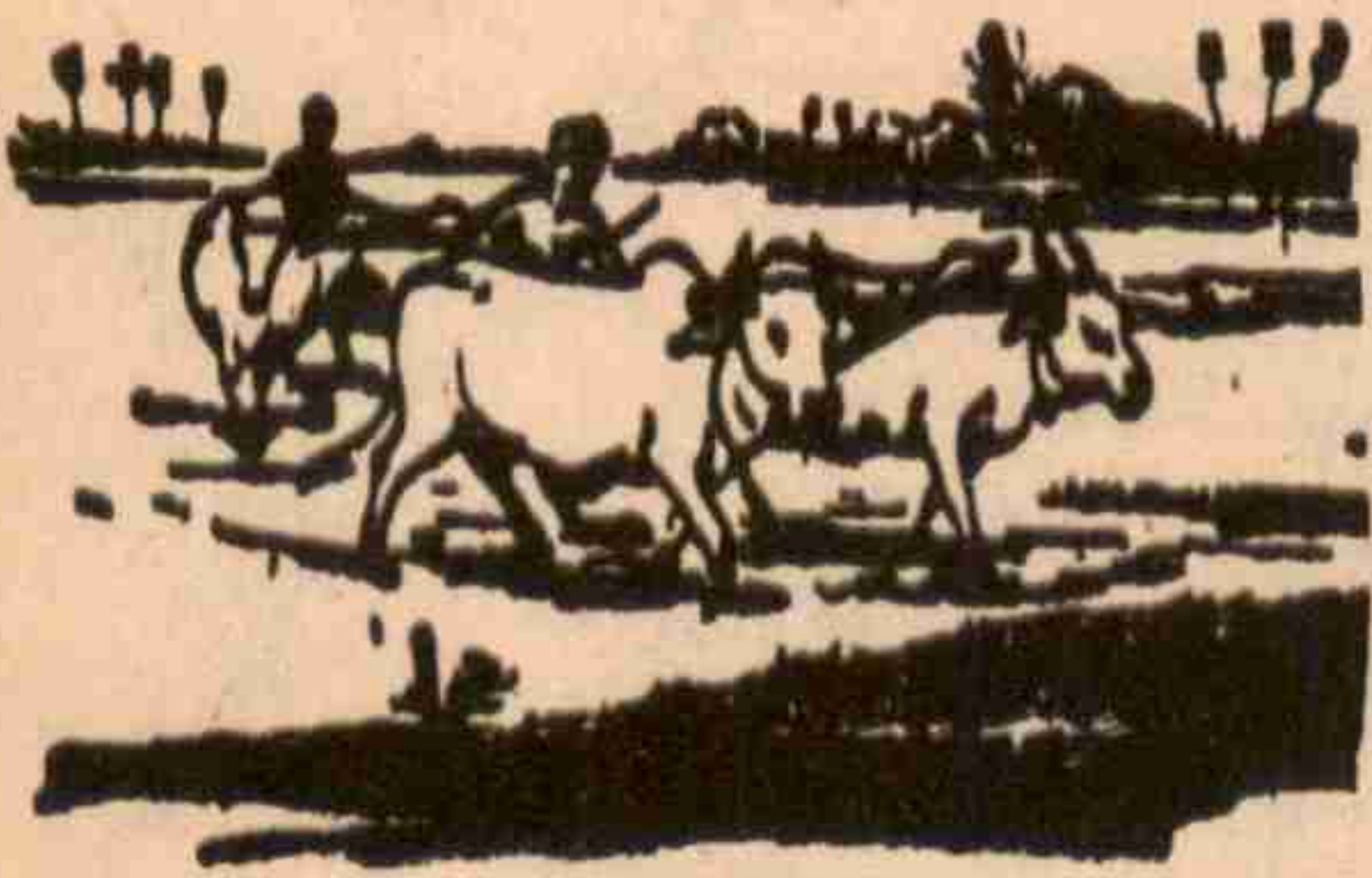

మన రైతువాణి

(త్రైమాసిక)

1991

జూలై
సంపుట:2 సంచిక:1

సంపాదకవర్గం:

కొరలాల సత్యనారాయణ
(ఎడిటర్)

పి.మధు

వి. శ్రీనివాసరావు

వెల: రు.2-50

పేజీలు: 32

చిరునామా

ఎడిటర్

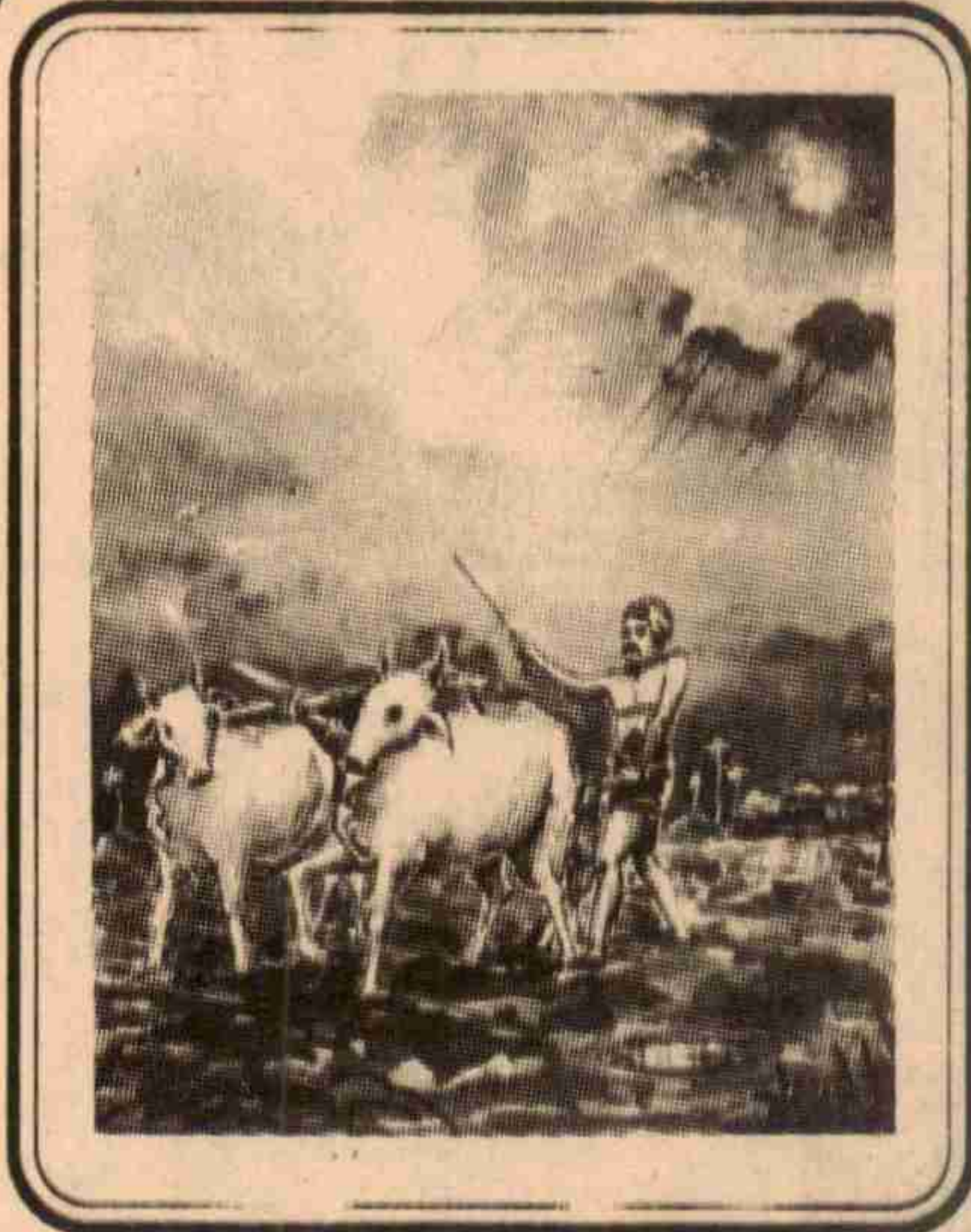
మన "రైతువాణి"

రాష్ట్ర రైతుసంఘం కార్యాలయం

గవర్నరుపేట

విజయవాడ-520 002

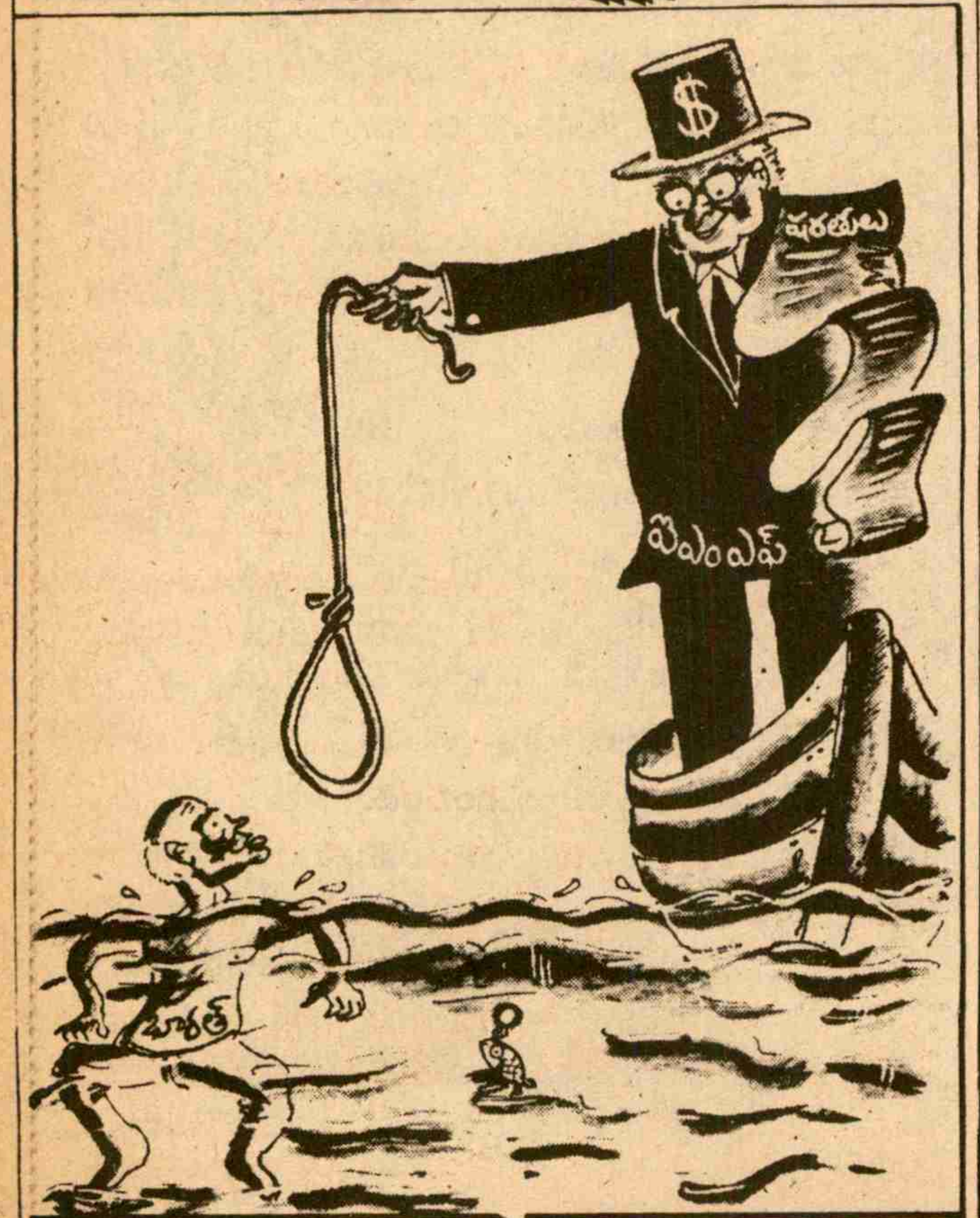
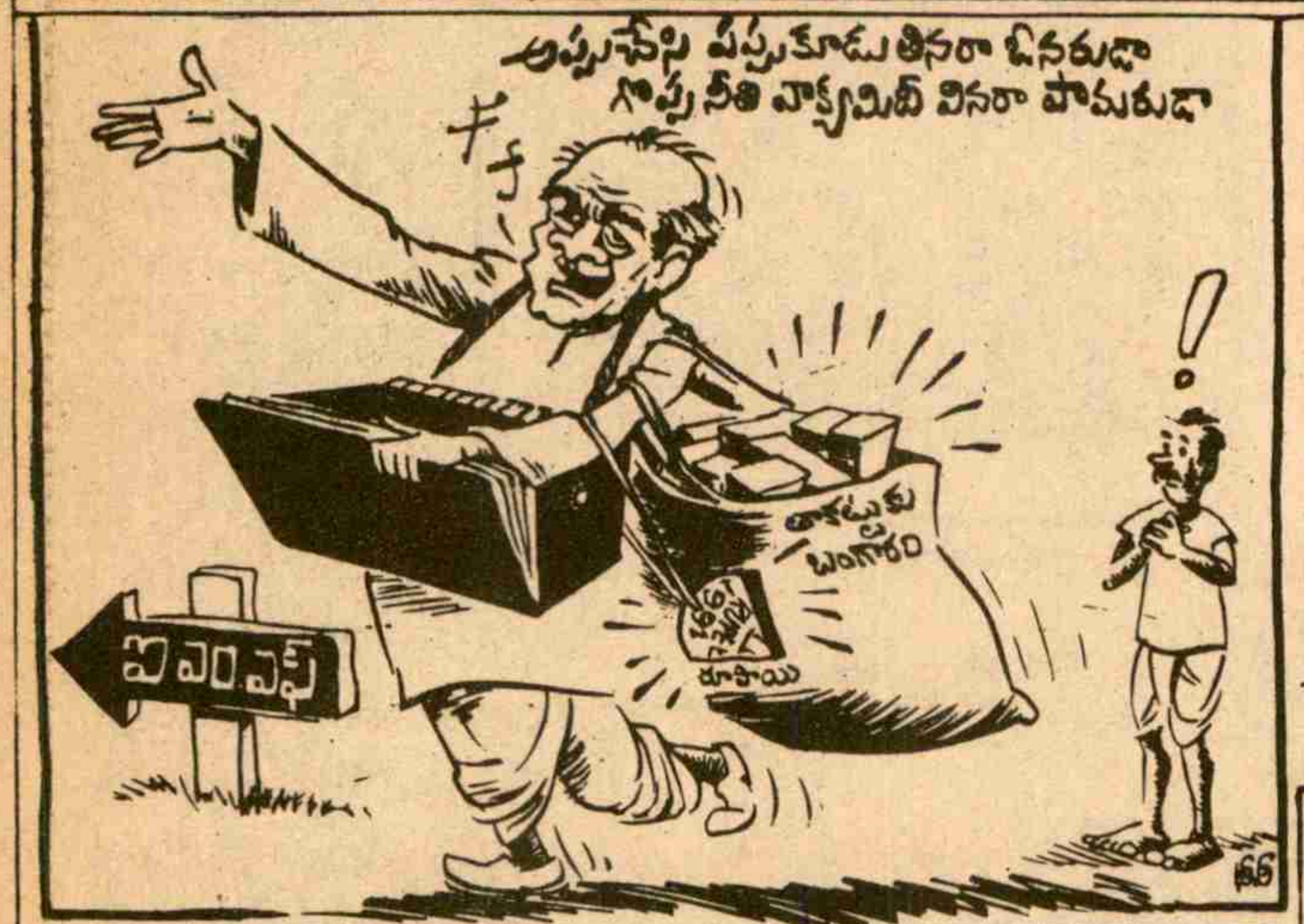
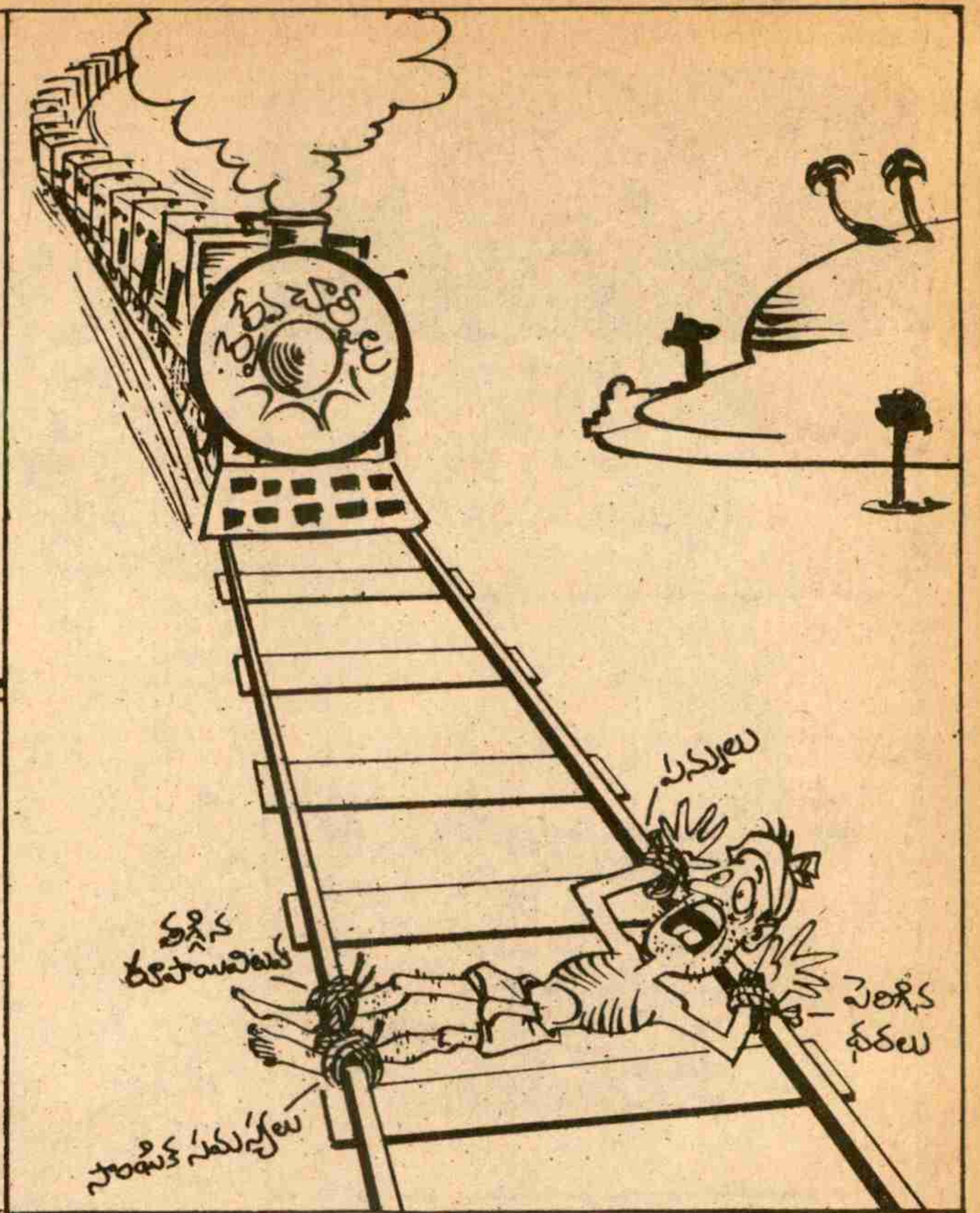
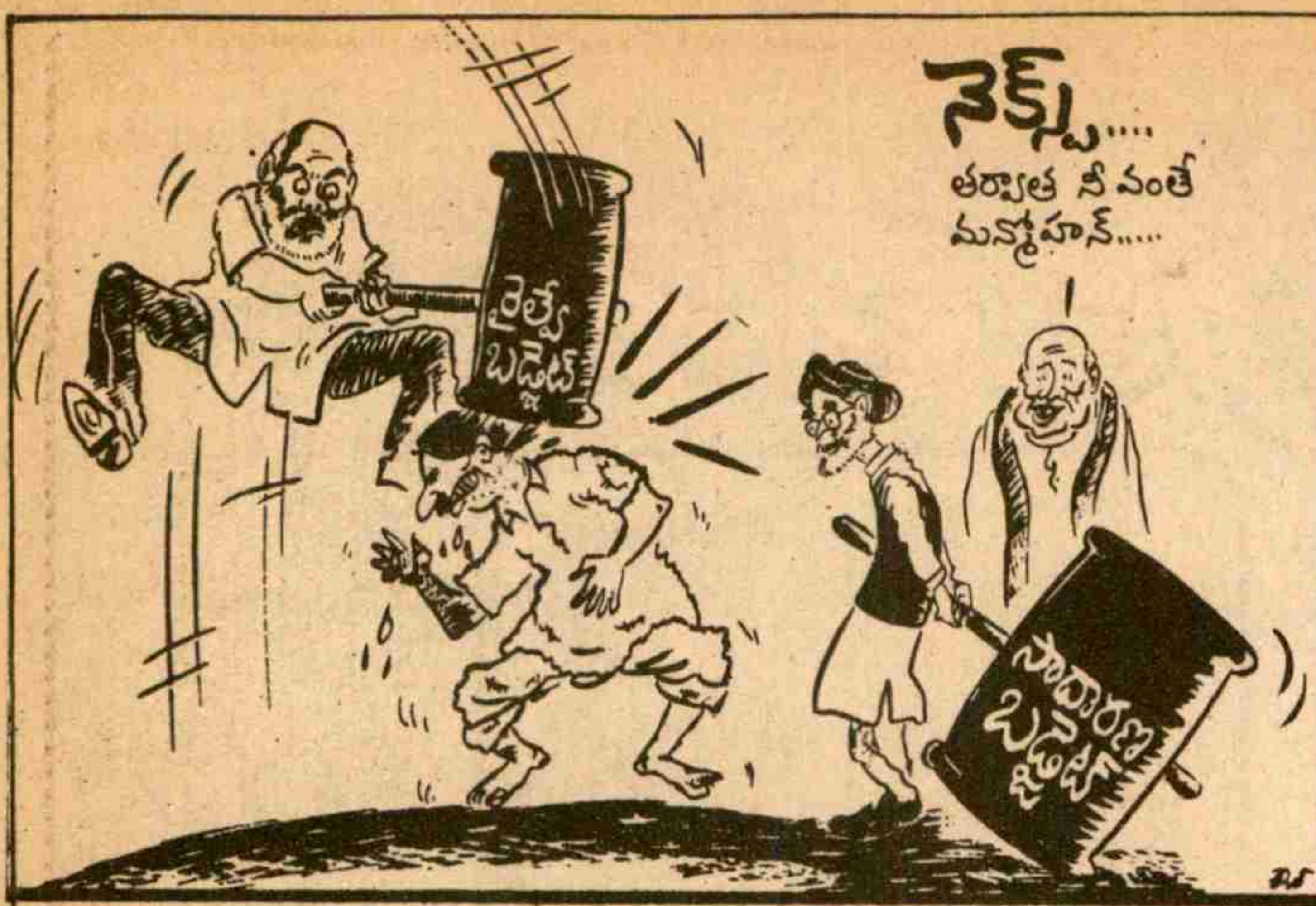
గమనిక : చెక్కులు, డి.డి.లు 'మన రైతువాణి' పేరుతో పంపగలరు.

లోపలిపేజీల్లో.....

ప్రతిపైరుపై సమగ్ర సస్యరక్షణ	4
కొబ్బరి సాగు మెళుకువలు	6
చెరకు పంటకు చెపట్టాల్సిన చర్యలు	7
ఎలుకల నివారణ	8
ర: కాలపు ముఖ్యపైర్ల సాగు	9
కలుపు నివారణకు చేతిపనిముట్లు	13
పశువులలో గురక వ్యాధి	15
7వ ప్రణాళికలో వ్యవసాయం	16
ఐఎంఎఫ్ లెన్సు-రైతులకూ ప్రమాదమే	17
భారతదేశంలో ప్రాచీన భూస్వామ్యం	19
హరుదాసలో రైతాంగం	22
పశ్చిమగోదావరిపై పొంచివున్న ప్రమాదం	23
పొగకు తుక్కు రైతు సంఘ విజ్ఞప్తి	24
కృష్ణా డెల్టాలో.....	25
దేశ రాజకీయాల్లో	26
చదువు పండుకుందాం	28

సంపాదకీయం

పదవ లోక్

సభకు జరిగిన

ఎన్నికల్లో ఏ పార్టీకి

నష్టమోన మోజారిటీ

ఇవ్వకుండా, ఏకపార్టీ గుర్తింపుని

అవకాశం లేకుండా ప్రజల

తీర్పునిచ్చారు. దీని అర్థం ప్రభుత్వం ప్రతిపక్షాల

సహకారం తీసుకొని ఏకాభిప్రాయ సాధన ద్వారా

ఎరిపాలన సాగించమని తద్వారా భారతదేశంలో ప్రజాస్వామ్యం మరింతగా బలపడుతుంది.

కాని "ఎలుకతోలు తెచ్చి ఎన్నాళ్ళు ఉతికినా నలుపు నలుపేగాని తెలుపురాద"ని అన్నట్లుగానే గత 4 సంవత్సరాలుగా ఏకచ్ఛత్రాధిపత్యంగా రాజ్యాన్ని ఏలిన కాంగ్రెసు ఈ నూతన మార్పుని గుర్తించడం లేదు. శ్రీ వి.పి.సింగ్ ప్రభుత్వానికి విద్రోహం చేసి కొత్త ఎన్నికలకు బాటవేసిన బి.జె.పి. ఈసారి ఎన్నికల్లో విడిగాపోటీ చేసింది. కాంగ్రెసు వేరుగాను, నేషనల్ ఫ్రంట్-వామపక్షాలు కలిసి ఎన్నికల బరిలో దిగాయి.

శ్రీ రాజీవ్ గాంధీ దారుణ

హత్యతో కాంగ్రెసు పై

సానుభూతితో ఓట్లు వేసిన

కారణంగా బొటాబొటగా

కాంగ్రెసు కొన్ని సీట్లు అదనంగా

నంపాదించుకోగలిగినప్పటికీ

పూర్తి మోజారిటీ సాధించలేదు. అంటే కాంగ్రెసు ప్రజల నుండి ఎంతగా వేరుపడిందో అర్థమౌతుంది. బీహార్ వంటి పెద్ద రాష్ట్రంలో అసలు ఒక్క సీటు కూడా రాకపోగా ఉత్తరప్రదేశ్ లో మూడవ స్థానంలోకి నెట్టబడింది. కాంగ్రెసు ఇలా వెనుకబడటానికి కారణాలు 1. ప్రజలపై ఆర్థికంగా మోయలేని భారాలు వేయడం, దేశాన్ని రుణాల డిబిలోకి నెట్టడం, నిరుద్యోగం, ధరలు పెరగడం 2. అప్రజాస్వామికంగా, నిరంకుశంగా వ్యవహరించడం. 3. కుల, మత, ప్రాంతీయ శక్తులతో అడుగడుగునా రాజీవడి అవకాశవాదాన్ని ప్రదర్శించడం. కాని కాంగ్రెసు చరిత్ర నుండి గుణపాఠాలు నేర్చుకోలేదు.

ఈ ఎన్నికలు ఒక నూతన పరిస్థితిని సృష్టించాయి. వరుసగా రెండేళ్ళలో 2 సార్లు ఎన్నికలు చవిచూసిన ప్రజలు మరోసారి ఎన్నికలు కోరుకోవడం లేదు. అందువలన మరోసారి ఎన్నికలు నివారించే నిమిత్తం వామపక్షాలు, నేషనల్ ఫ్రంట్లు ప్రధానంగా ప్రతిపక్షంగా వ్యవహరిస్తూ, సమస్యల ప్రాతిపదికపై నూతన ప్రభుత్వానికి సహకారాన్ని అందిస్తామని ప్రకటించాయి. కాంగ్రెసు పార్టీ ఈ సహకారాన్ని వినియోగించుకో దలచుకున్నట్లు లేదు. పైకి ప్రతిపక్షాలతో ఏకాభిప్రాయ సాధనకు కృషి చేస్తానని ప్రధాని ప్రకటించినా వాస్తవానికి ఏకపక్షంగానే వ్యవహరించింది. అధికారంలోకి వచ్చిరావడంతోనే

దూపాయి విలువను 20 శాతం తగ్గించడం, విదేశీ బ్యాంకులకు బంగారాన్ని అమ్మివేయడం, విదేశీ పెట్టుబడిదారులకు తలుపులు తెరిచే నూతన పారిశ్రామిక విధానాన్ని ప్రకటించడం, అన్నిటికన్నా మించి దేశ సారభౌమత్వానికి విఘాతం కలిగించే ఐ.ఎం.యఫ్. షరతులను అంగీకరించి అప్పుకు దేబిరించడం వంటి అన్ని విషయాల్లోనూ ప్రజలను, ప్రతిపక్షాలను గాని ఈ ప్రభుత్వం విశ్వాసంలోకి తీసుకోలేదు. ఇదే విధానం కొనసాగితే ఈ ప్రభుత్వం ఎంతకాలం మనుగడ సాగించగలదో ఎవరూ చెప్పలేరు. వామపక్షాలు ఆదిలోనే చెప్పినట్లుగా ఈ ప్రభుత్వ భవిష్యత్తు అది అనుసరించే విధానాలపైనే ఆధారపడివుంది.

కేంద్రబడ్జెట్

ఇది భారత ప్రభుత్వ బడ్జెట్ కానేకాదు. పూర్తిగా ఐ.ఎం.యఫ్. ఆదేశాలకు లోబడిన బడ్జెట్. (ఐ.ఎం.యఫ్. పై వివరాలు వ్యాసంలో వున్నాయి.) ధనవంతులపై ప్రత్యక్ష పన్నులు పెద్దగా పెంచకుండా, సామాన్యులపై వేసే పరోక్ష పన్నులను ఏడు మాసాల కాలంలో వెయ్యి కోట్లకు పైగా పెంచింది. రైల్వే ఛార్జీలను పెంచి 587 కోట్లు అదనపు భారాన్ని వేసింది. ప్రత్యేక స్థితిలో విధించిన గల్ఫ్ సర్ ఛార్జీలను కొనసాగిస్తుంది. ఈ భారాన్నంతా ప్రజలు 7 నెలలో మోయాలి. దీని వలన ధరలు

‘మన రైతువాణి’

జూలై 1991

చుక్కలంటుతాయి. అధికారం లోకి వచ్చిన 100 రోజుల్లో ధరలు తగ్గిస్తానని కాంగ్రెసు చేసిన వాగ్దానానికి ఇది విరుద్ధం. ఎరువుల ధరలు 40 శాతం పెంచి రై తాంగం నడ్డి విరగొట్టింది. అందులోనూ కాల్షియం అమ్మోనియం, నైట్రేట్, అమ్మోనియమ్ క్లోరైడ్, అమ్మోనియం సల్ఫేట్, సల్ఫేట్ ఆఫ్ ఫాస్ఫోరిక్ కంట్రింట్లు ఎత్తివేయడంతో అదుపులేకుండా ధరలు పెరుగుతాయి. చక్కెర పై సబ్సిడీని ఎత్తివేశారు. ధర కూడా పెంచారు. పారిశ్రామిక వేత్తలకు స్వేచ్ఛనిచ్చారు. ఇవన్నీ మోయలేని భారాలు. ఇప్పటికే సంక్షోభంలో వున్న వ్యవసాయ రంగం మున్ముందు మరిన్ని కష్టాల నెదుర్కొనవలసి వస్తుంది. గ్రామీణ దారిద్ర్యం పెరిగితే దాని ప్రభావం పారిశ్రామిక రంగంపై తప్పక పడుతుంది. తద్వారా దేశ ప్రగతి కుంటుబడుతుంది. దీనికి ప్రత్యామ్నాయంగా వామపక్ష ఆర్థికవేత్తలు, పశ్చిమ బెంగాల్ ప్రభుత్వం కొత్త ఆర్థిక విధానాలు ప్రతిపాదించారు. కాని ప్రభుత్వం దాన్ని తిరస్కరించింది.

కాబట్టి కేంద్ర ప్రభుత్వం అనుసరిస్తున్న ఆర్థిక విధానాలు దేశాన్ని మరింతగా దివాళా ఎత్తిస్తాయి. అప్పులపాలు చేస్తాయి. దీని వల్ల ధనవంతులు మరింత ధనవంతులవుతారు. కాని పేదవాడు పాతాళానికి నెట్టబడతాడు. ఈ విధానాలను మార్చగలిగేది ప్రజల సమైక్య ప్రతిఘటన మాత్రమే. ముఖ్యంగా రైతులు సంఘంలో చేరి సంఘటిత ఉద్యమాలు నిర్వహించాల్సిన ఆవశ్యకత మరింత పెరిగింది.

ప్రత్తిపెరుపే సమగ్ర సస్యరక్షణ

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ముఖ్య వ్యాపార పంటగా ఈనాడు వండించబడుతున్న ప్రత్తి సాంప్రదాయకంగా ఆదిలాబాద్, కర్నూలు జిల్లాల్లో గత ఏబై అరవై సంవత్సరాల నుండి సాగు చేయబడుతున్నది. అయితే 1970వ దశకంలో ప్రత్తి పైరు పాగాకు పంటకు ప్రత్యామ్నాయ పరిశ్రమలతో ముడిబడిన దానిగా గుంటూరు, ప్రకాశం మరియు కృష్ణా జిల్లాల్లోని సారవంతమైన నల్లరేగడి భూముల్లో సాగు చేయబడటం ప్రారంభమైనది. ఆధునిక వ్యవసాయ పద్ధతుల వరవడిలో అభివృద్ధి చెయ్యబడిన అమెరికన్ జాతి ప్రత్తి వంగడములు, విరివిగా లభింపబడేట్లు చేసిన రసాయన ఎరువులు మరియు కృత్రిమ పురుగు మందులు దీని వ్యాప్తికి దోహదపడి 80వ దశకం ప్రారంభానికి యిది ఖమ్మం, వరంగల్, కరీంనగర్, మహబూబ్ నగర్ జిల్లాల్లో కూడా ముఖ్య పైరుగా పరిణమించి ఆంధ్రప్రదేశ్ లో సుమారు 5 లక్షల హెక్టార్ల వరకు యిది సాగు చేయబడే స్థితికి వచ్చింది. తద్వారా 1983 నాటికి సుమారు 17 లక్షల బేళ్ళ దూదిని ఉత్పత్తి చేసే ప్రత్తి రాష్ట్రాలుగా గుర్తించబడిన మహారాష్ట్ర, గుజరాత్, పంజాబ్, హర్యానా, మధ్యప్రదేశ్, కర్ణాటక, తమిళనాడులను అధిగమించిందంటే అతిశయోక్తికాదు.

ఈ స్థితి 1984-85 పంటకాలం నుండి తారుమారై వరసగా గత ఆరు పంటకాలల్లో దీని సగటు దిగుబడులు తగ్గుచూ వచ్చి ప్రత్తిరైతుల్ని, వ్యాపారస్తుల్ని మరియు ప్రభుత్వ సిబ్బందిని ఎంతో ఆందోళన పెడుతున్నది. దీనికి ముఖ్యకారణం ఈ పైర్లను అన్ని దశల్లోనూ ఆశ్రయించే చీడ, పీడలనేది నిస్సందేహం. ప్రత్తిపైరును నాలుగు ముఖ్యదశలుగా-మొక్కదశ, గూడ-పూతదశ, కాయదశ, మరియు కాయపగిలే దశ-మనం అర్థం చేసుకొన్నప్పుడు ఈ పురుగుల ప్రభావాన్ని మనం గమనించగలం. ఈ పైరును సుమారు 125 పురుగులు ఆశ్రయించి బ్రతుకుతున్నట్లుగా గమనించబడినది. అయితే ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ముఖ్యంగా తొమ్మిది పురుగులు బెడదగా మారి పరిగణించదగిన స్థాయిలో నష్ట పరుస్తున్నాయి.

'మొక్క దశలో' వచ్చుదోమ, ముడతపురుగు (త్రిప్స్) మరియు పేనుబంక

ఎఫిడ్స్ ముఖ్య బెడద పురుగులు. ఇవి లేత పైరుపై మొక్క రసం పీలుస్తు బ్రతుకుతాయి. తద్వారా మొక్కలు గిడసబారి ఎండి పోవటం కూడా జరగవచ్చును. వచ్చుదోమ ఎక్కువైనప్పుడు ఆకులు ఎర్రబడి తమ సహజగుణాన్ని కోల్పోవటం మరియు త్రిప్స్ వ్యాపించినప్పుడు పెళుసు ఆకులపై వీటి గుర్తులు పడి నష్టం కలుగును. పేనుబంక వలన ఆకులు, కాండములపై మసితెగులు వ్యాపించును. ఇవి సామాన్యంగా జూలై, ఆగస్టు నెలల్లో వర్షానికి, వర్షానికి మధ్య వచ్చే బెట్ట కాలంలో ప్రత్తి మొక్కపై అనువుగా పెరుగును.

'గూడ-పూపు' దశలో అనగా ఆగస్టు

చివరి పక్షం, సెప్టెంబర్ మాసంలో ముఖ్యంగా తలనత్తగా గుర్తించబడిన మచ్చల పురుగు రావటం కద్దు. ఇది మొదట్లో పెరిగే కాండం లోపల వృద్ధి చెంది తదుపరి గూడ, పువ్వు, పిందె, కాయలను నాశనం చేయును. కొన్ని పంట కాలాల్లో ఇది ముఖ్యకాయ తోలే పురుగుగా గమనించబడే నది.

'పువ్వు-కాయ' దశలో (అక్టోబర్-డిసెంబర్ మొదటి పక్షం వరకు) తెల్లదోమ వంటి రసం పీల్చే పురుగు మరియు శనగపచ్చ పురుగు, పాగాకు లద్దెపురుగుల వంటి కాయతోలే పురుగులు బెడదగా మారేందుకు అవకాశాలున్నాయి. తెల్లదోమ పిల్ల పురుగులు లేత ఆకుల అడుగుభాగంలో నిలబడిపోయి లోపల కవారసాన్ని పీల్చడమేగాక మళి తెగులు కలిగించి తీరని నష్టంగా మారును. తద్వారా జిగట ప్రత్తి వచ్చి దారం

డా|యన్.వేణుగోపాలరావు, ప్రాంతీయ వ్యవసాయ పరిశోధనా స్థానం లాం, గుంటూరు-522034

బలం తగ్గిపోవును. అంతేగాక గింజలోని నూనె శాతం తగ్గిపోయి మొలకెత్తే స్థితి కూడా నశించును. శనగపచ్చ పురుగు మొదట లేతాకులపై గూడ, పువ్వులపై వృద్ధి చెందుతూ ముదిరిన కాయలను కూడా తొల్చివేయును. తద్వారా ఈ దశలో పూరింపలేని నష్టాన్ని కల్గించును. పాగాకు లద్దెపురుగు జల్లెడాకు స్థితిలో మొదలెట్టి పూర్తిగా ఆకుల్ని నాకివేసి పూత, పిందెలు లేకుండా చేయటమేగాక కాయల్ని కూడా కొట్టివేయును.

చివరి దశలో అనగా 'కాయముదిరి, పగిలే' స్థితిలో మరొక ముఖ్య కాయతోలే పురుగు గులాబిరంగులార్వా దశ ఉన్న కీటకం కూడా బెడదగా మారేందుకవకాశాలున్నాయి. ఇది కాయ లోపల పీచును కొట్టి వేసి, గింజను డొల్లచేయటం వలన దిగుబడిపై వీటి ప్రభావం పడును. ఇదే దశలో పురుగులకు దాయాదులైన 'ఎర్రనల్లి' (మైట్స్) అనేవి కూడా ఎక్కువ సంఖ్యలోకి వృద్ధి చెంది చెట్టు అన్ని భాగాలపై రసం పీలుస్తు నష్టపరుచును.

కొన్ని పంట కాలాల్లో వాతావరణంలోని మార్పుల వలననూ (అంటే సుదీర్ఘమైన బెట్ట మధ్య మధ్య చిన్న చిన్న జల్లులతో) మరియు అధిక దిగుబడి ఆదుర్దాలో ప్రత్తి వ్యవసాయంలో పాటించవలసిన మెళకువల్ని అశ్రద్ధ చేయటం వలన మనం ఈ మధ్య ముఖ్యంగా తెల్లదోమ మరియు శనగపచ్చ పురుగుల విశ్వరూపం చూడగలిగాం. ఇదే అనుభవం ప్రత్తి విస్తృతంగా పండించే సూడాన్, ఈజిప్ట్, ఆస్ట్రేలియా, అమెరికా, జింబాబ్వే మరియు వివిధ లాటిన్ అమెరికా దేశాల్లో కూడా కలిగినట్లు తెలుస్తున్నది. అయితే ప్రత్తి పైరును ఎక్కువగా సాగు చేసే రష్యా, చైనా దేశాలు ఈ స్థితి కలక్కుండా తగిన మెళకువల్ని పాటిస్తున్నట్లు అర్థమౌతున్నది. అందులో ముఖ్యమైనది పరిసరాల సమతుల్యానికి అనుకూలంగా మల్చబడిన సమగ్ర సస్యరక్షణ. ఈ ప్రక్రియలో పూర్తిగా పురుగుమందులపై నే ఆధారపడకుండా వివిధ యాజమాన్య పద్ధతుల్లో మార్పుతెచ్చి పురుగుల్ని అదుపులో వుంచటం

పంటలు-సస్యరక్షణ

అతి ముఖ్య విషయం. ఈ దిశగా ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్తి వ్యవసాయాన్ని మరిచేందుకు కొన్ని సూచనలు అమలు చేసే ప్రయత్నం చెయ్యాలి.

1. పంట మార్పిడి విధానం విధిగా ఆచరించి వేగంగా వృద్ధి చెందగలిగే కొన్ని పురుగులను అదుపులో వుంచాలి. ఈ విధానం ద్వారా వివిధ లక్షణాలున్న పైర్లను ఎన్నుకొన్నప్పుడు ఒకే రకమైన పురుగు విచ్ఛలవిడిగా మారే స్థితికి రాలేదు. ఈ ప్రక్రియ వలన విస్తారమైన ఒకే ప్రదేశంలో ప్రత్తి వంటి దీర్ఘకాల పంట ఒకే చోట సాగు చెయ్యబడదు. తెల్లదోమ, శనగపచ్చ పురుగుల వంటివి తక్కువ ఆశించే జొన్న, నువ్వు, మెట్టవరి, వరిగ, కొర్ర, సజ్జ, సోయాచిక్కుడు, మినుము వంటివి ప్రత్తికి కాలు మార్పిడి పైరులగా వేయవచ్చును. వీటిలో ఆచరించే కొన్ని యాజమాన్య పద్ధతుల వలన పెక్కు పురుగుల్ని

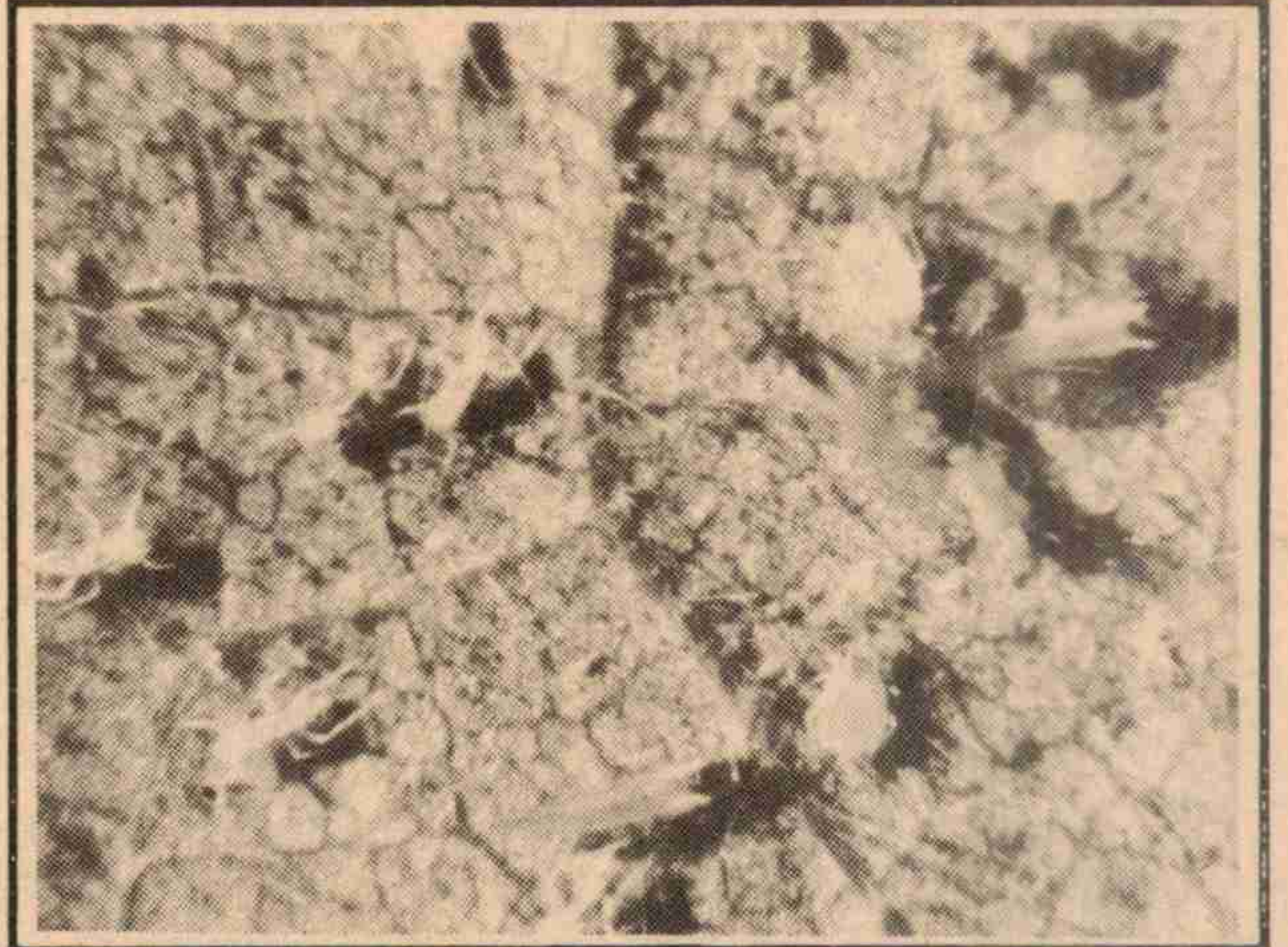
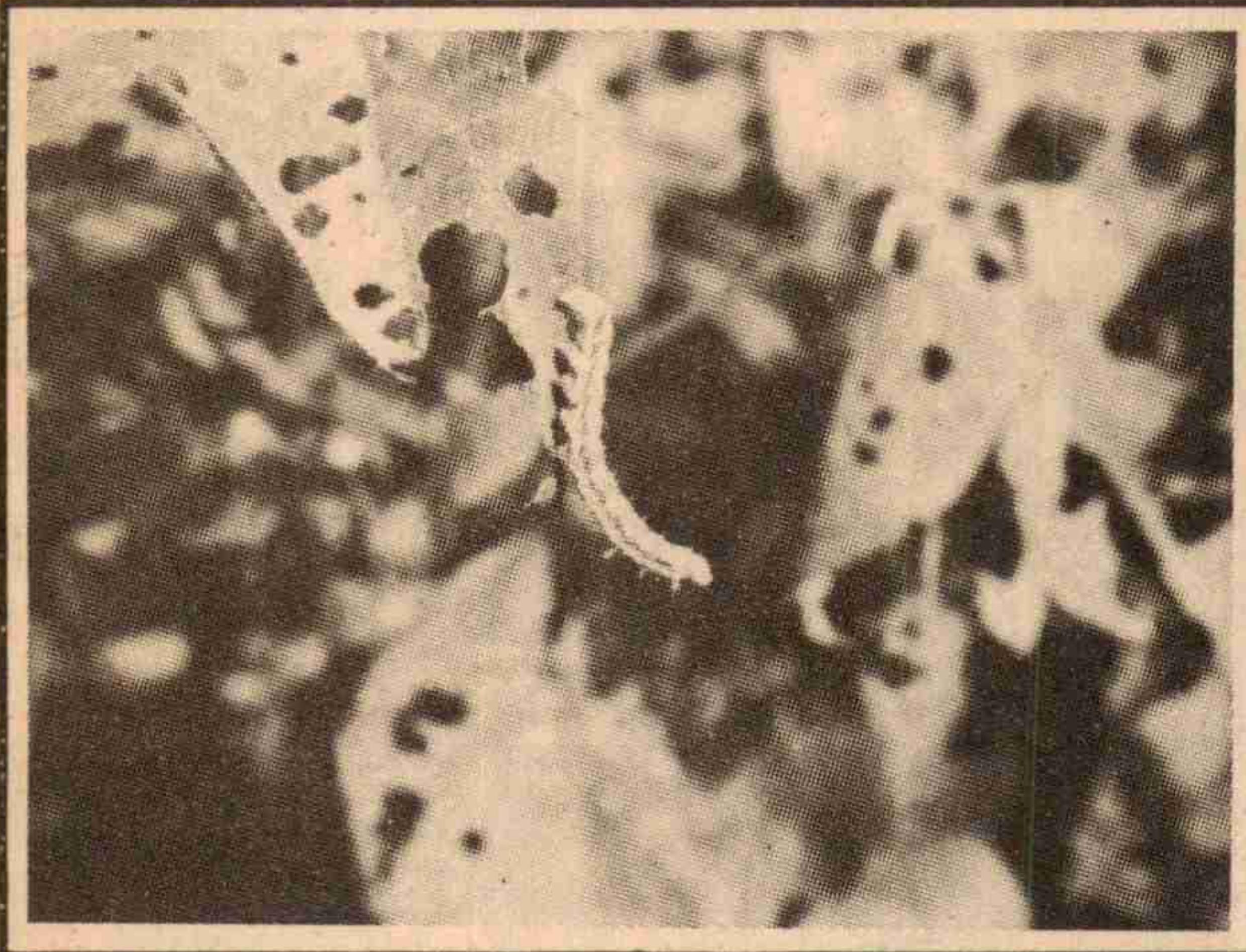
కాపున వీటి పెరుగుదలకు వృద్ధికి గడ్డుకాలంలో ఆశ్రయ మిచ్చే కలుపు మొక్కలను, సాగుపైర్లను గమనించే నిఘాకార్యక్రమం ఒక ముఖ్యప్రక్రియగా గమనించాలి. అదేవిధంగా పైరుకాలంలో ఈకార్యక్రమం సాఫీగా జరిపి పురుగుల హెచ్చుతగ్గులు గమనించేందుకు రంగు పళ్ళెలు లింగాకర్షక సంచులు వాడవచ్చును. తెల్లదోమ తెరల్ని తెలుసుకొనేందుకు జిగురు పూసిన పసుపు పచ్చ రేకుల్ని వాడవచ్చును. శనగపచ్చ పురుగు, మచ్చలపురుగు, లద్దెపురుగుల్ని గమనించేందుకు లింగాకర్షక సంచుల్ని వాడవచ్చును.

4. సల్ఫూరికామ్లంతో పీచుపోగొట్టిన విత్తనాన్ని (70-80 మి.లీ. ఒక కిలో పీచు విత్తనానికి వాడాలి) కార్బోప్యూరాన్ విత్తనపోడి (20 గ్రా. ఒక కిలో వంతున)తో శుద్ధి చేసి విత్తనచో మొక్క మొదటి మూడు వారములు రసం పిల్చే

ద్రవరూపంలో వాడకుండా చూడాలి.

6. శనగపచ్చ పురుగు, పాగాకు లద్దెపురుగుల సంఖ్యను తగ్గించేందుకు హెక్టారుకు 10-12 లింగాకర్షకబుట్టలు వాడవచ్చును. అయితే విధిగా మూడు వారలకొకసారి రసాయన రబ్బరును మార్చాలి. పాగాకు లద్దెపురుగును గ్రుడ్లదశలోను, జల్లెడాకు స్థితిలోనూ ఏరివేసి తగ్గించకొనవచ్చును. అంతేగాక పైరు చుట్టూ ఆముదం పైరు వేసి పురుగు ఆకర్షణమరల్చికొంత అదుపు చేయవచ్చు. శనగపచ్చ పురుగుని పెరిగిన లార్వా దశలో కొంత వరకు పైరులో తిరుగుతూ ఏరివేసిన ఉపయోగకరమని గమనించవలెను.

7. నమస్యా పురుగుల స్థాయి ఉధృతమౌతున్నప్పుడు మాత్రమే పూటైన మందులను ఎన్నుకొనవలెను. ముఖ్యంగా తెల్లదోమ తెరలు పెరిగే స్థితిలో ట్రైజోఫాస్,

అదుపులో వుంచే వరాన్న జీవుల సంఖ్య పెరిగేందుకుకవకాశం కలదు. తద్వారా తీవ్ర నష్టాన్ని కల్గించే స్థాయికి బెడద పురుగులు చేరలేవు.

2. ఈనాడు ఆంధ్రప్రదేశ్లో ముఖ్య బెడద పురుగులైన తెల్లదోమ, శనగపచ్చ పురుగుల్ని దృష్టిలో వుంచుకొని మనం వీటిని కొంత వరకు తట్టుకొనే లేక వీటి ద్వారా కలిగే నష్టాన్ని కొంత మూరించగల ప్రత్తి రకాన్ని సాగుకు ఎన్నుకొనవలెను. వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం ద్వారా రూపొందించబడిన యల్.పి.యస్.141, యల్.కె.861, యల్.389లు అటువంటివే. ఇదే విధంగా వేరే సంస్థలు విడుదల చేసిన అభాదిత, యన్.హెచ్.హెచ్.44, యం.యల్.సి.9 వంటివి కొంత వరకు శనగపచ్చ పురుగు నష్టాన్ని మూరించగలవని తెలియవచ్చింది.

3. పెక్కు బెడద పురుగులు వివిధ స్థాయిల్లో సంవత్సరమంతా తమ జీవిత చక్రాలు నడపగలవు.

పురుగుల్నుండి రక్షించబడును. దీని ద్వారా కలిగిన రక్షక కవచాన్ని, కార్బోప్యూరాన్ గుళికలతో మళ్ళీ 3-4 వారాల దశలో బలపరచిన (33 కిలోలు/ హెక్టారుకు) పైరు మొదటి దశలోని పురుగులనేగాక, కాయ తొల్చే మచ్చల పురుగును అదుపు చేయవచ్చు. వీటి కొరకై పిచికారి చేసేందుకై వాడే మందుల యొక్క నష్టాన్ని ఉపయోగ పురుగులైన అల్లిక రెక్క పురుగులు, అక్షింత పురుగులు, సిర్పిడ్ ఈగలు నశించిపోవటంతో తగ్గించుకొనవచ్చును.

5. తరువాత దశలో పైరు నాశించే తెల్లదోమ, శనగపచ్చ పురుగుల స్థాయిని దృష్టిలో ఉంచుకొని నత్రజని ఎరువుల మోతాదు అదుపు చేయవలెను. నత్రజని ఎరువులతోపాటు సమపాళ్లలో ఫాటామ్ బోరాన్, జింక్ వంటివి కూడా మొక్కకు అందేట్లు చెయ్యాలి. సాధ్యమైనంత వరకు నత్రజని ఎరువును

ఫెన్ ఫాస్ఫేట్రైన్ వంటి మందులను, శనగపచ్చ పురుగు పెద్ద తెరగా మారే స్థితిలో క్విన్లోఫాస్, ఎసిపేట్ మరియు కృత్రిమ పైరెత్రాయిడ్ మందులను ఎన్నుకొనాలి. వీటిలో కూడా సాధ్యమైనంత వరకు వృక్ష సంబంధమైన పురుగు మందులను మిశ్రమాలుగా వాడిన ఉపయోగకరము.

8. అవకాశం వున్న స్థితిలో శనగపచ్చ పురుగు లేక పాగాకు లద్దెపురుగులను తగు విధంగా తగ్గించేందుకై బెల్లం (0.5 శాతం), టీపాల్ (0.7 శాతం)ల మిశ్రమాలతో యన్.పి.లి, వెరస్ క్రిముల (హెక్టారుకు 500 జబ్బు లార్వాల్తో తయారయ్యే రసం) ద్రవాన్ని రెండు దఫాలుగా చల్లి మంచి ఫలితాలు పొందవచ్చును. ఈ జబ్బు క్రిముల మందును చల్లే సమయంలో వాతావరణం చల్లగా ఉండవలెను.

9. ప్రత్తిపైరును విధిగా ఆఖరిసారి ప్రత్తి తియ్యగానే పొలం నుండి మొదళ్ళతో సహా

(తరువాయి 14 పేజీలో)

కొబ్బరిసాగు మెళుకువలు

కొబ్బరి రకములు - విత్తనము ఎన్నిక

కొబ్బరి చెట్టులోని ఏ భాగము అయినా ఏదో ఒక విధంగా మనకు ఉపయోగపడుతుంది. వాణిజ్య పరంగా కొబ్బరి మరియు కొబ్బరినూనె ఎంతో ప్రాముఖ్యతను కలిగి వున్నది. మరియు మన నిత్యదైవ మ్రాజలలోను, సాంప్రదాయ కుభకార్యములలోను "కొబ్బరి కాయ" ఎంతో ప్రాముఖ్యతను సంతరించుకున్నది. వేసవి కాలంలో కొబ్బరి నీరు సహజ శీతల పానీయముగా వాడటము మనకందరికీ తెలిసిందే. ఇన్ని ఉపయోగాలు మరియు ప్రయోజనాలు కలిగి వున్న దీనిని "కల్పవృక్షము" అనడం అతిశయోక్తికాదు.

ఇన్ని విధములుగా మనకు ఉపయోపడుచున్నది కావున, ప్రస్తుతము రైతులు ఈ పంటను సాగు చేయుటలో ఆసక్తి చూపటము సహజమే. అందువలన ప్రతి రైతు మరియు వ్యాపార వేత్తలు తెలుసుకోవలసిన విషయాలు ఎన్నో వున్నాయి. అందులో ముఖ్యమైన రకములు గూర్చి తెలుసుకోవలసిన అవశ్యకత వుంది.

రకములు:

కొబ్బరినందు ముఖ్యముగా మనకు కనిపించేది మరియు ముఖ్యమైనవి రెండు రకములు.

1. పొడవురకము

2. పొట్టి రకము

మరియు హైబ్రిడ్ రకములు (సంకరణము) కూడా వున్నాయి.

పొడవు రకము : (E.C.Tall)

ఈ రకంలో లాల్ : ప్రస్తుతం ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ముఖ్యంగా సాగు చేస్తున్నారు. 20-25 మీటర్ల ఎత్తు పెరుగుతుంది. మొక్కనాటి 7వ సంవత్సరము నుండి కాపు వస్తుంది. ఒక చెట్టుకు 60-75 కాయలు ఒక సంవత్సరంలో కాపుకు వస్తాయి.

పొట్టి రకములు

గంగాబొండ్లము : 8-10మీ. ఎత్తు పెరుగుతుంది. మొక్కనాటి నుండి 4వ సంవత్సరములో కాపుకు వచ్చును. 55 కాయలు ప్రతి చెట్టుకు సంవత్సరమునకు వచ్చును. దీనిని ఎక్కువగా వేసవిలో కొబ్బరి నీరు కోసం వాడతారు. దీని నీరు చాలా తియ్యగా వుంటుంది.

చెన్నంగి : 5-7 మీ. ఎత్తు పెరుగుతుంది. గంగాబొండ్లము వలెనే 4వ సంవత్సరంలో కాపు వస్తుంది. 75 కాయలు. ఇవేకాక హైబ్రిడ్ రకములు కూడా కలవు.

1) పొడవు x పొట్టి : (TD)

3-6 మీటర్ల ఎత్తు పెరుగుతుంది. 4వ సంవత్సరంలో కాపుకు వస్తుంది. 80 కాయలు ప్రతి చెట్టుకు సంవత్సరమునకు వచ్చును.

2) పొట్టి x పొడవు : (DxT)

10-18 మీ. ఎత్తుకు పెరుగుతుంది. 4వ

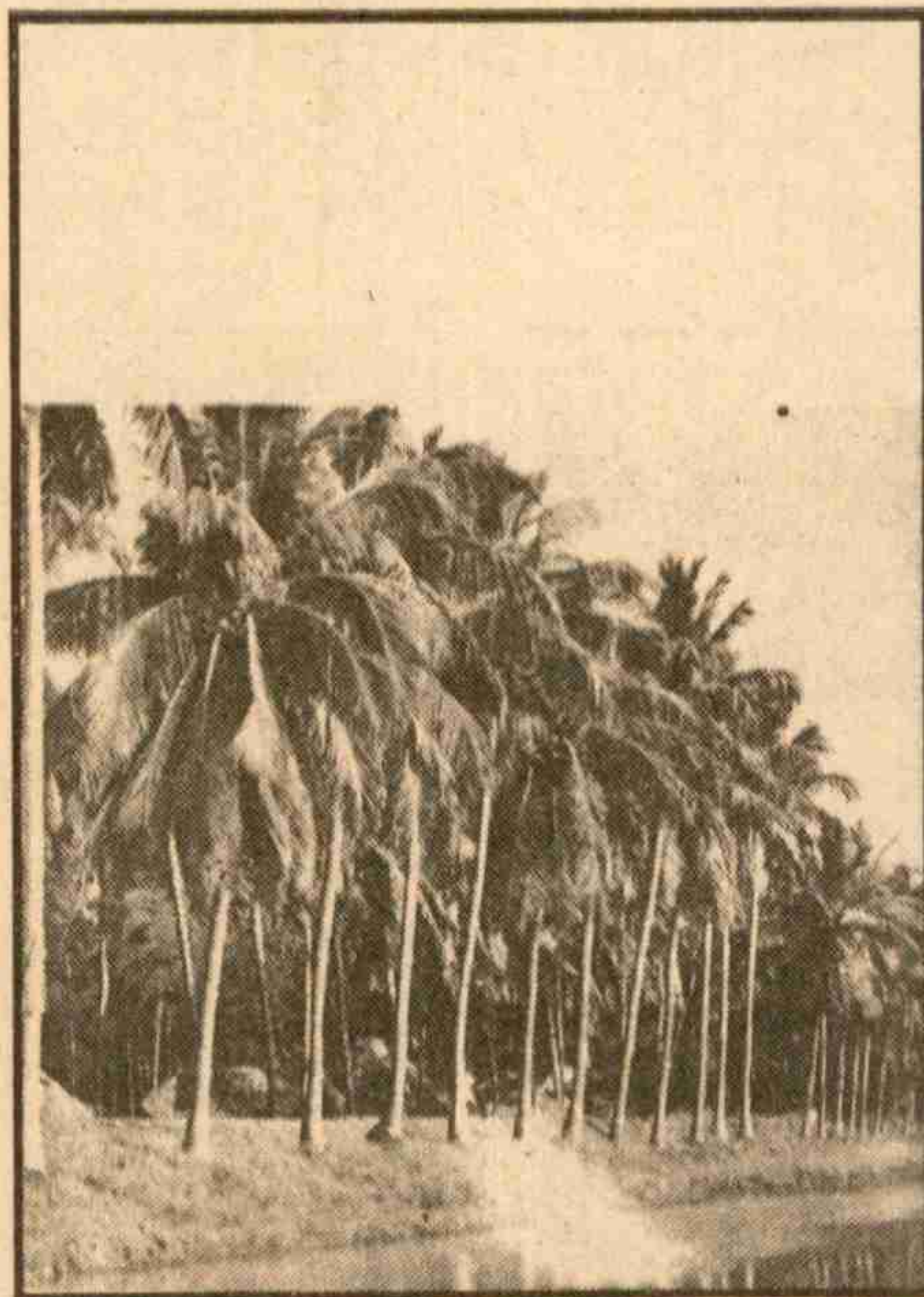
సంవత్సరంలో కాపుకు వస్తుంది. 100-200 కాయలు ప్రతి చెట్టుకు సంవత్సరము కాస్తుంది.

పై రకములను కాపును బట్టి మరియు ఎత్తును బట్టి రైతులు వారికి నచ్చిన రకములు ఎన్నుకొనవచ్చును.

దొరుకుస్థలము :

1. ఉద్యాన సహాయ సంఘాలకులు E.C.

గుంటూరు (జిల్లా)
TxD హైబ్రిడ్

(కంటేరు గవర్నమెంట్ ఉద్యాన సర్వరీ)

2. డి జెన్ కన్సల్టెన్సీ సర్వీసెస్

41-4-టి.వి. రోడ్

ఆరణది, మదురై - 625010

DxT-Hybrids

కొబ్బరి విత్తనము ఎన్నిక

కొబ్బరి రకములను సాగుచేయుటకు కొబ్బరి విత్తనము అవసరము. కొబ్బరి కాయల దిగుబడి కొబ్బరి విత్తనము ఎన్నికమీదనే ఆధారపడి వుంటుంది. అందుచేత కొబ్బరి తొలలను గుర్తించి మంచి విత్తనము ఎన్నుకోవాలి.

విత్తనము తొలల ఎన్నిక:-

1. విత్తనము తొలలు ఆరోగ్యముగా వుండి క్రమం తప్పకుండా ఎక్కువ దిగుబడి ఇచ్చేదిగా వుండాలి.

2. కనీస దిగుబడి 100 లేదా అంతకంటే ఎక్కువ కాయలు కలిగి వుండాలి.

3. కాయలు గుండ్రముగా లేదా అండాకారముగా

వుండాలి. వొలిచిన కాయలు కనీసము 1/2 కె.జి. నుండి 570 గ్రాములు కలిగి వుండాలి.

4. దేయ్యపు తల్లు కాయలు కాసే చెట్టు నుండి విత్తనము ఎన్నిక చేయరాదు.

కొబ్బరి విత్తనము సేకరణ:-

1. జనవరి నుండి జూన్ వరకు విత్తన సేకరణ మంచిది. ఈ సమయములో కాయలు పెద్దగాను, ఎక్కువ కొబ్బరి కలిగి వుండటమువల్ల మొక్క మొలకెత్తు శతము ఎక్కువగా వుంటుంది.

2. బాగా ముదిరిన 1 సం. వయస్సుగల కాయలు ఎన్నుకోవాలి.

3. నీరు కొంచెము కలిగి వుండాలి.

4. ఎక్కువగా ఎండి నీరు ఇంకి పోయిన కాయలు నాలుటకు పనికిరావు.

పై విధముగా ఎన్నిక చేసిన కాయలు దాదాపు 1.1/2 నుండి 2 నెలల వరకు నీడలో ఆరబెట్టి నారుమడిలో పోయాలి.

నారుమడి తయారు చేయు విధానము:-

1. నీరు నిలువని తేలిక భూములు అవసరము.

2. నారుమడి 8మీ. పొడవు మరియు 1.1/2 మీ. వెడల్పు వుండాలి.

3. నాలుటకు ముందు నేలను బి.హెచ్.సి. 10 శతము పొడి మందును ఒక ఎకరానికి 24 కిలోల చొప్పున కలిపి పురుగులు, చెదలు నిర్మూలించాలి.

4. కాయల మధ్య 30 సెం.మీ. మరియు వరుసల మధ్య 30 సెం.మీ. ఖాళీ వుండునట్లు పాతాలి.

5. కాయలను భూమిలో నిలుపుగా కాకుండా సమాంతరముగా పాతుట వలన ఎక్కువ శతము మొలకెత్తు అవకాశము వుంటుంది.

6. కాయలను వెడల్పుగా వున్న ఉపరితల భాగాన్ని పైకి వుంచి పాతాలి.

7. కాయలపై ఒక అంగుళము మట్టి ఉండునట్లు చూడాలి.

8. నారుమడికి అవసరమైనప్పుడు నీరు పెట్టాలి.

9. ఎండ ఎక్కువగా వున్నచో, గడ్డి, ఎండుటాకులు కప్ప లేమ వుండేటట్లు చూడాలి.

నారుమడిలో విత్తనము నాటి 90 నుండి 120 రోజులలో విత్తనము మొలకెత్తును.

మొక్కల ఎన్నిక:-

1. ముందుగా మొలకెత్తిన అంటే 90 నుండి 120 రోజులలో మొలకెత్తిన మొక్కలనే ఎన్నుకోవాలి.

2. మొక్క సంవత్సరము వయస్సు కలిగి కనీసము 5-6 ఆకులను కలిగి వుండాలి.

3. మొక్కల మొడులు ధృఢంగా వుండాలి.

4. మొక్కలు ఆరోగ్యముగా వుండాలి.

తరువాతి 14 పేజీలో

చెరకుపంటకు చేపట్టాల్సిన చర్యలు

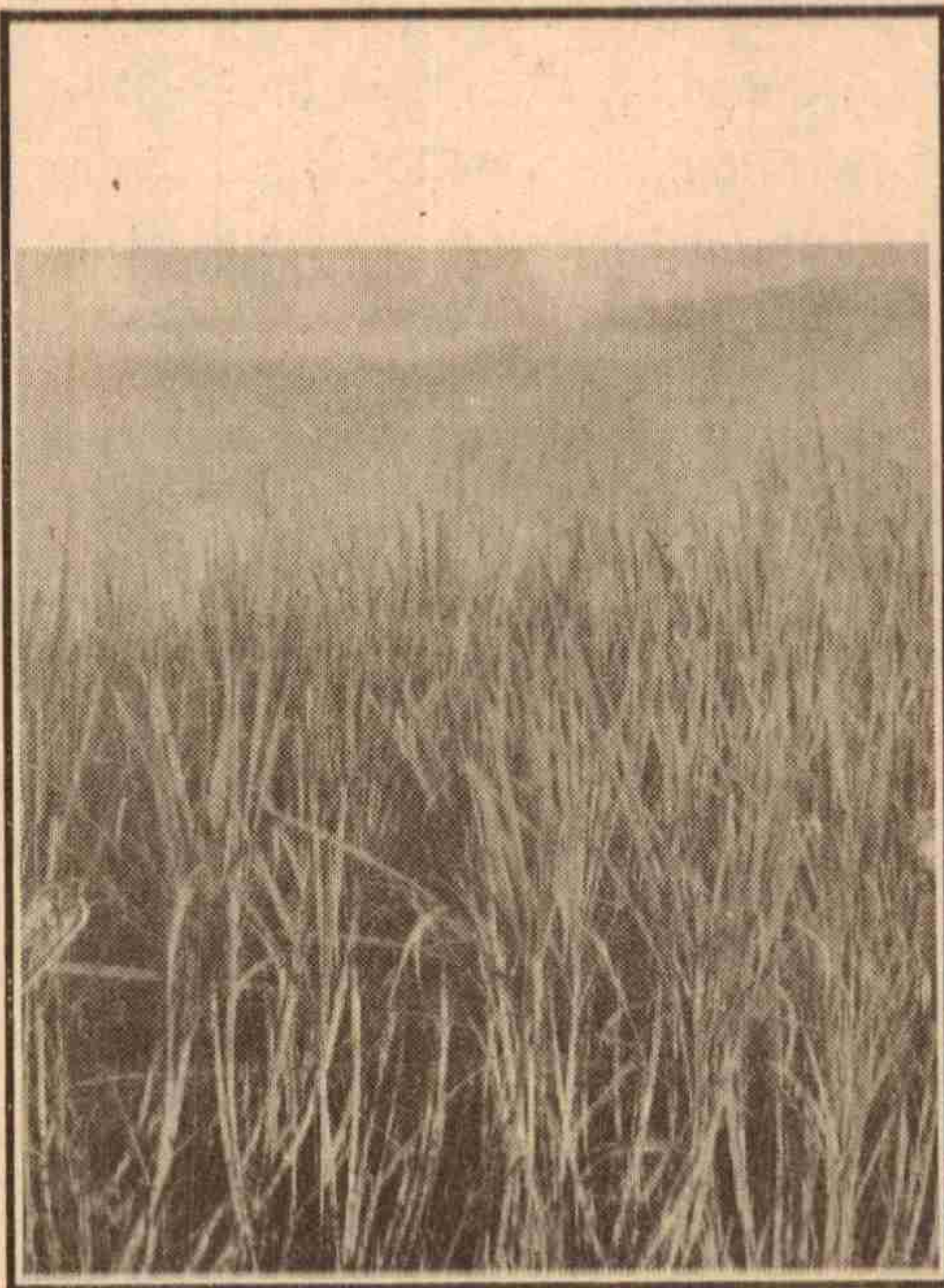
చెరకు పంటకు జూలై-అక్టోబరు మాసాల మధ్య కాలంలో ఎరువుల వేత, మురుగుతీతకు దిగువ చర్యలు తీసుకోవాలి. చెరకుపంటకు వేయవలసిన చివరి దశా ఎరువులను మోతాదు మించకుండా తప్పనిసరిగా జూలై నెలలోపువేయాలి. గసికల సహాయంతోగాని, ఎరువులు బాగా ఎత్తుగా వేసి సోబులు చేయటం ద్వారాగానీ ఈ కార్యక్రమాన్ని పూర్తి చేయాలి. పైరుకు బాగా అవసరమైన దశలో ఏపుగా పెరగటానికి వీలుగా జూలై, ఆగస్టు, సెప్టెంబరు మాసాలకు ముందు వేసిన ఎరువులు పూర్తిస్థాయిలో ఉపయోగపడతాయి. జూలై తరువాత లేదా మోతాదుకు మించి ఎరువు వేసినా అది నిరుపయోగమే అవుతుంది. పైగా అలా చేయడం వల్ల చీడపీడలు వృద్ధి చెందటమే కాకుండా, చెరకుగడ్డ బలంగా పెరిగినప్పటికీ దిగువులేక బెండు తేలిపోయి దిగుబడి బాగా తగ్గిపోతుంది. పైరు కొట్టే నాటికి పుష్కలంగా పున్న పక్కదళ బాగా ఆలస్యమై నిర్లయించిన రీడింగులు రాక, పర్మిట్లు మామూలుగా ఆపైరు రావలసిన సమయానికి రాక చెరకు తొలకం సమయంలో చిక్కుల నెదుర్కోవలసి వుంటుంది. ఈ మోతాదులో ఎకరాకు మొక్కతోటకు 67.5 కేజీల చొప్పున మూడు బస్తాల యూరియా, పిలక తోలుటకు 112 కేజీల చొప్పున 5 బస్తాల యూరియా వేయాలి.

వేసవిలో పైరు దెబ్బతినకుండా ఎంత జాగ్రత్తగా ఆకు తడులు పెడతామో అంతకంటే ఎక్కువ జాగ్రత్తతో పైరు ముంపుకు గురికాకుండా చూసుకోవాలి. ముంపుకు గురైన పక్షంలో వెంటనే తగు చర్యలు చేపట్టి మురుగును తరలించాలి. అలా చేయని పక్షంలో పైరు ఎదుగుదలకు అవరోధం ఏర్పడుతుంది. మురుగును తొలగించి పైరును రక్షించుకోనప్పుడు పైరు దళనుబట్టి, రకాన్ని బట్టి, నేల స్వభావాన్ని బట్టి, మురుగు పరిస్థితిని బట్టి నష్టం తీవ్రత వుంటుంది. ఈ విధంగా ఎకరాకు 5 నుంచి 20 అన్నుల వరకు నష్టం సంభవించే అవకాశం వుంది.

సస్యరక్షణ

చెరకు సాగులో అవసరాన్ని బట్టి, చీడపురుగులను బట్టి వాటి నివారణకు సస్యరక్షణ

చర్యలు సకాలంలో, సరైన పద్ధతుల్లో వీలైనంత మేరకు సామూహికంగా చేపట్టాలి. ఎలుకల నిర్మూలనా కార్యక్రమం సామూహికంగా చేపట్టడం అవసరం. మందు పెట్టికాని, జింక్ ఫాస్ఫైడ్ లేక అల్యూమినియం ఫాస్ఫైడ్ బిళ్ళలను వాడిగానీ, ఎలుకలను పట్టించిగానీ చంపవచ్చు. వాతావరణం,

నాటిన కాలం, రకాలను బట్టి పీకపురుగు లేదా కాండం తొలుచుపురుగు ప్రభావం వుంటుంది. నీటి ఎద్దడి అంటే దగ్గర, దగ్గర తడులు వేసవిలో లేకపోవడం వలన, పైరు మొదళ్ళకు చల్లదనం అంటే ఎత్తుగా సోబులు చేయకపోవడం వలనా నష్టం అధికంగా వుంటుంది. ఆలస్యంగా నాటిన తోటలలో ఇది ఎక్కువగా వుంటుంది. పైల్ పొలను ముందు నివారించి, తరువాత అవసరాన్ని బట్టి 'లిండెన్' గుళికలను ఎకరాకు ఐదు కిలోలు, 20 కిలోల యిసుకతో కలిపి పైరు మొవ్వలలో వడేటట్టు తడిపెట్టి నివారించవచ్చు. పిలకతోటలలో పొలుసుపురుగు ప్రభావం అధికంగా వుంటుంది. కనుక పైరు 4 నుంచి 6 కణుపులు వేసిన దశలో కట్టకడి క్రింద ఆకులను పూర్తిగా తీసివేయాలి. ఒక వేళ పొలుసుపురుగు కనిపిస్తే వ్యాప్తి చెందకుండా నివారించవచ్చు. ఆ విధంగా వచ్చిన తోటలకు మలాథియాన్ 0.1 శాతం

కె.కృష్ణారావు, డిప్యూటీ చీఫ్ అగ్రికల్చరల్ ఆఫీసర్, కె.సి.పి.లిమిటెడ్, ఉయ్యూరు.

ద్రవాణాన్ని పిచికారి చేయాలి. పై విధంగానే 'పిండినల్లి'ని కూడా నివారించవచ్చు. వర్షాలు లేని ప్రాంతాలలో పిండినల్లి ఎక్కువగా కనిపిస్తుంది. ఆలస్యంగా లేదా అధిక మోతాదులో ఎరువులు వేసిన తోటలకు దూడేకుల పురుగు లేదా దీపపు పురుగులు ఆశిస్తాయి. ఇవి ఆకులలోని రసాన్ని పీల్చిపైరును నిస్సారం చేస్తాయి. అవి విసర్జించిన తేనె వంటి పదార్థానికి ఆకులపై మసి లేక కాటుక తెగులు విపరీతంగా వచ్చి పైరు ఆహారాన్ని తయారు చేసుకోలేక బాగా తేలిపోయి, చచ్చుబడినట్లు తయారౌతుంది. ఇందువల్ల దిగుబడి గణనీయంగా తగ్గిపోతుంది. రోగం వచ్చాక మందు వాడటం కాకుండా, ఇలాంటి చీడరావడానికి కారణమైన అధికమోతాదులో లేదా ఆలస్యంగా ఎరువులు వేయరాదు. మురుగు నిల్వవుండే పైరుకూ, సరిపడునంత నత్రజని లేని పైరుకూ తెల్లనల్లి అధికంగా ఆశిస్తుంది. కనుక పై పరిస్థితులను నివారించటం ద్వారా ఈ తెల్లనల్లిని అరికట్టవచ్చు.

వంట తగుళ్ళు కలుపు నివారణ

చెరకు పైరు ఎక్కువ రోజులు ఒరువుగా పున్న ప్రాంతాలలో పొలుసు పురుగు, పిండినల్లి చేరి అధిక నష్టం కలుగజేస్తుంది. ఎరువులు మొదటి జడ చుట్టావేయకుండా పిలకతోటలోని ఎండు,పండు ఆకులను పూర్తిగా తీసేయాలి. సకాలంలో ఈ పనిచేయకపోతే నష్టాల పాలుకావలసి వుంటుంది. పైరు నీటి ముంపుకు గురి అయినప్పుడు వెంటనే వాటిని తరలించడానికి మురుగు కాల్యలు ఏర్పాటు చేయాలి. అలా వీలు కానప్పుడు ఆయిల్ ఇంజన్లతో గానీ, మోటార్లతోగానీ, లిఫ్టు పంపులతో గానీ, ముంపు నీటిని బయటకు తరలించాలి. 1991-92 సీజన్లో తోటలు వేసుకోవడానికి జూన్, జూలై, ఆగస్టు మాసాలలో స్థానిక అధికార్ల సలహాల మేరకు భూమిని బట్టి అనువైన వంగడాలను ఎంపిక చేసుకోవాలి. ఆ విధంగా చేసిన ద్వితీయ శ్రేణి విత్తనాలకు మాత్రమే రాయితీలు అందుతాయి. ఎర్రకుళ్ళు ఆశించే కో.సి-671 తరువాయి 14 పేజీలో

పంటలు-సస్యరక్షణ

ఎలుకలు మానవులకు ప్రబల శత్రువు. ఎలాగంటే

1. ఆహారాన్ని పంటల్ని ధ్వంసం చేస్తాయి.
2. వ్యాధులను వ్యాపింపజేస్తాయి.
3. మన ఆస్తిపాస్తులను నాశనం చేస్తాయి.

ఎలుకలు ఎంత త్వరగా అభివృద్ధి చెందుతాయంటే ఒక జత ఎలుకలు ఒకే సంవత్సరములో 500 నుండి 1200 ఎలుకలవుతాయి. ఆ విధంగా వృద్ధి చెందటమే కాక ఎక్కువ కాలం బ్రతుకుతాయి. ప్రతి సంవత్సరము మనం పండించిన ఆహారపంటలలో ఐదవ వంతు కేవలం ఎలుకలవల్ల నష్టపోతున్నట్లు అంచనా.

ఇవి పొలములలోను, గోదాములలోను ఇండ్ల వద్ద తీరని నష్టాన్ని కలుగజేస్తాయి.

ఎలుకలలో రకాలు

1. గోధుమ వర్ణపు ఎలుకలు:

ఇవి ఎక్కువగా పొలముల్లోను, ఆహార దాన్యాలు నిలువచేసే చోట వుంటాయి.

2. నల్ల ఎలుకలు:

పొలములలోను, గోదాములలోను ఆహారము నిలువచేసే ప్రదేశముల్లోను వుంటాయి.

3. చిట్టెలుకలు:

ఇవి యిళ్ళలో ఎక్కువగా వుంటాయి.

నివారణ

ఎలుకల నిర్మూలన ఉద్యమ రూపంలో గ్రామాల్లో సాముదాయకముగా జరిపినప్పుడు మాత్రమే పూర్తి ప్రయోజనము పొందగలము. కాని వ్యక్తిగతంగా కొందరు రైతులు ఈ కార్యక్రమము జరిపే సంతమాత్రాన లాభము లేదు. సాముదాయకముగా ఈ కార్యక్రమము చేపట్టినప్పుడు విషపు ఎరలలోను, విషపు వాయువు ప్రయోగముతోను నాశనం చేయవచ్చు. ఇందుకుగాను ఎలుకల ఉనికిని ముందుగా తెలుసుకోవాలి. దీనికి గుర్తులేమంటే

1. కొత్తగా తవ్విన మట్టికన్నాలు కనబడుట
2. నేలమీద ఎలుకలు తిరుగాడిన కాలిగుర్తులు, అనగా మిగిలిన ఆహారం చిందర వందరగా వుండుట
3. జిడ్డు మరకలు
4. కలుగుల నుండి వచ్చు "కీచు" "కీచు" మను శబ్దము
5. అప్పుడప్పుడు ప్రత్యేకముగా ఎలుకలు తిరుగాడుతూ కనబడుట మొదలైనవి.

ఇండ్లవద్ద సామాన్యంగా కర్ర చెక్కలతో తయారు చేసిన బొనులు వుపయోగిస్తారు.

పొలాల్లో ఎలుకల వట్టుకోవడానికి వెదురుబద్దలతో సులభముగా తయారు చేసిన బొనుల నహాయముతోను, ప్రత్యేకముగా ఎలుకలు పట్టేవాళ్ళతోను ఎలుకలను పట్టి చంపించవచ్చును. ఈ విధముగా ఎలుకలను అన్నింటినీ చంపడం సాధ్యం కాదు. పైగా ఖర్చు ఎక్కువ. తక్కువ ఖర్చుతో త్వరితముగా ఎలుకల నిర్మూలన జరగాలంటే విషపు ఎర పెట్టడమే సులభమైన మార్గం. ఇళ్ళలో విషపు ఎర పెట్టేటప్పుడు "యాంటి కో ఆగ్యులెంట్స్" అయిన "రాటాఫిన్" లేక "రోడాఫెరినీ"ను కలపాలి. యాంటికో ఆగ్యులెంట్స్ నెమ్మదిగా పనిచేసే విషపదార్థములు. ఇవి ఒకే మోతదులో చంపే జింకు ఫాస్ఫేటు వంటి విషపదార్థముల కంటే మెరుగయినవి. ఈ ఎరను చూచి ఎలుకలు బెదరవు. యాంటి కో ఆగ్యులెంట్స్ కలిపిన ఎరను ఎలుకలకు 3 లేక 4 రోజులు కలిపిపెట్టాలి.

యం.అప్పారావు; యం.యస్.సి. (వ్య), సంయుక్త వ్యవసాయ సంచాలకులు, ఏలూరు.

పున్నకలుగులలో జింకుఫాస్ఫేడు కలపని ఎరను వుంచుటవలన ఎలుకలకు ఎరను తినుటకు అలవాటు చేయడమౌతుంది. నాలుగవరోజున "జింకు ఫాస్ఫేడు (విషము) కలిపిన ఎరను ఉపయోగించవలెను. 100 గ్రాముల జింకు ఫాస్ఫేడు ఎరను తయారు చేయుటకు 96 గ్రాముల ఎర పదార్థము (బియ్యపు, సజ్జ, మొక్కజొన్న పిండి లేక నూకలు) 2 గ్రాముల జింకు ఫాస్ఫేడు మరియు 2 గ్రాముల నూనె కొద్దిగా పుల్లిపాయ ముక్కలు వేసి బాగా కలిపిన ఎర పదార్థమును ముందుగా గుర్తించిన ఎలుక కన్నములలో 10 గ్రా. చొప్పున చిన్న, చిన్న పాట్లాలుగా కట్టిపెట్టాలి. ఇలా చేయడం వలన ఎలుకలు సందేహించక మందు కలిపిన ఎరను తిని చనిపోవును. ఐదవ రోజు ఉదయం ఎలుకలు తినగా మిగిలిన విష పదార్థమును చనిపోయిన ఎలుకలను జాగ్రత్తగా సేకరించి ఒక అడుగులోతు గోతిలో పాతి పెట్టాలి.

ఈ విధముగా ఎలుకలను చంపినప్పటికీ కలుగులలో పున్న చిన్న చిన్న ఎలుకపిల్లలు ఆ సమయంలో బైటతిరుగాడే ఎలుకలు తప్పించుకుంటాయి. కనుక కలుగులలో ఆరవ రోజున అల్యూమినియమ్ ఫాస్ఫేడు బిళ్ళలను వేసి నిర్మూలించవలెను. ఈ మాత్రలు విషపూరిత మైన ఫాస్ఫేన్ వాయువును వాతావరణములోని తేమసోకగానే విడుచును. ఈ విషపు గాలికి ఎలుకలు చనిపోవును. ఇవి 0.6 గ్రాములు బరువుగల 60 బిళ్ళలు పున్న గొట్టములలో దొరకుతున్నాయి. ఒక్కొక్క బొరియకు పందికొక్కులయితే 2 బిళ్ళలు ఎలుకలకు ఒక్క బిళ్ళ చొప్పున సాయంత్రం సమయంలో బొరియలో వేసి ఆ కన్నమును తడిమట్టితో మూయవలయును. మరుచటి దినమున బిళ్ళలు వేసిన కన్నములను పరిశీలించి, తెరచిపున్న కన్నములలో మరల బిళ్ళలు వేయవలయును.

ఈ విధముగా గ్రామాల్లో సామూహికంగా ఎలుకల నిర్మూలన కార్యక్రమం చేపట్టినట్లయితే మనం కష్టపడి పండించిన పంటను మనమే దక్కించు కోవటంతో పాటు 20 శాతం పంట అదనంగా పండిచినట్లే.

అందరికీ అన్నం

అధికదాయం మన లక్ష్యం

యాంటి కో ఆగ్యులెంట్స్ జింకు ఫాస్ఫేడు వంటి ప్రమాదకరమైన విషం కాదు. కాబట్టి యిళ్ళలో వుపయోగించడానికి సురక్షితమయినది.

ఎరను తయారుచేయు విధానము

వెంటనే వుపయోగించడానికి అనువైన 500 గ్రాముల యాంటి కో ఆగ్యులెంట్స్ ఎరను ఈ క్రింది విధంగా తయారు చేయవలెను.

1. గోధుమ లేక మొక్కజొన్న లేక సజ్జపిండి లేక నూకలు 4 5 0 గ్రాములు
  2. బెల్లం లేక పంచదార 15 గ్రాములు
  3. నూనె 10 గ్రాములు
  4. యాంటి కో ఆగ్యులెంట్స్ 25 గ్రాములు
- వీటిని బాగుగా కలియబెట్టి ఒక్కొక్కచోట 125 గ్రాముల (ఒక టీ కప్పు) ఎలుకలు తిరిగే మార్గంలో వుంచవలెను.

పొలములలో ఎలుకలను

నిర్మూలించువిధానము

జింకు ఫాస్ఫేడును ఆహారపదార్థములతో కలిపి ఎరగా పెట్టావలెను. మొదటి రోజు పొలములలోను గల్లవెంబడి తిరిగి ఎలుకలు పున్న కలుగులను గుర్తించవలెను. రెండవ రోజున మరియు మూడవ రోజు సాయంత్రం ఎలుకలు

ఈ కాలపు ముఖ్య పెర్ల సాగు

సార్వా వరి

పెరుగుతున్న జనాభాకు చాలినంత ఆహారం అందించాలంటే ప్రస్తుతం పండిస్తున్న ఎకరా దిగుబడి పెంచవలసిన అవసరం ఎంతైనా వుంది. మంచి యాజమాన్య వద్దతులనువేయగించి ఎకరా దిగుబడులు పెంచాలి. ఈ అధికోత్పత్తికి దోహదం చేసే వాటిలో రసాయనికపు ఎరువులు చాలా ముఖ్యం. పెరుకు 16 పోషక పదార్థములవసరం. వాటిలో కార్బను, హైడ్రోజను, ఆక్సిజను నీటి నుండి గాలి నుండి తీసుకొనాలి. మిగిలిన 13 పోషక పదార్థములు నేల నుండి తీసుకొనాలి. 13 పోషక పదార్థములలో నత్రజని, భాస్వరం, పొటాషియం ఎక్కువ పరిమాణంలో మొక్క తీసుకొనాలి. ఈ కారణం చేత పోషక పదార్థాలను వ్రదాన పోషక పదార్థాలంటారు. మిగిలిన 10 పోషక పదార్థాలను తక్కువ పరిమాణంలో తీసుకోవడం వల్ల సూక్ష్మ పోషక పదార్థాలంటారు.

ఎరువులలో రకములు:

పోషక పదార్థములు కలిగి వున్న వాటిని ఎరువులు అంటారు. అవి సేంద్రీయపు ఎరువులని, బయో ఫెర్టిలైజర్లు అని, రసాయనికపు ఎరువులని మూడు తరగతులుగా విభజింపబడినవి.

సేంద్రీయ ఎరువులు: ఉదా: పశువుల, కంపోస్టు పచ్చి రొట్ట మొదలుగునవి. ఈ ఎరువులలో పోషక విలువలు బహు తక్కువగా వున్నప్పటికీ వీటిని నేలకు చేర్చడంతో భూభౌతిక మార్పు బాగుపరచుటవల్ల, సూక్ష్మ పోషక పదార్థములు కలిగి వుండుట వల్ల తప్పనిసరిగా రసాయనికపు ఎరువులతో పాటు సేంద్రీయ ఎరువులను కూడా వేయవలసిన అవసరం ఎంతైనా వుంది.

బయో ఫెర్టిలైజర్లు: (జీవీ ఎరువులు): ఉదా: అజల్ బాక్టరు నీలి ఆకుపచ్చ నాచు (బ్లూ గ్రీన్ ఆల్గే) అని అంటారు. ఈ బయో ఫెర్టిలైజర్లలో నున్న సూక్ష్మాంగ జీవులు గాలిలోని నత్రజనిని నేలలో స్థిరీకరించి మొక్కలకు అందించుటవల్ల ఎరువులుగా వుపయోగపడుతున్నవి.

రసాయనికపు ఎరువులు: ఉదా: యూరియా, సింగిల్ సూపరు ఫాస్ఫేటు, మ్యూరియేటు ఆఫ్ పొటాష్. ఈ ఎరువులలో పోషక పదార్థములు ఎక్కువగా వుండటం వల్ల ప్రస్తుతం ఎక్కువగా వాడుకలో వున్నాయి.

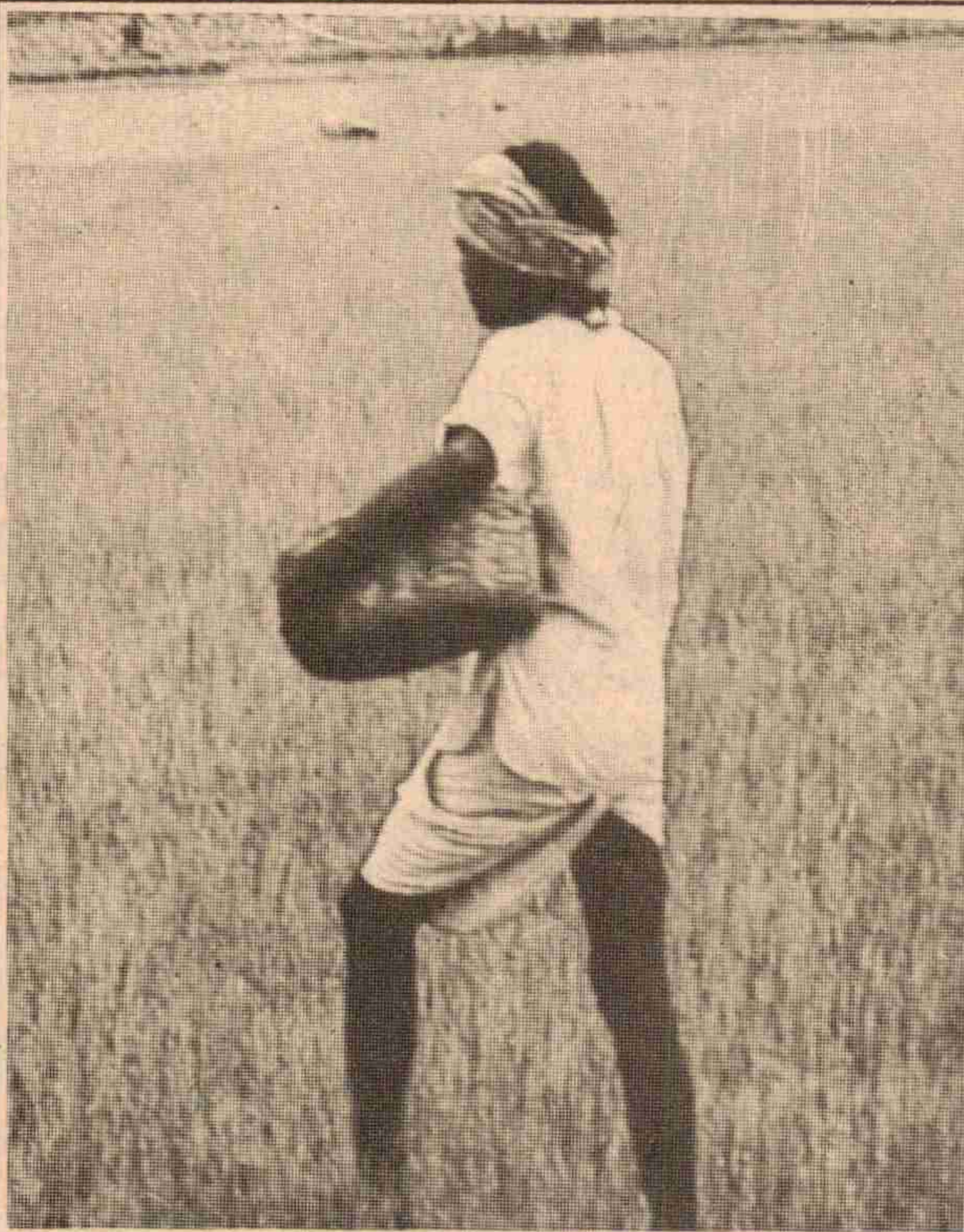
రసాయనికపు ఎరువులలో రకాలు: ఇందులో రెండు రకాల ఎరువులున్నవి. ఒకటి సూటి ఎరువులు. ఎరువులో ఒకే ఒక పోషక పదార్థం వుంటుంది. రెండవది కాంప్లెక్స్ ఎరువులు. వీటిలో ఒక దానికంటే ఎక్కువ పోషక పదార్థములుండును. సూటి ఎరువులకు ఉదా: యూరియా, కాంప్లెక్స్ ఎరువుకు ఉదా: 28-28-0, 17-17-17.

సార్వా వరికి వేయవలసిన రసాయనికపు ఎరువులు: వరికి ముఖ్యంగా నత్రజని, భాస్వరం, పొటాషియం ఎక్కువ పరిమాణంలోను, జింకు మరియు ఇనుము తక్కువ పరిమాణంలోనూ వేయవలసి వుంటుంది. రసాయనికపు ఎరువులు వేసే ముందు నేలను పరీక్ష

చేయించుకొని ఎరువులు వాడినట్లయితే ఎక్కువ ప్రయోజనకారిగా వుంటుంది. సార్వా వరికి నత్రజని, భాస్వరం, పొటాషియం ఎరువులు ఎంతెంత, ఎప్పుడు, ఎలా వెయ్యాలి అనే విషయాన్ని గురించి తెలుసుకుందాం.

నత్రజని ఎరువుల ఉపయోగం: వరి పిలకలు ఎక్కువ అవటానికి, వెన్నుల సంఖ్య అత్యధికంగా రావటానికి వెన్నులో వడ్ల గింజలు ఎక్కువ అవటానికి ఉపయోగపడును.

లోప లక్షణాలు: నత్రజని లోపించినప్పుడు వరి

మొక్క పెరుగుదల ఆగిపోతుంది. పిలకల సంఖ్య తగ్గిపోతుంది. ఆకులు పసుపు పచ్చ రంగులోకి మారి చనిపోవును.

ఎంతవెయ్యాలి: నేల యొక్క సత్తువను వేసే వరి వంగడమును బట్టి ఎరువుల సిఫారసు ఆధారపడి వుండును. డెల్టా ప్రాంతములలో సారవంతమైన నేలలో స్వల్ప అనే వరి రకానికి ఎకరాకు 36 కిలోల యూరియా వేయవలసి వుంటుంది. అదే మిగిలిన వరి రకాలకైతే 54 కిలోల యూరియా కావలసి వుంది. సారం తక్కువగా నున్న వేలకైతే ఎకరాకు 75 కిలోల యూరియా కావలసి వుంటుంది.

ఎన్ని వారాలుగ, ఎప్పుడు వెయ్యాలి: నత్రజని ఎరువులు ఒకేసారి గాకుండా 3 ధఫాలుగా వేయవలసి వుంటుంది. వెయ్యవలసిన ఎరువులో 3వ వంతు ఊడ్చటానికి ముందు, రెండవ ధఫా ఎరువు 20-25 రోజులకు, మూడవ ధఫా ఎరువు చిరుపాట్ల దశలోను వేయాలి.

డాక్టర్. ఎన్. వేణుగోపాలరావు
గుంటూరు

నాలుకు ముందు ఎరువు వేయుటవల్ల త్వరగా పెరు మూన తిరిగి, పిలకలు పెట్టుట ప్రారంభించును. నాటిన 20-25 రోజులకు వేయటం వల్ల దుబ్బ బాగా చేసే పిలకలు ఎక్కువగా వచ్చును.

చిరుపాట్ల దశలో వేయుటవల్ల వెన్నుల సంఖ్య పెరిగి, గింజలు కూడా ఎక్కువగాను. ఈ మూడు దశలు వరికి కీలకమైన దశలు. ఈ దశలలో ఎరువు వేయుటవల్ల పెరుకు ఎక్కువ ప్రయోజనకారిగా వుండును. యూరియా వేసే ముందు మడిలోని నీరు తీసి బురద మీద చల్లాలి. 48 గంటల తర్వాత మరల పల్చగా నీరు పెట్టాలి. అంతేగాని నీరు ఎక్కువగా వున్నప్పుడు ఎరువు చల్లినట్లయితే ఎక్కువగా నష్టపోతుంది. నత్రజని ఎరువులు ఏ రూపంలో మొక్కకు లభించును: నత్రజని మొక్కకు మూడు రూపాలలో అందును. మొదటిది అమ్మోనియా, రెండవది ఎమైడ్ మూడవది నైట్రేటు రూపం. అమ్మోనియం సల్ఫేటులో అమ్మోనియా రూపంలో వుండి నేల స్థిరీకరింపబడి తర్వాత మొక్కకు లభ్యమగును. యూరియాలో నున్న ఎమైడ్ రూపంలో వుండి వెంటనే మొక్కకు లభ్యం కాదు. అమైడ్ రూపంలో నుంచి అమ్మోనియా రూపంలోకి మారిన తర్వాతగాని మొక్కకు అందుబాటులోకి రాదు. కాల్షియం అమ్మోనియం నైట్రేటులో నైట్రేటు రూపంలో వుండి మొక్కకు వెంటనే లభ్యమవును. అయితే ఇది నేలలో స్థిరీకరింపబడదు.

భాస్వరపు ఎరువు ఉపయోగం: వేరు అభివృద్ధి ప్రోత్సహిస్తుంది. చలి కాలంలో భాస్వరం త్వరగా వెన్ను వెయ్యటానికి, గింజ త్వరగా పరిపక్వత చెందటానికి వుపయోగపడును. అవాంతర పరిస్థితులలో మొక్క దెబ్బతిన్నప్పుడు త్వరగా కోలుకోవటానికి పనికి వచ్చును.

లోప లక్షణాలు: భాస్వరం లోపించునప్పుడు మొక్క కురుచబారి, పిలకల సంఖ్య తగ్గిపోవును. ముదురాకులు గోధుమ రంగుగా మారి చనిపోతాయి.

ఎంత వెయ్యాలి: సారవంతమైన నేలలో సింగిల్ సూపరు ఫాస్ఫేటు 75-100 కిలోలు వేయవలసి వుంటుంది. అయితే ఈ ఎరువు ఒకేసారి ఆఖరి దుక్కులో వెయ్యవలసి వుంది. వెయ్యవలసిన భాస్వరం ఎరువు ఎంత వెయ్యాలి అనేది భూసార పరీక్షల ఆధారంగా నిర్ణయించడం ప్రయోజనకారిగా వుండును.

పొటాషియం ఎరువులు-ప్రయోజనం: పొటాషియం ఎంజైముల వుత్పత్తికి అవసరం. వడ్ల గింజల

పంటలు-సస్యరక్షణ

పరిమాణమును, బరువును పెంచుతుంది. ప్రతికూల వాతావరణంలో వర్షాభావ పరిస్థితిని తట్టుకుంటుంది. అగ్ని తెగులు ఆకుమచ్చ తెగుళ్లు రోగ నిరోధక శక్తిని కలుగజేస్తుంది.

రోపణక్షణాలు పొలాషియం లోపించినప్పుడు మొక్కలు కురచబడి పరికర సంఖ్య తగ్గును. క్రింద ఆకులో కొన నుండి ప్రారంభించి ఈ నెల మధ్యభాగం వసువు రంగు పొంది తర్వాత గోధుమరంగులోకి మారి చనిపోవును. ఎంత వెయ్యాలి, ఎప్పుడు వెయ్యాలి సార్వా వరికి 25 కిలోల మ్యూరియేటు ఆఫ్ సోడాషి అవసరముంటుంది. అయితే ఈ ఎరువు ఒకేసారి నాలుగుకు ముందు వెయ్యాలి. లేలిక నేలలో అయినట్లయితే పొలాషి ఎరువు రెండు దఫాలుగా వేయడం మంచిది. మొదటిసారి నాలుగుకు ముందు రెండవసారి కుదురు కట్టు సమయంలో వెయ్యాలి. అయితే పొలాషి ఎంత వెయ్యాలి అనేదే భూసార పరీక్ష ఫలితాలను బట్టి నిర్ణయించడం మంచిది.

జింకు ధాతువు: వరి పంటకు నత్రజని, భాస్వరం, పొలాషియం ఎరువులతో పాటు జింకు ధాతువు కూడా కావలసి వస్తుంది. ఒకే నేల నుండి, రెండు, మూడు పంటలు వరుసగా పండించుటవల్ల జింకు ధాతు లోపం ఏర్పడుతుంది.

ప్రయోజనాలు: ఎంజెమ్ కార్యకలాపాలను ఉత్తేజపరుస్తుంది. నత్రజని జీవన క్రియలో జింకు ముఖ్యపాత్ర వహిస్తుంది.

రోపణక్షణాలు ఆకు మొదలు భాగం మధ్య ఈనెల వసువు రంగుగా మారును. ఈ లక్షణం పై నుండి 3-4వ ఆకులో స్పష్టంగా కనిపించును. మురుగునీరు నిలిచే భూముల్లో ఎక్కువగా కనిపించును. ఆకులు పెళుసుగా వుంటాయి.

నివారణ: నాటిన పేరు మీద జింకు లోపం కనిపించినట్లయితే 2 గ్రాముల జింకు సల్ఫేటు, 1 లీటరు నీటిలో కలిపి పిచికారీ చేయాలి. వారం రోజుల వ్యవధిలో 2-3సార్లు పిచికారీ చేయవలసి వుంటుంది.

తర్వాత రుతువులలో సాధారణ నేలలో ఎకరాకు 20 కిలోల జింకు సల్ఫేటు 3 రుతువులకొకసారి నాలుగుకు ముందు దమ్ములో వేయాలి. అదే క్రొత్తగా సాగులోకి తీసుకొని వచ్చిన నేలల్లో అయితే రెండు రుతువులకు 20 కిలోల చొప్పున వేయాలి. రబీ పేరు వేసే భూములలో రబీ రుతువులో జింకు సల్ఫేటు వేసుకోవాలి. జింకు సల్ఫేటు అఖరి దమ్ముకు ముందు వేసి బాగా కలియదున్నాలి. దమ్ములో 2 లేక 3 ఎరువులు ఒకేసారి దమ్ములో వేయకూడదు. కొంత వ్యవధి ఇచ్చి వేసుకోవాలి.

ఇసుక ధాతువు: ఇసుక నేలలందు, మెట్ట పరి పైర్లలోను ఇసుక ధాతులోప లక్షణాలు కనపడవచ్చు. ఇసుక ధాతువు లోపం వున్నప్పుడు ఆకుపచ్చ రంగుగల ఆకుపసుపు వచ్చుగాను, ఆ తర్వాత తెలుపుగాను మారును.

రోప నివారణ: ఇసుక ధాతులోప నివారణకు 5 గ్రాముల అన్నబేడి మరియు ఒక గ్రాము నిమ్మపువ్వు, ఒక లీటరు నీటిలో కలిపి పిచికారీ చేయాలి. 4.5 రోజుల వ్యవధిలో 3-4 సార్లు పిచికారీ చేసుకోవాలి. నిమ్మ పువ్వు అన్న బేడిలో కలుపుట వల్ల ఉదజని

సూచిక తలస్థస్థితికి వచ్చును. ఈ స్థితిలో ఆకులు ద్రావణాన్ని గ్రహించగల్గుతాయి. సార్వా వరికి ఎరువు వేతలో గమనించవలసిన ముఖ్య విషయాలు:

1. సిఫారుసుకు మించి రసాయనికపు ఎరువులు వాడరాదు. ఎక్కువ ఎరువులు వేసినట్లయితే పురుగులు తెగుళ్లకు లోనగును.
2. యూరియా వేయునప్పుడు మడి నుండి నీరు తీసి బురద పదను మీద వేయాలి. ఎరువు వేసిన 48 గంటల తర్వాత మరల పల్చగా నీరు పెట్టాలి.
3. నత్రజని ఎరువులను చేను మీద ఒకేసారి గాకుండ 3 దఫాలుగా వేయాలి. అంటే నాలుగుకు ముందు, దుబ్బువేసే సమయంలో ముదురు తగులుసయమంలో వేయడం వల్ల ఎక్కువ ప్రయోజనకారిగా వుండును. ఈ మూడు దశలు వరిలో కీలకమైన దశలు.
4. భాస్వరము, మరియు పొలాషియం ఎరువులు నాలుగుకు ముందు ఒకేసారి వెయ్యాలి.
5. ఎరువులు ఎంత వెయ్యాలి అని నిర్ణయించే ముందు భూసార పరీక్షలు ఎంతైనా అవసరం.
6. కాంప్లెక్స్ ఎరువులు నాలుగుకు ముందు, నాటిన 25 రోజుల వరకు వేయవచ్చును. నాటిన 25 రోజుల తర్వాత కాంప్లెక్స్ ఎరువులు వేసినట్లయితే ఎరువులో వున్న భాస్వరం 25 రోజుల తర్వాత ఉపయోగపడదు.
7. దమ్ములో 2-3 ఎరువులు ఒకేసారి వేయకూడదు. కొంత వ్యవధి ఇచ్చి వేసుకోవాలి. ప్రత్యేకంగా సూపరు ఫాస్ఫేటు, జింకు సల్ఫేటు ఎరువులు ఒకేసారి కలిపి వేయకూడదు. 1-2 రోజుల వ్యవధిలో వేసుకోవాలి.

మొక్కల మధ్యదూరం మామూలు స్థితిలో ఒక చదరపు మీటరుకు 33 కుదుళ్లు వచ్చేట్లు నాలాది. (20x15 సెం.మీ) అయితే దీదనేలల్లో చూడాలి. అదే ఆలస్యంగా నాటే ప్రాంతాలలో, ముదురు నారు వాడే పరిస్థితులలో చ.మీ. 44-66 దుబ్బులుండేట్లు చూడాలి.

కలుపు మందుల వాడకం పైరులో విదిగా రెండుసార్లు కలుపు తియ్యవలసి ఉంటుంది. సాధ్యపడని పరిస్థితుల్లో "నాకేపిడ్" (2,4 డియియి) అనే కలుపు మందును హెక్టారుకు 20 - 25 కిలోల వయన నాటిన ఐదవ రోజు పల్చగా నీరుంచిన పొలంలో చల్లి కొన్ని ముఖ్యమైన కలుపు మొక్కల్ని అదుపు చేయవచ్చును.

నీరుపెట్టే విధానం పైరు దుబ్బుదళలో సాగునీరుపల్చగా (3 సెం.మీ) ఉండేట్లు చూడాలి. తరువాత దళలో 5 సెం.మీల వరకు నీరుంచవచ్చును. లేలిక పాటి నేలల్లో యింకా ఎక్కువ నీరు పెట్టినా నష్టముండదు. వేరుశనగ

రకాలు: గుత్తిరకాలు టి.యం.వి.2, జెయిల్ 24, తిరుపతి 1, 2 కదిరి-3 ఆకుమచ్చ తెగులు తట్టుకొనే రకాలు: ఐసిజియస్, 4 గిరినాథ్-1 కాండపుకుళ్లు తట్టుకొనే రకం- జె-11 మొవ్వకుళ్లు తట్టుకొనే రకాలు- కదిరి-3, ఐసిజియస్-11, 44

కాళహస్తి తెగులు తట్టుకొనే రకాలు- తిరుపతి-2, టిసిజి. 1518

అధికనూనె దిగుబడి రకం (53%) - టిసిజి 1518 భూమి తయారీ: 1. మే.జూన్ నెలల్లో పడే వర్షాలకు భూమి రెండు మూడుసార్లు దున్ని మెత్తటి దుక్కిని తయారుగా ఉంచుకోవాలి.

2. దుక్కిలో 5-10 లన్నుల పకువుల ఎరువు వేయటం మంచిది.

3. చెక్కు కట్టే ఎర్రనేలలో సుమారుగా 5 లన్నుల వేరుశనగ పొట్ట కలియదున్నటం మంచిది.

ఎరువులు: హెక్టారుకు 20 కిలోలు నత్రజని, 40 కిలోల భాస్వరము మరియు 50 కిలోల పొలాషి యివ్వగలిగిన ఎరువులను ఆఖరి దుగ్గిలో వెయ్యాలి. భూసార పరీక్షలో జింక్ లోపం మున్నట్లు తెలిస్తే హెక్టారుకు 25 కిలోల జింక్ సల్ఫేట్ వెయ్యాలి. విత్తన మోతాదు: చ.మీ.కు 33-44 మొక్కలుండేట్లుగా అంటే హెక్టారుకు 100- 130 కిలోల విత్తనాన్ని వాడాలి.

జాగ్రత్తలు: 1. విత్తనాలు తయారుగా ఉంచే ముందు మొలక శాతం గమనించాలి. చిన్న గుడ్డలో 100 గింజలు వుంచి రోజూ వీరు చిలకరిస్తూ 5-6 రోజులు వుంచితే మొలక శాతం తెలుస్తుంది. దానిని బట్టి విత్తన మోతాదు నిర్ణయించు కొనవచ్చును.

2. విత్తన శుద్ధి డైథేన్ యం.45 వంటి మందులతో విదిగా చేయాలి. కుండలోగాని లేక ప్లాస్టిక్ సంచులలోగాని వేసి చాలా నెమ్మదిగా కలపాలి.

3. పెద్ద గుత్తి లేక వర్షినియూ రకాలకు 30-40 రోజుల వరకు నిద్రావస్థ (dormancy) ఉంటుంది. అందుచేత విత్తనాలు పైరుపీకిన వెంటనే వాడకూడదు. అవసరం కలిగితే "యిథరిక్" మందుతో కలిపి మొలక శక్తిని మెల్లగా పెంచాలి.

4. క్రొత్తగా వేరుశనగ వేసే భూముల్లో లేక మాగాణి భూముల్లో వేసేటప్పుడు విదిగా విత్తనంలో "రెజోడియం" కల్పెర్ కలపాలి.

విత్తనద్దతి: 1. నాగలిలోగాని, గొర్రులోగాని వరసలలో విత్తడం మంచిది. దీని వలన అంతర్ కృషి చేసుకొనటం లేలిక.

2. భూమి వాలుగా ఉన్నప్పుడు వరుసలు వాలుకు అడ్డంగా విత్తాలి. వాలును బట్టి 4-6 వరుసల కొక లోతైన నాగటి చాలు వెయ్యాలి. వర్షపు నీరు టైలకు పట్టేందుకు ఈ చాళ్లు ఉపయోగిస్తాయి.

3. విత్తనాలు 4-5 సెం.మీ. కన్నా లోతుగా విత్తరాదు

4. విత్తటం పూర్తయిన తరువాత కంపగాని గుంటగాని నడపటం మంచిది.

5. నీటి సదుపాయంలో విత్తనం వేసేప్పుడు ముందు నీరుకట్టి ఆరిన తరువాత విత్తటం మంచిది.

6. కందిలో మిశ్రమ పంటగా వేసేప్పుడు రెండు కందిసాళ్లు మధ్య 7 వేరుశనగ వరసలుండేట్లు విత్తిన మంచి ఫలితం వస్తుందని గమనించబడినది. మొదటిదశలో తీసుకోవలసిన జాగ్రత్తలు:

1. విత్తిన 15- 20 రోజుల వరకు మొలకలను పక్షలు బారి నుండి రక్షించాలి.

2. మొదటి 25 రోజులు పెట్టగా ఉండటం

మంటలు-సస్యరక్షణ

మంచిది. నీరు యిచ్చేటట్లయితే 25- 30 రోజుల మధ్య యివ్వాలి.

3. మొదటిసారి కలుపు తీయుట మరియు అంతరకృషి 15-20 రోజుల మధ్య జరగాలి.

4. రెండవ సారి కలుపు తీయుటం 35 రోజుల ప్రాంతంలో చెయ్యాలి. తరువాత మొక్కలను కదపరాదు రెండవసారి కలుపు తీసేప్పుడు హెక్టారుకు 500 కిలోల జిప్సొమ్ పొడిని మొక్కల మొదళ్ళలో చల్లి మట్టి ఎగదొయ్యాలి.

రెండవదశలో తీసుకోవల్సిన జాగ్రత్తలు

1. 40-45 రోజుల లోపల అందర్ కృషి పూర్తి చెయ్యాలి.

2. బెట్ట ఎక్కువగా వున్నప్పుడు వీలైన స్థితిలో తేలికపాటి తడి యివ్వవచ్చును.

3. ధాతులో పొల్ని గమనించి సరి చెయ్యాలి.

4. కాయలు సరిగ్గా తయారయిన తరువాతనే మొక్కలు పీకాలి. అవసరమైన చోట మరియు అవకాశం వున్నప్పుడు నీటి తడియిచ్చి పీకాలి. కాయలను నీడలో ఆరబెట్టాలి. కాయలను 8% తడివరకూ ఆరబెట్టాలి.

సస్యరక్షణ

పురుగు/తెగులు నివారించుపద్ధతి

వేరుపురుగు: ఆఖరి దుక్కలో హెక్టారుకు 50కిలోల చొప్పున కార్బోప్రూరాన్ గుళికలు చెయ్యాలి. అవకాశం ఉన్నప్పుడు హెక్టారుకు 5-6 బన్నుల వేపపిండిచెయ్యాలి.

దీపపుపురుగులు: డైమిథోయేట్ లేక మోనోక్రోటోఫాస్ చల్లాలి.

ఆకుముడత పురుగు: క్విన్లో ఫాస్ లేక మోనోక్రోటోఫాస్ లేక మిథెల్ పెరాథియాన్ లేక ఫాస్పామిడాన్ పీచికారి చెయ్యాలి. పసుపు వచ్చ రంగు పళ్ళేలు మరియు దీపపు ఎరల ద్వారా నీటి ఉనికిని గమనించవచ్చును.

ఎర్రగొంగళిపురుగు: మంచి వర్షం కురిసిన రాత్రి 7-10 గంటల కాలంలో మంటలు వేస్తే తల్లి పురుగులు నాశనమౌతాయి.

గ్రేడ్లు మరియు లేత లార్వా పురుగులను ఆకులమీద గమనించి ఏరివెయ్యాలి.

డైమిథోయేట్ లేక మోనోక్రోటోఫాస్ పీచికారి చెయ్యాలి.

పొలంచుట్టు లోతైన కందకం తీసి ఒక చోటునుండి మరో చోటుకు పురుగుల దండు ప్రాకే అవకాశం తగ్గించాలి.

పొగాకు లద్దెపురుగు: గ్రుడ్లను పిల్ల పురుగులను గమనించి ఏరి వెయ్యాలి.

లింగాకారణ బుట్టలు ఉపయోగించాలి.

మందు ఎరలను ఉపయోగించాలి వరితేడు 5 భాగాలు, బెల్లం ఒక భాగం 500 గ్రా. కార్బరిల్ను కలిపి తయారు చేసి చేనులో చల్లాలి.

అవసరాన్ని బట్టి మోనోక్రోటోఫాస్, లేక ఎపిఫేట్ లేక కూనార్ ఫాస్ లేక క్లోరిఫె రిఫాస్ పీచికారి చెయ్యాలి. మొదలు కుళ్లు తెగులు వేసవిలో వేలను లోతుగా దున్నాలి. నీరు నిలువ వుండరాదు.

కాండం కుళ్లు తెగులు బ్రాసికార్ లేక రైజోలెక్స్ 0.2% శాతం మందును పీచికారి చెయ్యాలి.

వేరు ఎండుతెగులు విత్తన కుద్ది చెయ్యాలి.

ఆకుముచ్చ తెగులు మెంకోజెబ్ మరియు కార్బండిజమ్ వంటి మందులను మార్చి వాడాలి.

తువ్వు తెగులు మెంకోజెబ్ మందును వాడాలి.

మొవ్వకుళ్లు తెగులు ఈ వైరస్ తెగులు పురుగుల ద్వారా వ్యాపించును. కావున నీటి ఆదుపుకై మోనోక్రోటోఫాస్ వంటి అంతర్యాపిక మందును పెరు మొదటి దశలో వాడిన ఉపయోగకరము.

మిరప

రకాలు

జి-3, జి-4 kiran, ఎల్.సి.ఎ. 235, 206, సిందూర్ (ఎల్.సి.ఎ. 960), జ్వాలా, అపర్ల (ఎల్.సి.ఎ. 1068) మరియు ఈ మధ్య రూపొందించబడిన ఎల్.సి.ఎ. 305

విత్తకాలం :

జూలై చివరి వారం నుండి ఆగస్టు మొదటివారం వరకు

నారుమడినుండి నారు పీకి వాడకాలం

ఆగస్టు మధ్యనుండి సెప్టెంబర్ మొదటి పక్షం వరకు

విత్తన మోతాదు :

నారుమడి పోసేందుకు సుమారు 650

గ్రా. విత్తనాన్ని ఒకసెంటు మడిలో చల్లాలి.

నూటిగా పొలంలో వేసేందుకై

(ఎడపెట్టేందుకు), 6.5 కీ./హె. కావల్సి వుంటుంది. హెక్టారుకు 1.25 లక్షల మొక్కలుండేట్లుగా 56x14 సెం.మీ. ఎడంలో నాలాలి.

నారుమడి నుండి 45-50 రోజుల వయసు కలిగిన మొక్కలను పీకి నాలవలెను.

ఎరువుల మోతాదు :

వర్షాధారంపై సాగు చేసేప్పుడు 60 కిలోలనత్రజని, 40 కిలోలయభాస్వరం మరియు 50కిలోల పొటాష్ లను యిచ్చే ఎరువులను యివ్వాలి. ఆరుతడిసాగు పద్ధతిలో నత్రజనిని 2 లేక 3 దఫాలుగా సుమారు 150 కిలోల మోతాదు వరకు వెయ్యచ్చును.

అంతర్ కషి :

గుంటక లేకపో అని పరికరంతో మిరప పొలంలో నాటిన తరువాత 4-5 సార్లు అంతర్ కృషి చెయ్యాలి. అంతేగాక అవసరమైతే సాళ్ళ మధ్య నాగలితో దుని మొక్కవేళ్ళను కదిలించాలి. కలుపు మొక్కల బెడద అదుపు చెయ్యాలి.

నీరు కట్టుట :

అవసరాన్ని బట్టి నీరుకట్టాలి. అధికంగా నీరు కట్టడం వలన పూత పిందే రాలబం జరగవచ్చు. నత్రజని ఎరువును ఎప్పుడూ పైన చల్లరాదు.

పైరు దశ	దుబ్బు (చిట్ట) దశ	పాట్ట దశ	గింజదశ
పురుగుల ఉల్లికోడు, తాటాకు తెగులు	కాండపు పురుగు, రెల్ల రాల్చే పురుగు,		
పురుగు, ఆకునల్లి, మొవ్వు రొగ, దోమ పోటు,			గంధీబగ్
కాండపు పురుగు, పచ్చదోమ మొ. నాము పురుగు			
1 వి.			
పురుగు 1. క్లోరిఫె రిఫాస్ (200 మి.లీ. + కార్బోప్రూరాన్	డై క్లోర్ ఫాస్ +		
మందుల 200 లీ నీళ్ళు + 2 కిలోల	గుళికలు (33 మోనోక్రోటో ఫాస్		
యూరియా) ద్రావణంలో ఒక కిలోలు/ హెక్టార్ (500 మి. లీ/			
ఎకరా నారుమడిలోని నారును లేక 700 మి లీ / హె)			
పీకి వేళ్ళు మునిగేట్లు ఒక గంట ఎండోసల్ఫాన్ (1 లేక ఎకలక్స్ (1 లీ/			
ఉంచి నాలవలెను. లేక 2. లీ. / హెక్టార్ లేక హెక్టార్ కు) పీచికారి			
కార్బోప్రూరాన్ గుళికలు (25 మోమో చేయాలి			
కిలో/ హెక్టార్) పల్చగా నీరుంచిన క్రాటోఫాస్ 750			
మడిలో చల్లవలెను. మి లీ / హెక్టారు			
లేక 3 మోనోక్రోటోఫాస్ (750 లేక కార్బకిల్ 1			
మి లీ. / హెక్టారుకు) పీచికారి కిలో/ హెక్టారు			
చెయ్యాలి. లేక ట్రైజో ఫాస్			
			(500 మి లీ /
			హె.) పీచికారి
			మందు.
తెగుళ్ళు బాక్టీరియా తెగులు, పొడతెగులు	బాక్టీరియా తెగులు అగ్ని తెగులు		
	పొడ తెగులు		
తెగులు నత్రజని మోతాదు తగ్గించ వలెను కార్బండిజమ్ (10 ఎడిఫెన్ ఫాస్ లేక	గ్రా/ లీటర్) కార్బొం డెజిమ్		
మందుల నీరు ఎక్కువగా పెట్టకూడదు. పీచికారి (1గ్రా/ లీటర్)			
రెండుసార్లుగా పీచికారి చెయ్యాలి			

పంటలు-సస్యరక్షణ

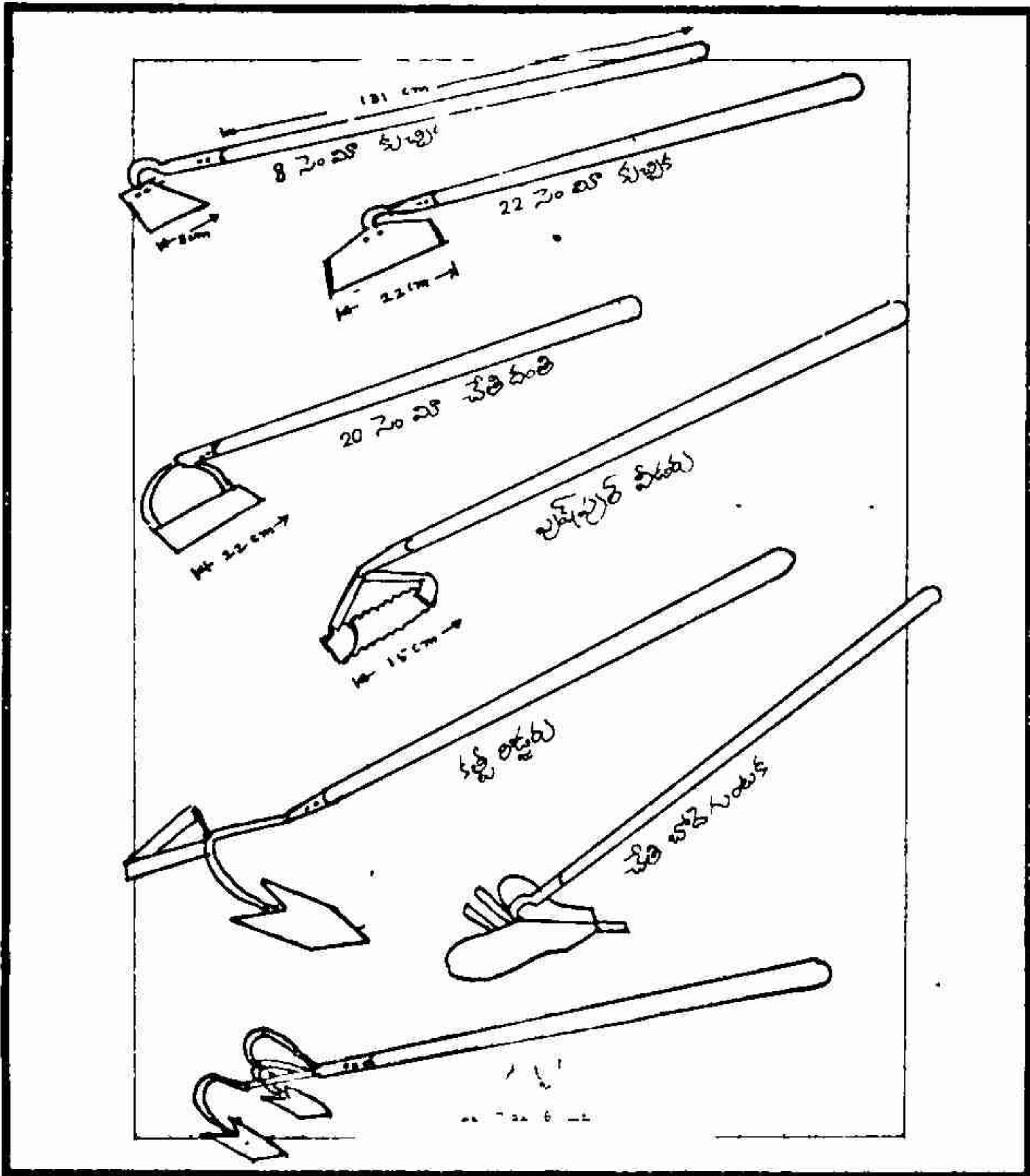
పైరు	పురుగులు/తెగుళ్ళు	వాడదగిన మందు	మందు మోతాదు	వాడవలసిన పైరుదశ
కంది	కాయ తొల్యే పురుగులు	ఎసిఫేట్ లేక ఎండో సల్ఫాన్ లేక క్వినాల్ఫాస్ లేక క్లోరిపైరిఫాస్	750 గ్రా/ హె. (1గ్రా/ లీటర్) 1500 మి.లీ./హె. (2 మి.లీ/ లీటర్) 1500మి.లీ./హె. (2 మి.లీ./ లీటర్)	పూత, పంట దశలో మొదటిసారి, మరియు కాయదశలో రెండవసారి
మినుము, పెసర	కాండపు ఈగ చిత్త పురుగులు	కార్బోప్యూరాన్ విత్తన శుద్ధి మందు లేక ఎసిఫేట్ పిచికారి మందు	15 గ్రా/ కీలో విత్తనానికి 250 గ్రా/హెక్టారుకు	విత్తబోయే ముందు విత్తన 15 రోజుల తరువాత
	పేనుబంక ఆకుపురుగులు మరియు కాయ తొల్యే పురుగులు ఆకుమచ్చ తెగులు మొక్క కుళ్ళు	మోనో క్రోటోఫాస్ లేక ఎండోసల్ఫాన్ మాంకోజెబ్ లేక కార్బండిజిమ్తో విత్తనశుద్ధి లేక వీటినే పైరుపై పిచికారి చెయ్యడం	500 మి.లీ./హె 750 మి.లీ./హె 2.5 గ్రా/ కీలో విత్తనానికి 500-600 గ్రా హెక్టారుకు	విత్తబోయే ముందు విత్తన 30-40 రోజుల తరువాతి దశలో విత్తబోయే ముందు విత్తన 3-4 వారాల తరువాత

పైరుదశ	నారుమడి	ఆకుతొడిగే దశ	పూత పంట దశ	కాయ పండే దశ
ముఖ్య పురుగులు తెగుళ్ళు	ముడత పురుగులు వేరు పురుగులు కుళ్ళు తెగులు	వేరు పురుగులు, ముడత పురుగులు కాండపు పెంకు పురుగు ఆకుమచ్చ తెగుళ్ళు	పేనుబంక ముడత పురుగులు కాయతొల్యే పురుగులు బుడిపె కాయ దోమ ఆకుమచ్చ మరియు కాయకుళ్ళు తెగుళ్ళు	కాయ తొల్యే పురుగు కాయ కుళ్ళు తెగులు మరియు బూడిద తెగులు
పురుగు/ తెగులు మందులు	ఆకు పైకి ముడుచుకొని ఎర్రగా మారే స్థితి వచ్చినప్పుడు మోనో క్రోటోఫాస్ లేక కార్బరిల్ లేక 7 మోథోయేట్ వాడాలి. వీటితో పాటు వేరు పురుగు పున్నప్పుడు కార్బో ప్యూరాన్ గుళికలను (సుమారు 750 గ్రా ఒక ఎకరాకు వచ్చే నారు మడికి) రెండు సార్లుగా వేసి నీళ్ళు పెడితే ఎక్కువ ఉపయోగం మైల తుత్తం + సున్నం కలిపిన బై లాక్స్ మందును ఎక్కువ సార్లు విడిగా పిచికారి చేసి నారు కుళ్ళు తెగులును అదుపు చెయ్యవచ్చును.	నాటేప్పుడు హెక్టారుకు సుమారు 25 కీలోల కార్బోప్యూరాన్ గుళికలు వేసి నాటవలెను. తద్వారా వేరు పురుగులు, ముడత పురుగులు తగ్గును. మిర్చిపై ఎక్కువగా వాడబడే ఫసలోన్, ఎండోసల్ఫాన్, మోనోక్రోటోఫాస్, ఫాస్ఫామిడాన్, డై మిథోయేట్ మార్చుకొంటూ వాడాలి. బై లాక్స్ వంటి మందును ప్రైస్టామెసిన్తో కలిపి చల్లిన బాట్టెరియా ద్వారా వచ్చే ఆకు మచ్చ తగ్గును. డై బాకీ తెగులు అదుపుకై యితర తెగులు మందులు వాడవలెను.	ఎసిఫేట్, క్వినాల్ఫాస్, క్లోరిపైరిఫాస్ వంటి పురుగులను పొగాకు లద్దె పురుగు మరియు శనగ పచ్చ పురుగులను దృష్టిలో ఉంచుకొని సమగ్ర సస్యరక్షణా చర్యలలో భాగంగా వాడాలి. బాలిస్టిన్ డై థేన్ యం. 45 మరియు లాప్సన్ వంటి మందులను తెగుళ్ళ అదుపుకు వాడాలి. యివి పురుగు మందులతో కలిపి వాడవచ్చు. కాని బై లాక్స్ (కాపర్ మందు) పురుగు మందులతో కలిపి వాడరాదు.	క్వినాల్ఫాస్, డై క్లోర్ ఫాస్, ప్రైజో ఫాస్, ఎసిఫేట్ వంటి మందులను కాయతొల్యే పురుగుల స్థితిని బట్టి వాడవలసి సుంబుంది. కాస్టాన్, మాంకోజెబ్ వంటి మందులను మార్చి, మార్చి వాడాలి. కెరాథేన్ వంటి మందును కూడా వాడవచ్చును. మాంకోజెబ్ + కెరాథేన్ కలిపి కూడా వాడవచ్చును. బూడిద మరియు కాయకుళ్ళు ఉన్నప్పుడు.

కలుపు నివారణకు కొన్ని చేతిపని ముల్లు

వ్యవసాయంలో అంతర సేద్యం ముఖ్యం. కలుపు నివారణకు అంతర సేద్యం ఉపయోగపడుతుంది. మెట్టలలో అంతర సేద్యం వలన నేల పై పొర పైకి లేపబడి నేలలో నుండి తేమ పైకి పోయే మార్గం మూసుకుపోయి, తేమ ఎక్కువ కాలం నిలవ ఉంటుంది. వేరుశనగ పంటలో ఈ అంతర సేద్యం వలన నేలపై గట్టిపొర మెతక అయి ఊడలు నేలలోకి తేలికగా వెళ్ళి ఎక్కువ పంట పండుతుంది. అంతర సేద్యానికి ఎద్దులు లాగే పనిముట్లు, చేతి పనిముట్లు అని రెండు రకాలు. ఎద్దులు లాగే పనిముట్లు: గుంటక, గొర్రు, మెల్లగుంటక, దంతి, హెచ్.ఎం. గుంటక, మొదలైనవి. చేతిపనిముట్లు: ఇవి చిన్న హండిలివి, పెద్ద హండిలివి అని రెండు రకాలు.

1. తొలిక లేక కుచ్చిక: దాదాపు 8 సెం.మీ వెడల్పు గలిగిన ఇనుప బ్లేడును చిన్న హండిలుకు అమరుస్తారు. ఇది మెట్ట ప్రాంతంలో సామాన్యంగా ఉపయోగిస్తారు. స్త్రీలు చాళమధ్య వంగి లేదా కూర్చొని ఈ కుచ్చికతో కలుపు తీస్తారు. నేలను కొడుతూ నేలపై పొరను మెతక చేస్తారు. వంగి, కూర్చొని పని చేయడం వల్ల అధిక శ్రమ కలిగిస్తుంది. మొక్క, మొక్క మధ్య కలుపు తీయడానికి ఇది అనువయిన సాధనం.

2. 22 సెం.మీ. కుచ్చిక: 130 సెం.మీ. హండిలుకు పటంలో చూపిన విధంగా 22 సెం.మీ రేకు బ్లేడు అమరుస్తారు. మనిషి

నుంచొని లాగుతూ చేతులో కలుపు తీయవచ్చు. శ్రమ తక్కువ. పని తొందరగా అవుతుంది.

3. 8 సెం.మీ. కుచ్చిక: 8 సెం.మీ ఇనుపబ్లేడును 130 సెం.మీ.ల హండిలుకు అమరుస్తారు. మొక్కల మధ్య కలుపు తీయడానికి చాలా ఉపయోగం.

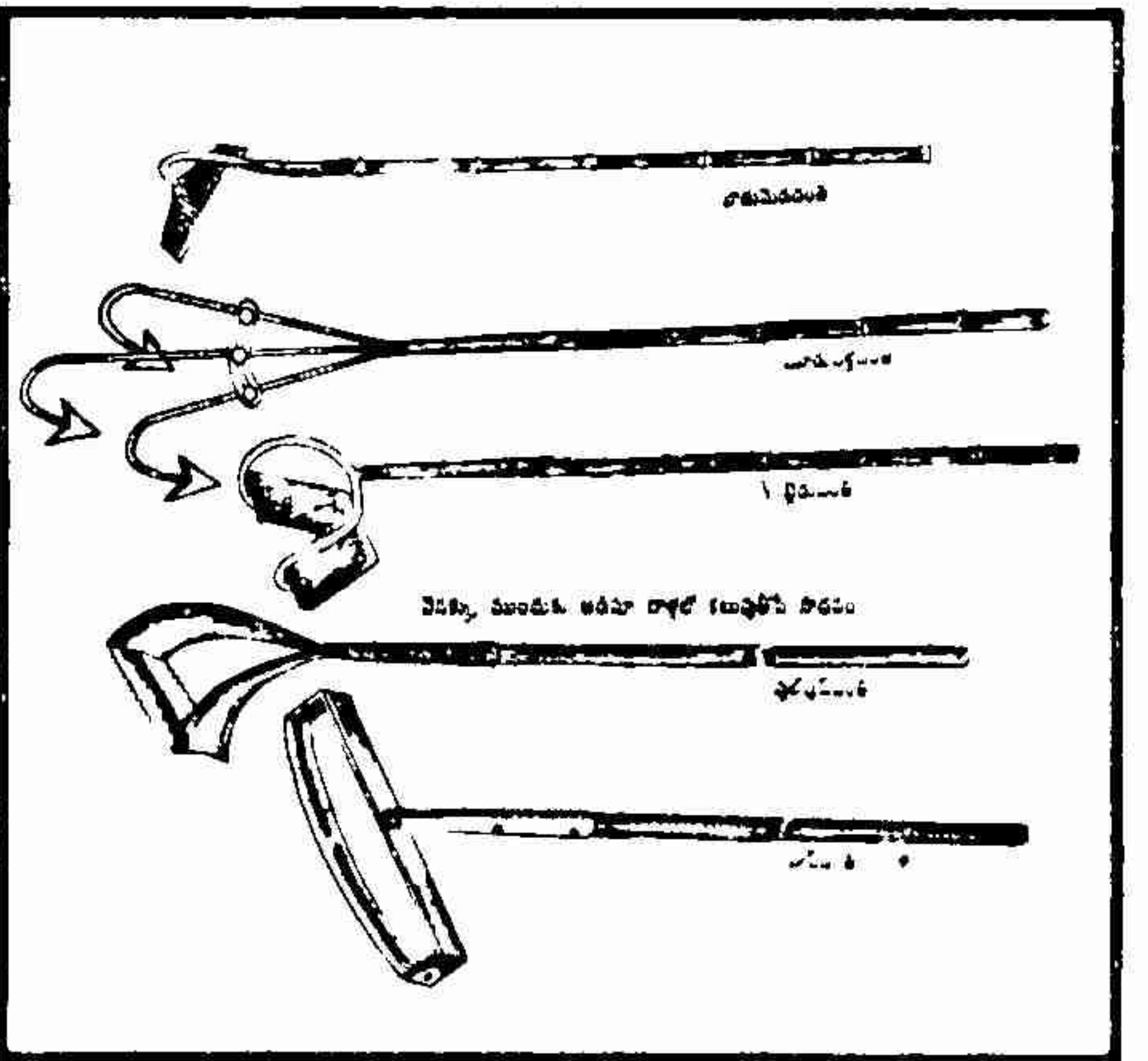
4. 20 సెం.మీ. చేతిదంతి: పెద్ద హండిలుకు, 20x4 సెం.మీ. ఇనుప బ్లేడును అమరుస్తారు. పటంలో చూపిన విధంగా బ్లేడుపైన ఖాళీ ఉండటం వలన తీయబడిన కలుపు వెనుకకు పోయి పడుతుంది. నేలపై పొరను వదులు చేయడానికి పనికి వస్తుంది. కాలువల్లో నీటి పారుదల సరిచేయడానికి పనికి వస్తుంది.

5. ఫుష్ ఫుల్ వీడర్: పెద్ద హండిలుకు వంకీలు ఇనుప ముక్కను అమరుస్తారు. దంతి మాదిరిగా బ్లేడుపైన ఖాళీ ఉండటంతో, కలుపుగాని, మన్నుగాని, వెనుకకు వెళ్ళి పడుతుంది. వెనుకకు ముందుకు తోస్తూ కలుపు తీయవచ్చు.

6. కత్తి రిడ్డరు: పెద్ద హండిలు మధ్య మందమయిన తాళిక ఉంటుంది. వెనుక వంచబడిన బ్లేడ్లు ఉంటాయి. దీనితో కొంచెం లోతుగా కలుపు తీయవచ్చు. వెనుక వున్న బ్లేడుతో తీసిన కలుపును కువ్వ చేయవచ్చు.

7. చేతిబోదె

గుంటక: బాగా దున్నిన నేలను బోదె వేయడానికి ఉపయోగిస్తారు. బోదెలు ఉన్న పంటలో కలుపు తీయవచ్చు. బోదెల వెనుక ఎరువు విత్తనం గొట్టం ద్వారా ఎరువు విత్తనం వేయవచ్చు.

8. గ్రబ్బర్: దీనికి 3 తాళికలు ఉంటాయి. మెతక నేలలో కలుపు తీయడానికి, కోసిన పంటను ఎండబెట్టినపుడు తిరగ వేయడానికి, కలుపు తీసిన మొక్కలు ప్రాగు చేయడానికి ఉపయోగించవచ్చు.

ఏవి ఎల్లున్నో మెట్ట సేద్యంలో, ఎద్దుల పరికరంతో (మెల్లగుంటక మొదలైనవి) సాళమధ్య అంతర సేద్యం, మొక్కల మధ్య చేతి పరికరాలతో అంతర సేద్యం శ్రేష్ఠం. ఎద్దులు లభ్యం కాని పరిస్థితులలో ఈ పాడుగు హండిలు చేతిపనిముట్లు చాలా ఉపయోగకరం. నేల తేమను బట్టి, నేల మెతక దనాన్ని బట్టి, మనిషి పని తనాన్ని బట్టి వీటి సౌకర్యం ఆధారపడి ఉంటుంది.

పంటలు-సస్యరక్షణ

(5వ పేజీ తరువాయి)

తీసి వెయ్యాలి. వీలున్నచో ఒకటి రెండు సార్లు దున్న గలిగినచో, భూమిలో పూసాదశలో మిగిలిపోయిన పురుగులను పిట్టలకు ఆహారంగా మార్చటం వలన కొంత మేలు జరుగును.

చైనా, రష్యావంటి దేశాల్లో నేడు సామూహికంగా ఆచరించగలిగిన ముఖ్య ప్రక్రియలైన మిత్ర జీవుల్ని కృత్రిమంగా వృద్ధి చేసి ఎక్కువ సంఖ్యలో ప్రత్తిపొలాల్లో వదలటం ద్వారా బెడద పురుగుల్ని అదుపు చెయ్యటం మనకొక ఆదర్శం. తెల్లదోమ, శనగపచ్చపురుగు, పేనుబంక వంటి వాటిని అదుపు చెయ్యగలిగిన అల్లిరెక్కల పురుగులకు, అక్షిత కీటకాల్ని, చిన్న కందిరీగల్ని ఎక్కువ సంఖ్యలో వదలటమేగాక,

పురుగులకు జబ్బులు కలిగించే క్రిముల్ని కూడా ఎక్కువ స్థాయిలో పెరుపై పిచికారీ చేయించి పురుగు మందుల ద్వారా కలిగే వాతావరణ కాలుష్యాన్ని నివారించుకోవచ్చు. కావున ఈ పద్ధతులు కూడా ప్రత్తిపైరుపై సమగ్ర సస్యరక్షణ కార్యక్రమంలో ముఖ్య అంగంగా జోడించి గలిగినప్పుడు మన పరిస్థితుల్లో కూడా ప్రత్తిపైరు నుంచి అన్ని కాలాల్లో తగినంత దిగుబడుల్ని తియ్యగలం.

(6వ పేజీ తరువాయి)

పై విధంగా ఎన్నుకొన్న మొక్కలను మనము క్రింది విధముగా నాలుకోవాలి

1. మొదట భూమిని బాగా దుక్కి చేయాలి.

2. 1 మీ. పొడవు, 1 మీ. వెడల్పు, 1మీ. లోతుగల గుంటలు 9 మీటర్ల దూరము వుండేట్లు తయ్యాలి.
3. గుంటలలో పెంట ఎరువును మరియు మట్టిని సగము దాకా నింపాలి.
4. చెదలు మరియు పురుగులు ఆశించకుండా బి.హెచ్.సి. (10%) 30 గ్రాములు ఒక్కొక్క గుంటలో వెయ్యాలి.
5. మొక్క గుంట మధ్య భాగమున వుండేట్లు పాతి పెట్టాలి.
6. మొక్క గాలికి పడిపోకుండా ఒక కర్రను దానికి ఆధారముగా వుండునట్లు కట్టాలి.
7. ఎండాకాలములో అయినచో మొక్కకు నీడను ఏర్పాటు చేయాలి.
8. పశువులు మరియు ఇతర జంతువులు మొక్కను తినకుండా మొక్కచుట్టు కంచె వేయాలి.

(7వ పేజీ తరువాయి)

రకాన్ని వేయరాదు. జడచుట్టు పైరు 5-6-8 ఎత్తు కర్ర చేసినప్పుడు రైతులు జాగ్రత్తగా జడచుట్టులో మొవ్వలు పడకుండా జడ తెంపు లేకుండా, అల్లికకు, రెండు మూడు కర్రలకు మించకుండా ఎక్కువ ఆకులతో బిగుతుగా వేయించాలి. గత సంవత్సరం కృష్ణా జిల్లా ఉయ్యూరు ప్రాంతంలో కో.సి.671 రకం వేసిన చోట్ల ఎర్రకుళ్ళు తెగులు ఆశించిన వరకు ఆ ప్రాంతాలలో కో.సి.671 వేసిన రైతులు విధిగా పైర్లను పరిశీలించుకొని తెగులు వచ్చినదీ లేనదీ తెలుసుకోవాలి. తెగులు ఆశించిన తోటలలోని దుబ్బులను సమూహంగా పెకలించి కాల్చివేయాలి. తోటలు నీటి ముంపుకు గురికాకుండా చూసుకోవాలి. తెగులు తగిలిన దుబ్బులు

తీసివేసినన స్థానంలో బాలిష్టన్ 0.1 శాతంగానీ, కాస్టాన్ 1 లీటరు నీటిలో 2 గ్రాములు మందు కలిపిన ద్రావణాన్ని గానీ మొదళ్ళలో (తీసివేసిన ప్రాంతపు భూములలో) వేసి శుద్ధి చేయాలి.

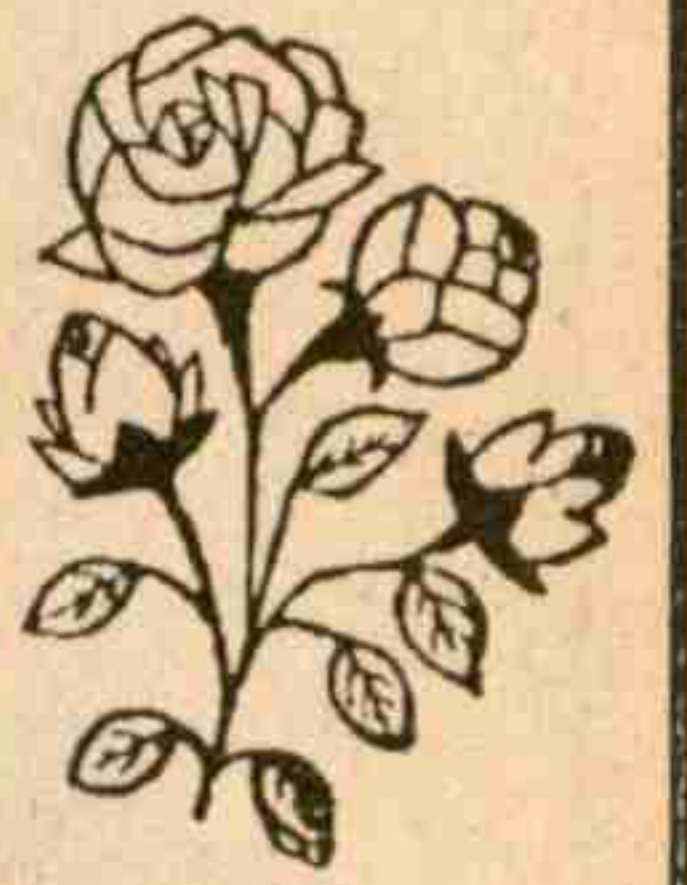
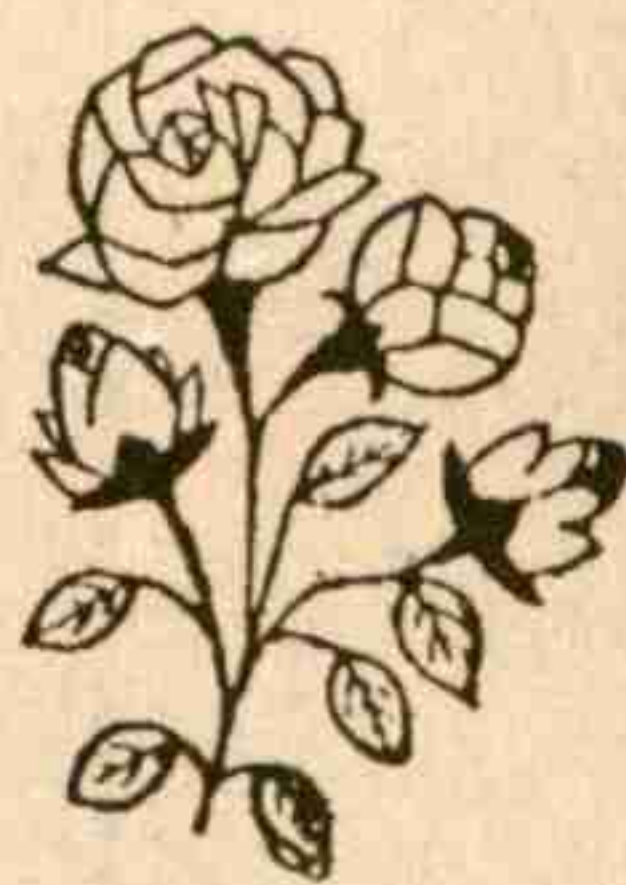
ఆలస్యంగా లంక, మెట్ట ప్రాంతాలలో వేసిన చెరకు తోటలలో రోజూ కురుస్తున్న వర్షాల వలన కలుపు తీయడానికి వీలుండదు. కావున కలుపును మందు వాడి నివారించాలి. గ్రామోగ్జీన్ ఒక లీటరు, 1 కె.జి. ఫెర్టోగ్జాన్ మందును 100 నుండి 120 లీటర్ల నీటిలో

కలిపి పెరుపై పడకుండా పిచికారీ చేయాలి. ఈ విధంగా కలుపును నివారించుకోవచ్చు. కాడ ఎక్కువగా వున్న తోటలలో ఫెర్టోగ్జాన్ ను కాడపై చల్లి నివారించుకోవచ్చు. ఫెర్టోగ్జాన్ 1 కిలోమందును 100 లీటర్ల నీటిలో కలిపి పిచికారీ చేసుకోవచ్చు.

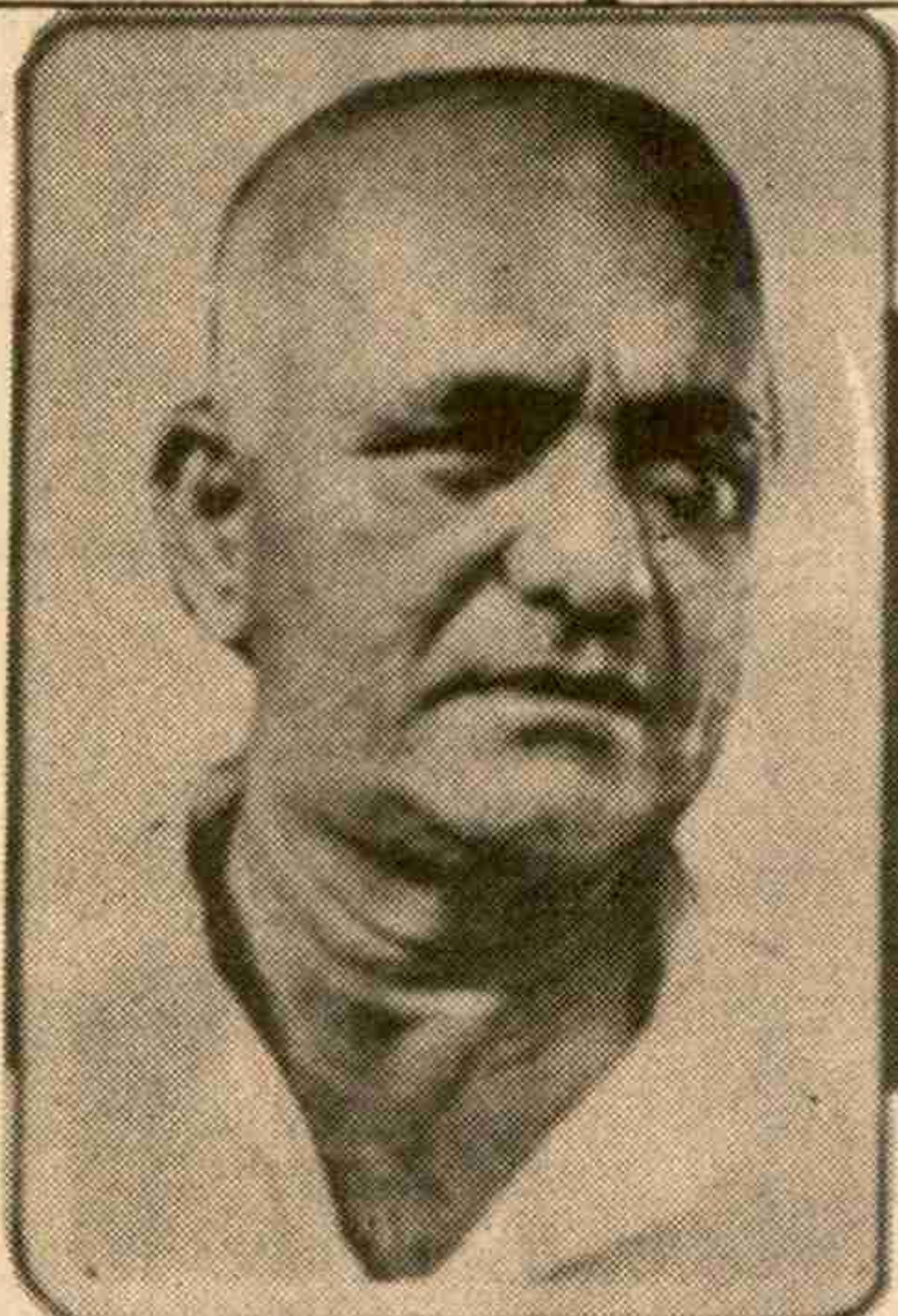
పడాల పుల్లయ్యనాయుడు

పాలకొల్లు

పశ్చిమగోదావరి జిల్లా

మాచర్ల అన్ని రకముల కొబ్బరి నూద మొక్కలు, పొట్టి, మరియు పొడుగు రకములు 1,2,3, నం.ర.ల వయసు నూద మొక్కలు నరమైన ధరలకు నరఫరా చేయబడును. మంచి విత్తనములు. మంచి దిగుబడి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతు సంఘం అధ్యక్షుడు శ్రీ భీమిరెడ్డి నరసింహారెడ్డి పార్లమెంటు ఎన్నికలలో మిర్యాలగూడ స్థానం నుండి ఎన్నికైయ్యారు.

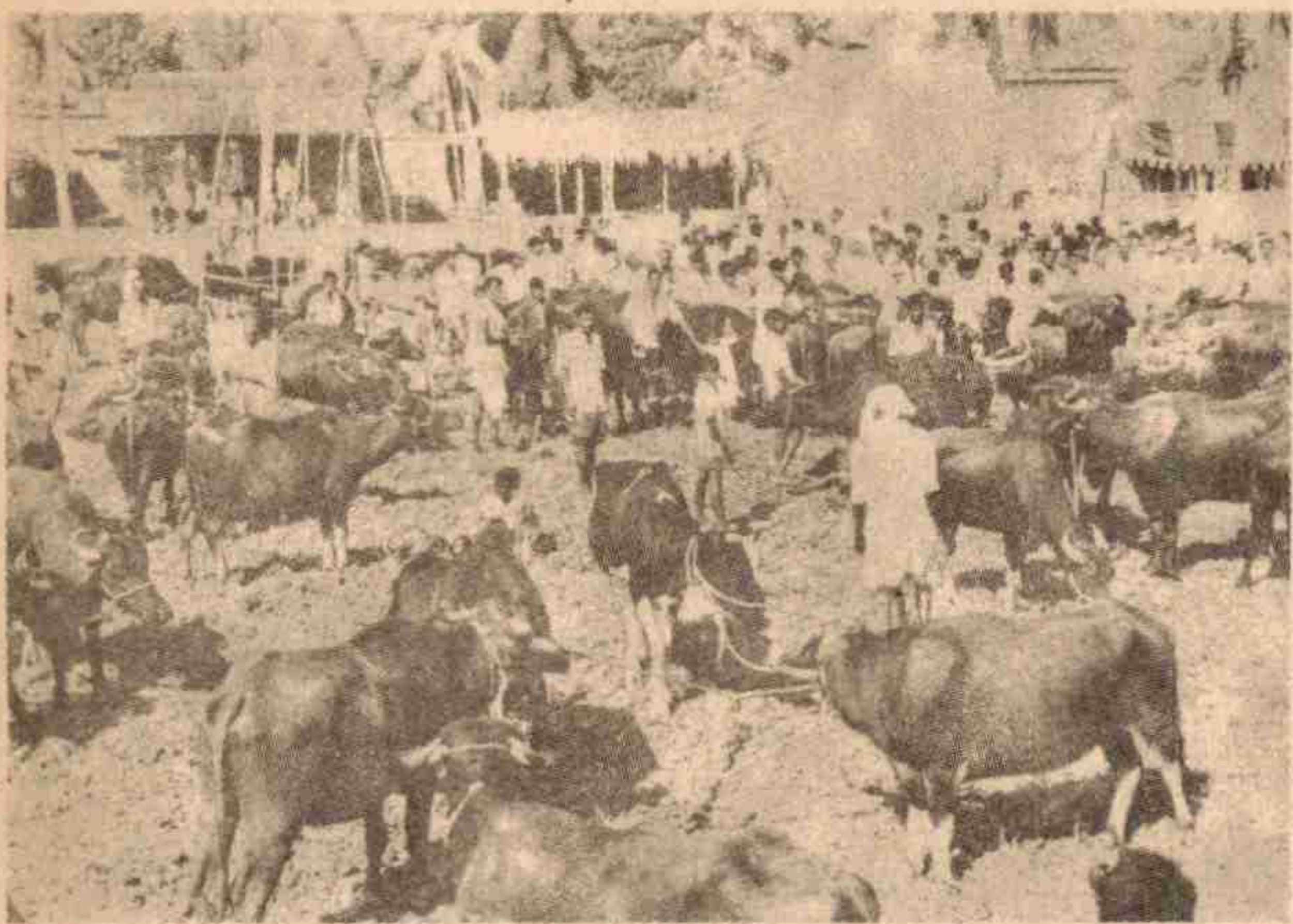

పశువులలో గురక వ్యాధి

భారతదేశంలో అతి తరచుగా వచ్చు పశువుల అంటు వ్యాధులలో గొంతువాపు మొదటిది. దీనినే గొంతువాపు, గళంవాపు, గురకజబ్బు, సంధిరోగం అని వివిధ ప్రాంతాలలో అంటారు. ఈ వ్యాధి ఎక్కువగా పల్లపు ప్రాంతాలలో వస్తుంది. ఈ వ్యాధి "పాశ్చరెల్లా బాల్ సెప్టికా" అనే సూక్ష్మజీవి వలన వస్తుంది. ముఖ్యంగా గేదె జాతి పశువులలో అందునా మంచి వయస్సులో వున్న లేత పశువులకు ఈ వ్యాధి సోకుతుంది. ఈ జబ్బుకు కారణమైన సూక్ష్మజీవులు నేలమీద, గడ్డిపైన వుండి తొలకరి వర్షములు కురిసిన తదుపరి అవి విస్తరించి, ఆ పచ్చికపై మేసిన పశువులకు ఈ రోగం సంక్రమించి, ఒక పశువు నుండి పరిసర పశువులకు వ్యాపించి అంటురోగం రూపం దాల్చుతుంది. వ్యాధి నిరోధక శక్తి తక్కువగా వున్న పశువులలో, దూరపు ప్రయాణాలు చేసి అలసిపోయిన పశువులకు ఈ వ్యాధి త్వరగా వస్తుంది. ఈ మధ్య ఇది వర్షములు పడిన వెంటనే కాకుండా ఇతర సమయములలోకూడా కనిపిస్తున్నది.

వ్యాధి లక్షణాలు:

ఈ వ్యాధి సోకిన పశువులకు మొదట విపరీతంగా జ్వరం 106

డిగ్రీల నుండి 108 డిగ్రీల ఫారన్ హీట్ వరకు వచ్చి మేతలినటం, నెమరు వేయడం మాని ముణగ తీసుకొని వుంటుంది. కళ్ళు ఎరుపెక్కి కండ్ల వెంట నీరు, పుసికారును. తర్వాత ముక్కు రంధ్రముల నుండి చిక్కటి చీమిడి, నోటి నుండి చొంగ కారుతుంది. సమయం గడిచిన కొలది ఈ చొంగ కారుట విపరీతంగా ఎక్కువై, పశువు ఆయాస పడుతుంది. ఈ సమయంలోనే గొంతు, మెడభాగం, తలభాగం దవడలు బాగా వాచి, ఊపిరి పీల్చుకొనుట కూడా కష్టమై గురక పెడుతుంది. నాలుక బయటకు చాపి అతి కష్టంతో ఊపిరి పీల్చుతుంది. నాలుక బండబారి నల్లగా మారుతుంది. అతి తీవ్రస్థాయిలో వ్యాధి సోకితే పశువు 24 గంటలలో చనిపోతుంది. నూటికి 70 శాతం మరణాలు సంభవిస్తాయి. ఒక వేళ పశువు రెండు రోజులు బ్రతికితే కడుపు నొప్పి, రక్త విరేచనాలు, బ్రాంకోనిమోనియా లక్షణాలు కనిపిస్తాయి.

వ్యాధి నిర్ణయం:

రక్తపరీక్ష ద్వారా ఈ వ్యాధిని నిర్ణయించవచ్చు. రక్త పరీక్ష చేస్తే మైక్రోస్కోప్ లో ఈ సూక్ష్మజీవులు కనిపిస్తాయి. పశువు చనిపోయిన వెంటనే రక్తం సేకరిస్తే ఈ సూక్ష్మజీవులు కనిపిస్తాయి. ఒక్కొక్కసారి ఈ వ్యాధి తీవ్రంగా ఉన్నా ఈ వ్యాధి క్రిములు మైక్రోస్కోప్ లో

కనిపించవు. కల్చర్ పరీక్షలు గాని, బయాలజికల్ పరీక్షలు గాని చేయవలసి వుంటుంది. శవపరీక్షలో లింఫ్ గ్రంథుల పైన, గుండెపైన, చిన్న చిన్న రక్తం చుక్కలు కనిపిస్తాయి. గొంతు క్రింద, తలభాగంలోను రక్తంతో కూడిన నీరు

**డా॥ సి. వెంకటేశ్వర్లు,
సంయుక్త సంచాలకులు,
పశుసంవర్ధకశాఖ.**

ఉంటుంది. జీర్ణకోశం పొరలు వాచి, రక్తంతో నిండి ఉంటాయి. శ్వాసకోశపు పైపొరకూడా వాచి ఉండి, రక్తం పేరుకొని ఉంటుంది. వ్యాధి నిర్ణయంలో ఎముకలు కూడా ఉపయోగ పడతాయి.

చికిత్స:

ఈ జబ్బు సంక్రమించిన వెంటనే అనగా ఒకటి, రెండు గంటలలో చికిత్స జరిగితే జబ్బు నుండి తేరుకొనే అవకాశం వున్నది. లేనిచో ఈ జబ్బు సోకిన ప్రతి పశువు మరణిస్తుంది. చికిత్స సల్వాసిలమైడ్ యాంటి బయాటిక్ మందులు బాగా పనిచేస్తాయి. గ్లూకోస్, బి. కాంప్లెక్స్ మందులు శక్తి కొరకై వాడవచ్చు.

వ్యాధి నివారణ:

1. ఈ జబ్బు అంటురోగం కనుక ఒక పశువు నుండి వేరొక పశువునకు అతి త్వరగా వ్యాపించును గనుక జబ్బు సోకిన పశువులను వెంటనే వేరు చేయాలి.

2. ఈ జబ్బు తగిలిన పశువుకు వాడిన గడ్డి కాల్చివేయాలి. అది వున్న ప్రాంతం లోను, అది చనిపోయిన ప్రాంతంలోను మట్టిని కొంత లోతు వరకు త్రవ్వి కాల్చివేయాలి. ఆ ప్రాంత మంతటిలోను బ్లీచింగ్ పౌడర్ గాని, సున్నపుపాడిగాని చల్లవలెను. కొంత కాలం వరకు ఆరోగ్యంగా వున్న పశువులను ఈ ప్రాంతానికి దూరంగా వుంచవలయును.

3. చనిపోయిన పశువును లోతుగా గొయ్యి తీసి సున్నం, ఉప్పువేసి పూడ్చివేయవలయును. అలాకాక చర్మకారులకు ఇస్తే వారు చర్మం తీసిన ప్రాంతమంతయు ఈ జబ్బు కలుగజేయు సూక్ష్మక్రిములు వ్యాపించి ఆ ప్రాంతంలో మేయుటకు వెళ్ళిన పశువులకు ఈ జబ్బు వ్యాపిస్తుంది.

వ్యాధినిరోధక చర్యలు:

పైన చెప్పిన వన్నియు వ్యాధి వ్యాపించకుండా తీసుకోవల్సిన జాగ్రత్తలు. అసలు ఈ వ్యాధి నిరోధకానికి, అంటే వ్యాధి రాకుండా ఉండటానికే వర్షాలు ప్రారంభించటాన్ని ముందే పశువులకు గురక వ్యాధి నిరోధక టీకాలు వేయించాలి. ఈ టీకాలు అన్ని ప్రభుత్వ పశువైద్యశాలల్లో ఉచితంగా ప్రతి సంవత్సరం వేస్తారు. వ్యాధి చికిత్స కన్నా నివారణే సరియైన పద్ధతి కావున ముందుగానే తగిన శ్రద్ధతో ఈ టీకా మందును వేయించినట్లయితే ఈ వ్యాధి నుండి పశువులను కాపాడుకోవచ్చును. దూడకు 5 నెలల వయస్సప్పడే ఈ టీకాలు వేయించాలి. తిరిగి 10 నెలలు, ఆ తర్వాత సంవత్సరానికి ఒకసారి వేయించాలి. దూడలకు, పశువులకు మంచి పోషక పదార్థాలతో కూడిన సమగ్రమైన ఆహారాన్ని ఇచ్చినట్లయితే వ్యాధి నిరోధక శక్తికలిగి యుంటాయి. పశువు ఏమాత్రం మందకొడిగా వున్నా దగ్గరలో వున్న పశువైద్యుని సంప్రదించాలి. వ్యాధి నిర్ధారణ అయితే పశువుని వేరుచేసి తగిన చికిత్స చేయించాలి.

7వ ప్రణాళికలో వ్యవసాయం

ప్రభుత్వం గనుక శ్రద్ధ తీసుకుని ఉంటే ఏడవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలం వ్యవసాయ రంగానికి మహర్షి కల్పించేది. 1986-87లోనూ, ఆ తరువాతి సంవత్సరం దుర్భిక్షం వచ్చినప్పటికీ, మిగిలిన మూడేళ్ళూ ఎంతో బాగున్నాయి. దేశ మంతటా ఈ మూడేళ్ళు వాతావరణం అనుకూలించింది. వ్యవసాయాభివృద్ధికి అనుకూల పరిస్థితులు ఏర్పడ్డాయి. అయినా మనదేశం ఈ ప్రణాళికా కాలంలో ఉత్పత్తి లక్ష్యమైన 18 కోట్ల బన్నుల ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తిని సాధించలేకపోయింది. చివరికి లక్ష్యాన్ని తగ్గించుకుని 17.5 కోట్ల బన్నులుగా నిర్ణయించినప్పటికీ ఈ లక్ష్యం కూడా సాధించలేక పోయింది. ఈ ప్రణాళికలో కేవలం 17 కోట్ల 6 లక్షల 30 వేల బన్నుల ఆహార ధాన్యాలు మాత్రమే ఉత్పత్తి అయినాయి. ఈ ఏడాది కూడా వాతావరణ పరిస్థితులు బాగానే ఉంటాయని భావిస్తున్నారు. ఈ విధంగా వరుసగా నాలుగేళ్ళు వ్యవసాయానికి వాతావరణం అనుకూలించడం చాలా అరుదైన విషయం. ఇదేంతో కాలం సాగక పోవచ్చు. మొత్తం మనదేశం ఇప్పటికే ప్రకృతి అనుకూల ప్రతికూలతల మీదనే ఆధారపడి ఉంటోంది.

వ్యవసాయానికి నీటిపారుదల చాలా అవసరం. కానీ మనదేశంలో సాగు నీటిపారుదల సౌకర్యాల విస్తరణ జరగడమే లేదు. ఏడవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో 6 కోట్ల 75 లక్షల హెక్టార్ల భూమిని సాగునీటి క్రిందకు తేవాలని నిర్ణయించగా ఆరుకోట్ల 7 లక్షల హెక్టార్ల భూమి వినియోగం లోనికి వచ్చింది. కానీ ఈ ప్రణాళికలో నాల్గవ సంవత్సరం ముగిసేసరికి లక్ష్యంలో 48 శాతం, 51 శాతం చొప్పున మాత్రమే సాధించడం జరిగింది. అంటే ప్రణాళికా లక్ష్యంలో సగం పూర్తి కాలేదన్న మాట. దీని మూలంగా సాగునీటి పారుదల సదుపాయం బాగా ఉన్న ప్రాంతాలు మాత్రం మంచి ఫలితాలను సాధిస్తున్నాయి. అదే సమయంలో ఆధునిక వ్యవసాయ సాంకేతిక పద్ధతులు, ఎరువులు, క్రిమి సంహారక మందులు, మంచి దిగుబడి నిచ్చే విత్తనాలు వగైరాల వాడకం ఇతర ప్రాంతాలకు విస్తరించడం లేదు. 1980లో దేశం అభివృద్ధి క్రమాన్ని చూసుకున్నా మనకు ఒక విషయం అర్థమవుతుంది. ఈ దశకం ద్వితీయార్థంలో అభివృద్ధి మందగించింది. మొదటి అర్థభాగంలో 38 శాతం ఉండే అభివృద్ధి కాస్తా రెండవ ద్వితీయార్థంలో 3.13 శాతానికి తగ్గిపోయింది. అదిగ దిగుబడినిచ్చే వంగడాల వాడకం విస్తృతమై కూడా లెక్కలోకి తీసుకుంటే 80లో దేశం అభివృద్ధి 4.4 శాతం, ఏడవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో ఇది 3.31 శాతం మాత్రమే.

ఇంకో మాటలో చెప్పాలంటే మన దేశ వ్యవసాయ రంగాభివృద్ధి తగ్గి పోవడమే కాక, అది కూడా దేశం అన్ని రంగాలలోనూ అభివృద్ధి చెందడానికి కావలసిన కనీస స్థాయి కంటే తగ్గిపోవడమే కాకుండా, ఈ అభివృద్ధి కూడా అనేక విధాలా అస్తవ్యస్తంగా సాగుతోంది. ఒక ప్రాంతం నిర్లక్ష్యానికి గురికావడం మరో ప్రాంతం లాభం పొందడం, ఒక పంట పట్ల నిర్లక్ష్యం, మరో పంట పెంచడం, ఒక వర్గం రైతాంగం నష్టపోయి మరో వర్గం లాభపడటం జరుగుతుంది. జాతీయ సమూహ సర్వే, వ్యవసాయ గణాంక వివరాల సేకరణ మొదలైన పలు అధ్యయనాల్లో తేలించేమిటంటే గ్రామీణ ప్రాంతాలలో అసమానత విపరీతంగా పెరుగుతుంది. కొద్ది మంది ధనికులు మాత్రమే లాభపడుతున్నారు. ఇతరులు ఆ మేరకు నష్టపోతున్నారు. భూ సంస్కరణల అమలులో పురోగతి చాలా తక్కువ. 1987 మార్చి 31వ తేదీ నాటికి 58.38 లక్షల ఎకరాల భూమిని స్వాధీనం చేసుకోగా అందులో 45.38 లక్షల ఎకరాలు మాత్రమే వాస్తవంగా పంపిణీ చేశారు. 1989 డిసెంబరు 31 నాటికి అంటే 33 మాసాల కాలం తరువాత స్వాధీనం చేసుకున్న భూమి 60.83 లక్షల ఎకరాలకు మాత్రమే పెరిగింది. అంటే 2.5 లక్షల ఎకరాలు పెరిగింది. ఈ మొత్తంలో 45.69 లక్షల ఎకరాలు మాత్రమే పంపిణీ చేశారు. అంటే

33 మాసాల్లో 31,000 ఎకరాలు మాత్రమే పంచారు. దేశంలో 72.16 లక్షల ఎకరాలు

మిగులు భూమిగా

ఉందని ప్రకటించారు.

ఇది దేశం మొత్తం మీద సాగుభూమిలో రెండు శాతం కన్నా కొద్దిగా ఎక్కువ అంతే.

11 మాసాల జనతాదళ్ ప్రభుత్వ హయాంలో వ్యవసాయ ఉత్పత్తుల ధరలు పెరిగాయి. దీని వల్ల కొంతమేరకు వ్యవసాయ రంగం నష్టాల నుండి బయటపడగలిగింది. అయితే భూ సంస్కరణల విషయంలో ఈ ప్రభుత్వం కూడా ఏదీ చేసింది లేదు. అయితే భూమికి సంబంధమైన చట్టాలను కోర్టుల అధికార పరిధి నుండి తప్పిస్తూ ఒక ముఖ్యమైన చట్టాన్ని మాత్రం చేసింది. జనతాదళ్ ఆధీనంలో గల రాష్ట్రాలలో భూ సంస్కరణలు అమలు జరపడానికి ఎటువంటి గట్టి ప్రయత్నమూ చేయలేదు. దేవీలాల్ ప్రకటించిన రుణాల మాఫీ పథకంలో కూడా పెద్ద, చిన్న భూకామందులను వేరుగా చూడకుండా రు.10 వేల లోపు రుణాలు తీసుకున్న వారందరికీ దాన్ని వర్తింపజేశారు. చిన్న రైతులకు, మధ్య తరగతి రైతులకు, వ్యవసాయ కార్మికులకు మాత్రమే రుణాలు మాఫీ చేయాలని మనం డిమాండ్ చేశాం. అయితే నిధుల కొరత వల్ల, అన్ని రకాలైన అవరోధాల వల్ల ఈ పథకం కూడా నల్లుపడి చిక్కుముడిలా తయారైంది.

విత్తనాలు దిగుమతులు చేసుకోవాలని, పెప్పికోలా అనే విదేశీ బహుళజాతి సంస్థతో మిలాఖత్ ఒప్పందం కుదుర్చుకోవాలని ఏడవ ప్రణాళికా ఆరంభంలో కాంగ్రెస్(ఐ) నిర్ణయం తీసుకుంది. ఈ రెండు నిర్ణయాలు చాలా అనర్థదాయకమైనవి. జనతాదళ్ ప్రభుత్వం ఈ రెండు చర్యలను రద్దు చేస్తుందని మనం ఆశించాం. విత్తనాలు దిగుమతి చేసుకోవాలన్న నిర్ణయం వల్ల వ్యవసాయ రంగంలో దేశవాళీ పరిశోధనకు దెబ్బ తగిలింది. ముఖ్యంగా జన్యుశాస్త్ర రంగంలో పరిశోధన కుంటుబడి పంటలు చీడపీడల బారినపడే ప్రమాదం ఎక్కువైంది. పెప్పికోలాతో మిలాఖత్ ఒప్పందం, మన వ్యవసాయ రంగం తలుపులను బహుళజాతి-వ్యాపార సంస్థలకు తెరిచింది. పెప్పికోలా సంస్థ తన ఉత్పత్తిలో అధిక భాగం విదేశాలకు ఎగుమతి చేస్తానని మొదట్లో ప్రకటించింది. తరువాత ఈ హామీని నిలుపు కోకపోయినా ప్రభుత్వం దానిమీద ఎలాంటి చర్య తీసుకోలేదు. భారీ పరిశ్రమ ఆధారంగా గల మన గ్రామీణ పరిశ్రమలను ఈ శీతలపానీయం పెద్ద ఎత్తున దెబ్బతీసింది. అయితే కాంగ్రెస్(ఐ) ప్రభుత్వంగానీ, జనతాదళ్ ప్రభుత్వంగానీ దాన్ని అలాగే కొనసాగించాయి.

ఇప్పుడు వ్యవసాయ రంగానికి మరో పెద్ద ప్రమాదం వచ్చి పడింది. అంతర్జాతీయ ద్రవ్యనిధి (ఐ.ఎం.ఎఫ్.) ఆదేశాల మేరకు ఎరువులు, ఆహార సబ్సిడీలపై కోత విధిస్తున్నారు. బడ్జెట్ లోటు తగ్గించే పేరుతో ఐ.ఆర్.డి.పి, ఆర్.ఎల్.ఇ.సి, ఆర్.ఎల్.ఇ.జి.పి (ఏటా వీటిని కొత్త పేర్లతో పిలుస్తుంటారు) మొదలైన పథకాలకు నిధులు తగ్గిస్తున్నారు. మనం పెద్ద ఎత్తున బడ్జెట్ లోటును వ్యతిరేకిస్తున్నాం. ఎందుకంటే ఇది ప్రజలు ముఖ్యంగా పేద ప్రజల నిజ వేతనాలను తగ్గించి వేస్తుంది. అయితే బడ్జెట్ లోటు తగ్గించడానికి ఇతరత్రా అనేక మార్గాలున్నాయి. ప్రత్యక్ష పన్నులను పెంచవచ్చును. ప్రస్తుతం మనదేశంలో ప్రత్యక్ష పన్నులు చాలా తక్కువగా ఉన్నాయి. దానికి బదులు సబ్సిడీలపై కోత విధించడం, పేదరిక నిర్మూలన కార్యక్రమాలకు నిధులు ఆపవేయడం వల్ల రైతాంగంపై తీవ్రమైన ప్రభావం చూపుతుంది.

రైతాంగాన్ని కులం, మతం, భాష, ప్రాంతాల వారీగా విభజించడానికి ఏడవ ప్రణాళికా కాలంలో అనేక ప్రయత్నాలు జరిగాయి. అందువల్ల రానున్న ఎనిమిదవ ప్రణాళికా కాలంలో 'వర్గ' దృక్పథాన్ని పెంపొందించడానికి, రైతాంగంలోనూ, కార్మికుల్లోనూ, ఇతర శ్రామిక ప్రజల్లోనూ వర్గ ప్రాతిపదికపై పోరాటాలు నిర్వహించడానికి పెద్ద ఎత్తున పోరాడాల్సి ఉంది.

ఐ.ఎం.ఎఫ్. అప్పు రైతులకూ ప్రమాదమే

- శ్రీ జి.విజయారావు

కొద్దిమాసాల క్రితం 'గర్వ' అనేమాట ఎంత పాపులర్ అయిందో ఇప్పుడు 'ఐ.ఎం.ఎఫ్.' అనే మాట దాదాపు అంతే పాపులర్ అయింది. మన దేశం విదేశీ అప్పులు రు.1,85 వేల కోట్లకు పెరిగి పోయాయి. వీటిపై పెద్ద మొత్తంలో బకాయిలు చెల్లించాలి. దిగుమతుల కన్నా అదనంగా ఎగుమతులు చేసి ఆ మిగులుతో బకాయిలు తీరుద్దామంటే ఎగుమతుల కన్నా దిగుమతులే రు.10,500 కోట్లు అధికంగా ఉన్నాయి. అంతర్జాతీయ బ్యాంకుల నుండి కొత్త అప్పులు పుట్టడం లేదు. ఈ స్థితిలో భారత దేశం డిఫాల్ట్ అయ్యే ప్రమాదం దాపురించింది. ఈ సంక్షోభం నుండి గట్టెక్కాలంటే ఐ.ఎం.ఎఫ్. వద్ద నుండి విషమ షరతులకు లొంగి అయినా అప్పు తెచ్చుకోవడం మినహా గత్యంతరం లేదని ప్రభుత్వం వాదిస్తోంది. కాగా ఐ.ఎం.ఎఫ్. వద్ద నుండి అలా అప్పు తేవడమంటే దేశ ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యాన్ని పణంగా పెట్టడమేనని, సామాన్య ప్రజల జీవన పరిస్థితి మరింత దుర్భరం చేయడమేనని వామపక్షాలు, దేశాభివృద్ధిని, ప్రజా శ్రేయస్సును కోరే ఆర్థిక వేత్తలు, మేధావులు హెచ్చరిస్తున్నారు. ఐ.ఎం.ఎఫ్. వద్ద అప్పు తెచ్చుకోకుండానే సంపన్న వర్గాలను అదనపు త్యాగాలు చేయించడం ద్వారా సంక్షోభాన్ని అధిగమించే ప్రత్యామ్నాయ మార్గాన్ని సూచిస్తున్నారు. అయినప్పటికీ సంక్షోభ పరిష్కార భారాన్ని సంపన్న వర్గాలపై మోపడానికి ఇష్టపడని భారత ప్రభుత్వం దేశ ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యాన్ని ప్రమాదంలో పడవేసినయినా ఐ.ఎం.ఎఫ్. వద్ద నుండి అప్పు తేవడానికే ప్రయత్నిస్తున్నది.

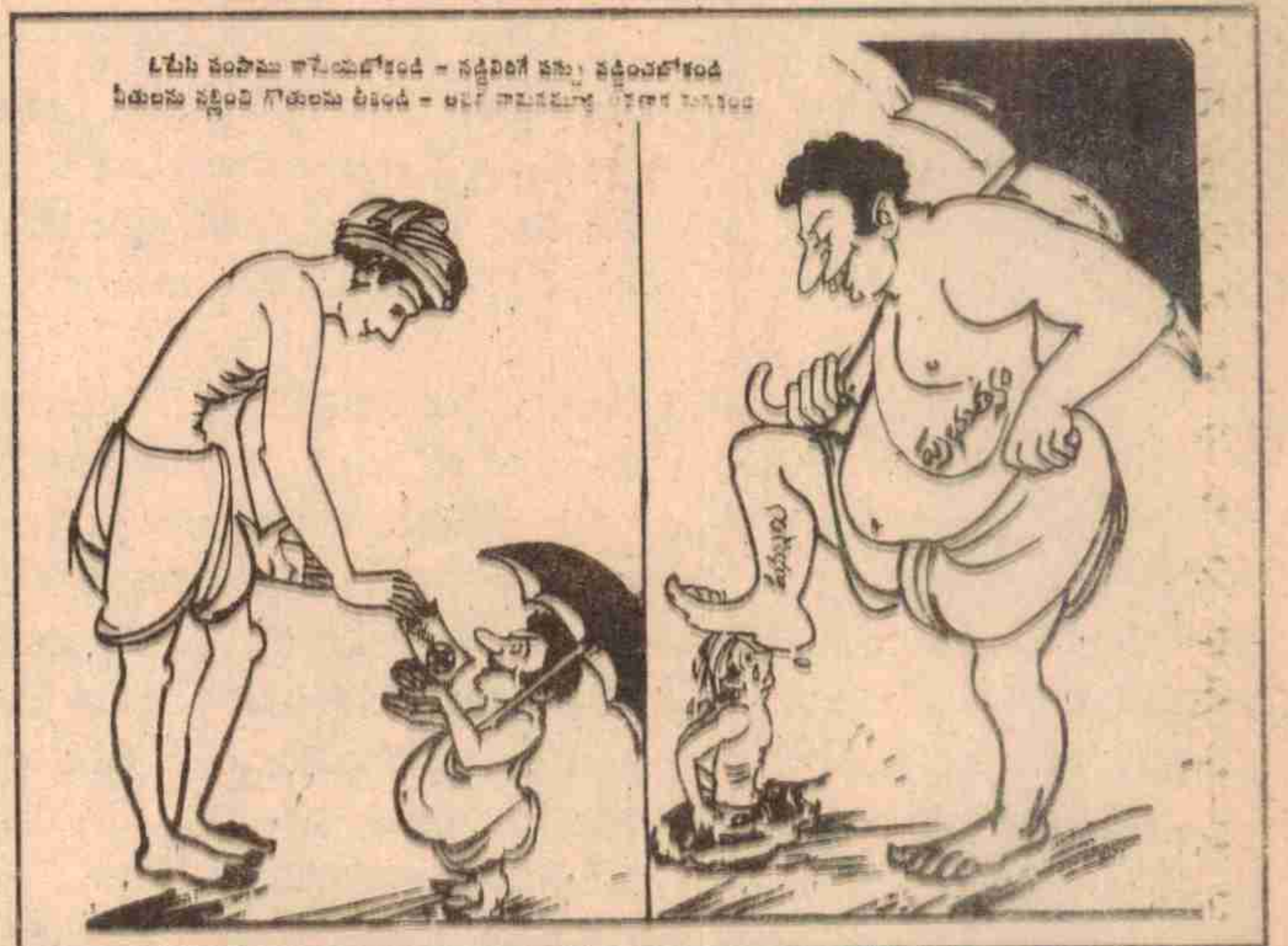
అసలీ ఐ.ఎం.ఎఫ్. అంటే ఏమిటి? అంతర్జాతీయ ద్రవ్యనిధి సంస్థ (ఐ.ఎం.ఎఫ్.)ను అమెరికా, ఇంగ్లాండు, ఫ్రాన్స్ లాంటి సంపన్న దేశాలు తమ మధ్య విదేశీ మారకం, విదేశీ వాణిజ్యాలకు సంబంధించి తలెత్తిన వివాదాలను పరిష్కరించుకునేందుకు దాదాపు 50 సంవత్సరాల క్రితం ఏర్పరచుకున్నాయి. ఈ సంస్థ అప్పులు కూడా ఇస్తుంది. దీనిలో భారత దేశంలాంటి బడుగు దేశాలకు కూడా సభ్యత్వముంది. అయితే ఓటింగు హక్కు మాత్రం ఆయా దేశాలు ఈ సంస్థలో పెట్టిన పెట్టుబడికి అనుగుణంగా ఉంటుంది. అంటే అమెరికా తదితర సంపన్న దేశాలకే ఈ సంస్థలో నిర్ణయాధికారం. సంపన్న దేశాలు తమలో ఏ దేశానికైనా ఇబ్బందులెదురైతే సానుకూలంగా సహకరించుకుంటాయి. అదే వర్తమానదేశాలకు ఇబ్బందులెదురైతే వాటిని ఆసరా చేసుకుని తమ దోపిడిని మరింత తీవ్రతరం చేయడానికి పూనుకొంటాయి. అనేక వర్తమాన దేశాలు ఐ.ఎం.ఎఫ్. వద్ద నుండి అప్పులు తీసుకుని తమ ఇబ్బందులను అధిగమించ లేకపోగా, మరింత సంక్షోభంలోకి కూరుకుపోయాయి. అందువల్లనే ఐ.ఎం.ఎఫ్. అప్పు వద్దని నేడు మనదేశంలో వామపక్షాలు హెచ్చరిస్తున్నాయి. అయినా ప్రభుత్వానికి చీమకుట్టినట్లయినా లేదు.

ఐ.ఎం.ఎఫ్. విషమ షరతులు విధించిగాని అప్పు లివ్వదు. అప్పు ఇవ్వకుండానే ముందుగానే ఐ.ఎం.ఎఫ్. మెప్పును పొందేందుకు విధించబోయే షరతులను కొన్నింటిని భారత ప్రభుత్వం తనంత తానుగానే అమలు పరుస్తున్నది. రూపాయి మారకం విలువను 20 శాతం తగ్గించడం వీటిలో మొదటి చర్య. ఇది ఐ.ఎం.ఎఫ్. విధించిన షరతుగాని, విధించబోయే షరతుగాని కాదని, మన మేలు కోసం మనంత మనంగానే తీసుకున్న చర్య అని ప్రభుత్వం బుకాయిస్తున్నది. దీని ద్వారా ఎగుమతులను పెంచుకోవచ్చునని, దిగుమతులను తగ్గించుకోవచ్చునని తద్వారా

వాణిజ్యలోటును పూడ్చుకోవచ్చునని ప్రభుత్వం చెబుతున్నది ఇది నిజంగా జరిగే పనేనా?

మనదేశంలో ఉత్పత్తి చేయలేని మనకవసరమైన సరుకులను, వస్తువులను విదేశాల నుండి దిగుమతి చేసుకుంటాము. అలాగే మన దేశంలో తయారు చేసే వస్తువులకు అవసరమైన కొన్ని ముడి సరుకులు, విడి భాగాలు, యంత్రాలు కూడా దిగుమతి చేసుకుంటాము. అయితే వీటికి బదులుగా మన రూపాయలిస్తామంటే ఎవ్వరూ తీసుకోరు. ఏ దేశంలోనైనా తెలామణి అయ్యే డాలర్లు, పౌండ్లు లాంటి కరెన్సీ లోనే చెల్లించాలి. అయితే వీటిని సంపాదించాలంటే మనం కొన్ని సరుకులను విదేశాలకు ఎగుమతి చేయాలి. కాని మనం దిగుమతులకు సరిపడినంతగా ఎగుమతులు చేయలేక పోతున్నాము.

భారతదేశం ఈ ఏడాది రు.42500 కోట్ల విలువైన దిగుమతులు

చేసుకోగా, రు.32,000 కోట్ల విలువైన ఎగుమతులు మాత్రమే చేయకలిగింది. అంటే రు.10,500 కోట్ల లోటు అన్న మాట. రూపాయి మారకం విలువను 20 శాతం తగ్గించడం వల్ల ఇప్పటి వరకు రు.100కు ఎగుమతి చేసే వస్తువులను రు.80కే ఎగుమతి చేస్తామని, ధర తగ్గడం మూలంగా ఎగుమతులకు గిరాకీ అధికమయి, లభించే విదేశీమారక ద్రవ్యం పెరుగుతుందని ప్రభుత్వం చెబుతున్నది. అదే విధంగా దిగుమతుల ధరలు ఇరవై శాతం అధికమవ్వడం మూలంగా గిరాకీ తగ్గుతుందని చెబుతున్నది. ఫలితంగా వాణిజ్య లోటు పూడుతుందని అంటున్నది కాని మన దిగుమతులు ధరలు పెరగడం మూలంగా తగ్గేవికావు. మనం ఈ ఏడాది రు.11,000 కోట్లు పెట్రోలియం, ఇతర పెట్రోలియం ఉత్పత్తులను దిగుమతి చేసుకున్నాము. వీటిని తగ్గించడం ఎంత మాత్రం సాధ్యం కాదు. అదే విధంగా మన ఎగుమతుల్లో ప్రధానమైనది వస్త్రాలు, ఇతర జౌళి ఉత్పత్తులు. ఈ ఏడాది మనం రు.10,000 కోట్ల జౌళి ఉత్పత్తులను ఎగుమతి చేశాము. వీటిని ప్రధానంగా మనం పాశ్చాత్యదేశాలకు ఎగుమతి చేస్తున్నాము. ఆ దేశాలకు ఎంత పరిమాణంలో ఎగుమతి చెయ్యాలన్న అంశంపై ముందుగా ఒప్పందం కుదుర్చుకోవలసి ఉంది. అందువల్ల ధర తగ్గగానే ఎగుమతులు ఒక్కసారిగా పెంచలేము. చివరికి తేలేదేమంటే రూపాయి మారక విలువను తగ్గించడం వల్ల దిగుమతులను తగ్గించుకోలేము, ఎగుమతులను పెంచుకోలేము. వాణిజ్య లోటు మాత్రం మరింత ఎక్కువగా పెరిగిపోతుంది.

అంతే కాదు రూపాయి విలువ తగ్గడం ఇంతకు ముందు నుండి జరుగుతూనే ఉంది. 1980లో దాదాపు రు.7-50గా ఉన్న దాదాపు విలువ, 1991 ఆరంభానికి రు.20లుగా పెరిగింది. అయినా మన వాణిజ్య లోటు పెరగటమే తప్ప తరగలేదు.

రూపాయి మారకం విలువ పెంచడం వల్ల ప్రధానంగా జరిగేది ధరలు పెరగడం. ఎగుమతులపై అధిక ఆదాయం లభించనప్పటికీ, గతంలో మాదిరి ఆదాయం కొనసాగాలన్న అధిక పరిమాణంలో ఎగుమతి చెయ్యాలి. ఫలితంగా మనదేశంలో వస్తువుల కొరత ఏర్పడి ధరలు పెరుగుతాయి. అలాగే దిగుమతి చేసుకునే వస్తువుల ధరలు పెరుగుతాయి. దిగుమతి చేసుకున్న ముడిసరుకులు, పరిశ్రమలను వాడే వస్తువుల ధరలు పెరుగుతాయి. గతంలో 1966లో రూపాయి మారకం విలువ తగ్గించినపుడు కూడా ధరలు విపరీతంగా పెరిగాయి.

ఐ.ఎం.ఎఫ్. మెంబర్స్ పొందేందుకు ప్రభుత్వం గైకొన్న రెండవ చర్య వాణిజ్య విదానాలను సరళతరం చేయడం. దీనివల్ల బడాపెట్టుబడి దారులు అంతగా అవసరం లేని విలాసవస్తువులు తయారు చేసినా వాటికి అవసరమైన దిగుమతులను సంపాదించుకోగలరు. చిన్న పారిశ్రామిక వేత్తలు అత్యవసరమైన సరుకులు తయారు చేసినా అవసరమైన దిగుమతులు సంపాదించుకోలేరు.

బడా పెట్టుబడి దారులకు, బహుళజాతి సంస్థలకు అనుకూలంగా పారిశ్రామిక విదానాన్ని మార్చడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నిస్తున్నది. లైసెన్సులు అవసరం లేకుండా పరిశ్రమలు స్థాపించే గరిష్ట పరిమితిని రు.200 కోట్లకు పెంచడం, గుత్త సంస్థల అదుపు చట్టం పరిధిలోకి వచ్చే సంస్థల పెట్టుబడి పరిమితిని రు.1000 కోట్లకు పెంచడం, విదేశీ సంస్థల వాలాలు 50 శాతం ఉన్నప్పటికీ స్వదేశీ కంపెనీగా పరిగణించడం దీనిలోని ముఖ్యాంశాలు.

ప్రభుత్వ రంగ సంస్థలను ప్రైవేటీకరణ కావించడం మరొక ప్రధాన అంశం. ప్రభుత్వ రంగ సంస్థలు అనేకం నష్టాలతో నడుస్తున్నాయని, వీటిని ప్రైవేటు సంస్థలకు అప్పగిస్తే నష్టాలను అధిగమించి లాభాల బాటలోకి అడుగు పెడతాయని చెబుతున్నారు. కాని ప్రభుత్వం నష్టాలతో నడిచే ప్రభుత్వ సంస్థలకు కాకుండా, లాభాలతో నడిచే సంస్థలను ప్రైవేటు పరం కావించాలని ప్రయత్నిస్తున్నది.

అంతేకాకుండా, నూతన పరిశ్రమలను స్థాపించడానికి అనేక లైసెన్సులు, అనుమతుల పేరుతో ఎన్నో ఇబ్బందులు ఎదురవుతున్నాయని బడాపెట్టుబడిదారులు చెబుతున్నారు. దానికి అనుగుణంగా పరిశ్రమల స్థాపనను పూర్తి సరళతరం గావించడానికి ప్రభుత్వం పూనుకున్నది. అదే విధంగా ఒక పరిశ్రమను మూసివేయడానికి కూడా అంతే తేలికగా వీలుకల్పించాలని బడా పెట్టుబడి దారులు కోరుతున్నారు. దానికి కూడా ప్రభుత్వం సిద్ధపడుతున్నది.

పారిశ్రామిక రంగంలో ప్రభుత్వం తలపెట్టిన మార్పులన్నీ అతికొద్ది నుండిగా ఉన్న బడాపెట్టుబడి దారులకు, బహుళజాతి సంస్థలకు మాత్రమే ఉపయోగపడతాయి. నిరుద్యోగాన్ని విపరీతంగా పెంచివేస్తాయి.

ఐ.ఎం.ఎఫ్. ఆదేశాలకు అనుగుణంగా ప్రభుత్వం తీసుకుంటున్న మరొక ప్రధాన చర్య ద్రవ్య లోటును తగ్గించే పేరుతో సబ్సిడీలపై కోత విధించడం. ప్రభుత్వ వ్యయంలో సబ్సిడీలు అధిక మొత్తంలో ఉన్నాయని వీటిని తగ్గించాలని ప్రభుత్వం చెబుతున్నది. ప్రధానంగా ఆహార సబ్సిడీలను, ఎరువుల సబ్సిడీలను తగ్గించాలని యత్నిస్తున్నది. చంద్రశేఖర్ ప్రభుత్వం సమర్పించిన తాత్కాలిక బడ్జెట్లో ఈ సబ్సిడీలను మచ్చుకు కొంత తగ్గించింది కూడా. కాంగ్రెస్(ఐ) సమర్పించనున్న బడ్జెట్లో వీటిపై కోత చాలా ఎక్కువ ఉంటుంది.

ప్రభుత్వ పంపిణీ వ్యవస్థ ద్వారా నిత్యావసర వస్తువులు కొన్నింటినయినా తక్కువ ధరలకు ప్రజలకు అందించడానికి ఆహార సబ్సిడీలు వినియోగపడుతున్నాయి. చౌక ధరల దుకాణాలు అతిపెదవారికే కాకుండా అందరికీ సరుకులను సరఫరా చేస్తున్నాయని, అందువల్ల ఈ ప్రభుత్వ పంపిణీ వ్యవస్థను నిరుపేదలకే పరిమితం చేయటం ద్వారా ఆహార సబ్సిడీలను తగ్గించవచ్చునని ప్రభుత్వం వాదిస్తున్నది. కాని ప్రభుత్వ లెక్కల ప్రకారం దారిద్ర్యరేఖకు దిగువన ఉన్న వారికి సేతం కనీస కేరిరిలకు సరిపడా ఆహారాన్ని సరఫరా చెయ్యాలన్నా ప్రస్తుత చౌకధరల దుకాణాలు అందించేవి సరిపోవు. ఈ స్థితిలో దీనికి కూడా కోత పెట్టాలని ప్రభుత్వం యత్నిస్తున్నది. దీనివల్ల స్వేచ్ఛా మార్కెట్లో ధరలు పెరిగి ప్రజల ఇబ్బందులు మరింత అధికమవుతాయి.

అంతేకాకుండా ఆహార సబ్సిడీల కోతవల్ల రైతులకు కూడా హాని జరుగుతుంది. ప్రభుత్వ పంపిణీ వ్యవస్థ కోసం ప్రభుత్వం ఏటా దాదాపు 2 కోట్ల

టన్నుల ఆహార దాన్యాలను సేకరణ ధరను నిర్ణయించి కొనుగోలు చేస్తున్నది. ప్రభుత్వం కొంత ఉత్పత్తిని కొనుగోలు చేయడం వల్ల మిగిలిన పంటకు స్వేచ్ఛా మార్కెట్లో మంచి ధరలు ఉంచడానికి అవకాశ మేర్పడుతున్నది. ఇప్పుడు సబ్సిడీల తగ్గింపు ద్వారా ప్రభుత్వ సేకరణ తగ్గితే రైతులు ప్రైవేటు వ్యాపారస్తుల దయాదాక్షిణ్యాలపై ఆధారపడాలి.

రైతాంగానికి హానికల్గించే మరొక చర్య ఎరువుల సబ్సిడీని తగ్గించడం. ఈ సబ్సిడీలను ఎరువుల ఫ్యాక్టరీల యజమానులకు చెల్లించినప్పటికీ ఎరువుల ధరలు స్థిరంగా ఉండటానికి దోహదపడుతున్నది. సబ్సిడీలను ఎత్తివేస్తే పారిశ్రామిక వేత్తలు ఎరువుల ధరలను పెంచివేస్తారు. ఫలితంగా రైతులపై అదనపు భారం మోపబడుతుంది. సబ్సిడీలు ఎత్తివేస్తారన్న వార్తలు వస్తుండటంతోనే వ్యాపారస్తులు ఎరువులు బస్తాకు రు.30, రు.40లు అదనంగా వేసి ఆక్రమంగా అమ్ముతున్నారు. సబ్సిడీలు ఎత్తివేస్తే ఇంకెంత ధరలు పెరుగుతాయో?

ఐ.ఎం.ఎఫ్. సోదర సంస్థ ప్రపంచ బ్యాంకు నుండి కూడా భారత ప్రభుత్వం రుణాలు తీసుకుంటుంది. ఈ బ్యాంకు కూడా రైతుల ప్రయోజనాలను దెబ్బతీసే అనేక షరతులను విధిస్తుంది. ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టుల నిర్మాణానికి సహాయం చేస్తూ, నీటి తీరువా పెంచమని సలహా ఇస్తుంది. విద్యుత్ ప్రాజెక్టుల నిర్మాణానికి సహాయం చేస్తూ, వ్యవసాయానికి చౌకగా విద్యుత్ సరఫరా చేయవద్దని కోరుతుంది. బ్యాంకులు వ్యవసాయానికి తక్కువ రేట్లకు రైతులకు అప్పులివ్వద్దని, అంత లాభసాటిగా ఉండని గ్రామీణ బ్రాంచిలను బ్యాంకులు ఎత్తివేయాలని కోరుతుంది.

ఇవన్నీ ఐ.ఎం.ఎఫ్. ప్రపంచ బ్యాంకుల నుండి అప్పులు తీసుకుంటే ఏర్పడేదుష్పలితాలు. ఒక్క గుత్తపెట్టుబడిదారులు, బహుళ జాతి విదేశీ సంస్థలు మినహా, రైతులు, కార్మికులు, ఉద్యోగులు, మధ్య తరగతి ప్రజలు అందరి బ్రతుకులూ ఈ అప్పువల్ల దుర్భరమవుతాయి. అందువల్లనే ఐ.ఎం.ఎఫ్. అప్పు తీసుకోకుండానే ప్రత్యామ్నాయ మార్గాలను వామపక్షాలు సూచిస్తున్నాయి. అయితే సంక్షోభ పరిష్కార భారాన్ని సంపన్న వర్గాలు భరించాలని ఈ ప్రత్యామ్నాయ విదానాలు చెబుతున్నాయి. తక్షణం విదేశీ మారక ద్రవ్యాన్ని సంపాదించడానికి ప్రవాస భారతీయుల నుండి డిపాజిట్లను ఆకర్షించాలని వామపక్షాలు కోరుతున్నాయి. దేశంలో నేడు రు.3 లక్షల కోట్లుగా ఉన్న నల్లదనాన్ని కొంతయినా వెలికితీయాలని, ప్రత్యక్ష పన్నులను పెంచాలని సూచిస్తున్నాయి. భూ సంస్కరణలు అమలు పర్చాలని, స్థానిక సంస్థలకు అదనపు అధికారాలు కలుగజేసి అభివృద్ధి క్రమంలో సాధారణ ప్రజలు ప్రత్యక్షంగా పాల్గొనేలా చెయ్యాలని చెబుతున్నాయి. కాని నేడు ప్రభుత్వం తన వర్గ స్వభావానికి అనుగుణంగా సంక్షోభ భారాన్ని సంపన్న వర్గాలపై మోపడానికి ఇష్టపడటంలేదు. సామాన్య ప్రజల బ్రతుకులు ఎంత దుర్భరంగా మారినా, దేశ ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం ప్రమాదంలో పడ్డా లెక్క చెయ్యకుండా ఐ.ఎం.ఎఫ్. వద్ద నుండి అప్పు తీవడానికే మొండిగా ప్రయత్నిస్తున్నది.. 20.7.1991

ప్రభుత్వం పెంచిన ఎరువుల ధరలు			
వరుస సంఖ్య	ఎరువుపేరు	బడ్జెట్ కు ముందు	బడ్జెట్ తరువాత
1.	యూరియా	2299	3300
2.	ఎస్.పి.కె. 17:17:17	2640	3640
3.	డి.ఎ.పి.	3519	5040
4.	ఎస్.పి.కె. 19:19:19	2973	4140
5.	ఎస్.పి.కె. 14:28:14	3000	4280
6.	ఎస్.పి.కె. 14:35:14	3405	4760
7.	ఎస్.పి.కె. 12:32:16	3295	4560
8.	ఎస్.పి.కె. 16:26:26	2956	4140
9.	నైట్రో ఫాస్ఫేట్ 20:20:0	2640	3360
10.	యూరియా అమ్మోనియా ఫాస్ఫేట్ 28:28:0	3650	5040
11.	మ్యూరియేట్ ఆఫ్ ఫాస్ఫేట్	1295	1820

భారతదేశంలో ప్రాచీనభూస్వామ్యాలు

- శ్రీ నండూరి ప్రసాదరావు

ప్రాచీన భారతదేశాన్ని గురించిన చరిత్ర లేదు. ఆర్యులు సప్తసింధు ప్రాంతానికి రాకముందు ఈ దేశంలో నివాసమున్నవారు ఏవరు అన్నది కూడా స్పష్టంగా తెలియదు. కొంతమంది వారిని ద్రావిడులన్నారు. ఆర్యులు వారిని దక్షిణిని; దాసులని, కిరాతులని, కృష్ణ వర్ణులని, లింగపూజకులని వేదాలలో పేర్కొన్నారు. ఇటీవల తవ్వకాలలో బయల్పడిన పట్టణాలను బట్టి వారు నాగరికులని, పట్టణవాసులని, వ్యవసాయకులని తెలుస్తున్నది. మొహంజోదారో, హరప్పా, కాళిభంగన్ లాంటి పట్టణాలు, కాథర్ వంటి రేవు పట్టణాలు వుండేవి. చిన్న నదులకు, వాగులు, వట్టెలకు ఆనకట్టలు కట్టి పాలాలకు నీరును పారించేవారని తెలుస్తోంది. గొట్టును ఉపయోగించేవారు. కంచు, రాగి, బంగారం లాంటి లోహాలతో పనిముట్లు, ఆభరణాలు చేసేవారు. రంగు మట్టి పాత్రలు చేసేవారు. పెద్ద ధాన్యాగారాలు వుండటాన్ని బట్టి ధాన్యాన్ని నిలువచేసేవారని తెలుస్తుంది. పట్టణాలలో వున్న పుష్కరిణిని బట్టి సాముదాయకంగా పూజా, పునస్కారాలు చేసేవారేమోనని ఊహించబడుతుంది. పట్టణంలో పెద్దభవంతులుండగా, పట్టణం చివర బారకాసులుండటాన్ని బట్టి, ధనిక బీద తారతమ్యాలుండేవని తెలుస్తున్నది. కొందరు చరిత్రకారు లభిప్రాయంలో ఆ కాలంలో బానిసత్వమున్నది. పట్టణం ప్లానింగ్, సూటియే న రోడ్లనిర్మాణం, చిన్న కోట లాంటి వాటిని బట్టి ఇప్పటి మున్సిపల్ పరిపాలన లాంటిది వుండేదా అనిపిస్తున్నది.

ఆర్యులు సప్త సింధులోనికి ప్రవేశించి, అనార్యులను ఓడించి, ఆ ప్రాంతాన్నంతా స్వాధీనం చేసుకున్నారు. పట్టణాలు ధ్వంసమైనవి. ఆనకట్టలు కూల్చబడినవి. ఆర్యులు అప్పటికి పశుపాలనం ప్రధాన వృత్తిగా గలవారు. నేలను తవ్వి గింజలను చల్లి కొద్దిగా పంటలను పండించేవారు. ప్రధానపంట యవలు. (బార్లీ) గోదూమ, నువ్వులు, చెజకు మున్నగునవి కూడా కొద్దిగా పండించేవారు. ఓడిపోయిన అనార్యులను క్రమంగా తమ తెగలలో కలుపుకొని వారిచే ఊడగం చేయించుకునేవారు.

ఇనుము వాడకం తెలిసిన తర్వాత ఇనుపకర్రు, ఇనుప గొడ్డలి వాడుకలోకి వచ్చినవి. అరణ్యాలను చేదించి నాగలితో వ్యవసాయం ప్రారంభించారు. స్థిర నివాసం ఏర్పడ్డది. వ్యవసాయానికి ఉపాంగములుగా కమ్మరం, కుమ్మరం, వడ్రంగం, నేత, చాకిరం మున్నగునవి ప్రారంభమయినవి. బంగారు, వెండి ఆభరణాలు చేయడం, ఋతువులు, తిథి, వార, నక్షత్రాలు చెప్పటం, జలాధారాల కాపలి, ఊరి కాపలి, పొలిమేరల కాపలి మున్నగు పృత్యులు బయలుదేరినవి. ఈ విధంగా పని విభజన, వృత్తి విభజన ఏర్పడింది.

గ్రామాలు ఏర్పడ్డ తర్వాత లోగడ వున్న తెగల వ్యవస్థస్థానే జాతివ్యవస్థ ఏర్పడింది. లోగడ వర్ణవ్యవస్థయే ఆర్యులు, అనార్యులుగా వుండేది. ఇప్పుడు ఉత్పత్తి శక్తులు పెరిగినవి కాబట్టి అనార్యులను దాసులుగా చేసుకొని వ్యవసాయం చేయటం, వృత్తి విభజన ద్వారా కొంతమంది ఆ వృత్తులకే బంధింపబడటం ప్రారంభమైంది. ప్రారంభంలో వృత్తి విభజన కట్టుదిట్టంగా వుండేదికాదు. ఋగ్వేదంలోనే ఒక కుటుంబంలో వివిధ వృత్తులు చేసేవారు వున్నట్లు చెప్పబడింది.

ఈ కాలంలో భూమి, సత్యాన్ని గురించిన ఆలోచనే రాలేదు. గ్రామ సముదాయం ఉమ్మడిగా వుండేది. కాని సాగుకు నీరుగా కుటుంబాల మధ్యభూమి విభజించబడ్డది. ఇతే ఆ కుటుంబాలకు భూమిపై ఎటువంటి హక్కులుండేవి స్పష్టంగా చెప్పబడలేదు. ఋగ్వేదంలోని పదవ మండలంలో పురుషసూక్తంలోనే ప్రప్రథమంగా బ్రహ్మ, క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్ర ప్రస్తావన

వుంది. కాని ఆ పురుషసూక్తం అసలు ఋగ్వేదంలోదికాదని తర్వాత, తర్వాత దానిలో దూర్భబడిందని పండితుల అభిప్రాయం.

గ్రామాలలో తరతమభేదాలు ప్రారంభమయినవి. తెగల నాయకుడు (రాజన్) క్రమంగా వంశపారంపర్యపు హక్కుగా దానిని అనుభవించసాగాడు. తెగల మధ్య జరిగే యుద్ధాలలో నాయకత్వం వహించటానికి, తెగనంతటినీ క్రమ పద్ధతిలో నడిపించటానికై ఆతడు పాలకుడిగా తయారయినాడు. ఇందుకై గ్రామ సముదాయం గావించే ఉత్పత్తి నుండి ఆతడు బలిని (పన్నును) తీసుకునేవాడు. పూజా పునస్కారాలు చేసేవారు. పంచాంగం చెప్పేవారు, పురోహితులయినారు. రాజు (ప్రథమంలో తెగ నాయకుడు) పొందే బలిలో వీరికి భాగం ముట్టేది. భూదానాలు గావించబడేవి. సప్త సంతానములో అగ్రహార ప్రతిష్ఠ ఒకటి. (తలక ప్రతిష్ఠ, ధననిక్షేపము, అగ్రహారప్రతిష్ఠ, దేవాలయ ప్రతిష్ఠ, వన ప్రతిష్ఠ, సత్ర పత్రిష్ఠ, ప్రబంధ నిర్మాణం అన్నవి సప్త సంతానములు) వీటిని మహాపుణ్య కార్యములుగా ధర్మ శాస్త్రములు నిర్ణయించినవి. అగ్రహారంపై వచ్చే ఆదాయమే వారికి జీవనాధారం.

క్రమంగా మతం ఆవిర్భవించింది. ప్రథమం నుండి ఆర్యులు ముండాలు మున్నగువారు పునర్జన్మను గురించి స్థూలంగా కొన్ని అభిప్రాయాలను కలిగి వుండేవారు. యాజ్ఞవల్క్యుడు దానికి సిద్ధాంత రూపమిచ్చాడు. కర్మ పరిపాకం వల్లనే ఉత్తమ, నీచ జన్మలు ఏర్పడతాయన్నాడు. కాబట్టి ధర్మానుష్ఠానం అతిప్రాధాన్యతను సంతరించుకున్నది.

పాలకులు, పాలితులను అణచిపెట్టి వుంచటానికి, దోపిడీ వర్గాలు దోచుకోబడే వర్గాలను దోచుకుంటానికి, అదుపాజ్ఞలలో పెట్టటానికి ఈ కర్మ సిద్ధాంతం, పునర్జన్మ సిద్ధాంతం చక్కగా ఉపయోగపడేనది.

ఈ కాలంలోనే విజ్ఞానశాస్త్రాలు కూడా ప్రారంభమయినవి. వైద్యం, గణితం, జ్యోతిష్యం, వ్యాకరణం, చందస్సు, లలితకళలు మున్నగునవి బయలుదేరినవి. ఇవి చాలా వరకు ముఖ్యంగా అర్థశాస్త్రం, ధర్మశాస్త్రాలకు వ్యతిరేకం.

ఇవన్నీ వ్యవసాయం ప్రధానంగా వున్న సమాజంలోనే జరుగుతూ వున్నవి. యుద్ధాలు పెరిగిన కొద్దీ రాజభాగం-పన్ను, బలి-పెరుగుతూ వచ్చింది. బ్రాహ్మణులు యజ్ఞ యాగాదుల పేరిట, మంత్రతంత్రాల పేరిట విపరీతంగా దోచుకోవటం జరిగింది. ఉత్పత్తిదారులైన వైశ్యులు, శూద్రులు విపరీతంగా అణచబడేవారు. వర్ణవ్యవస్థ ఓ పెద్ద అటంకంగా తయారయింది. దీనికి వ్యతిరేకంగానే ప్రాచీన కాలంలోనే అనేక తిరుగుబాట్లు జరిగినవి. వీటినే పురాణాలు, కలికాలం అని వ్యవహరించటం జరిగింది.

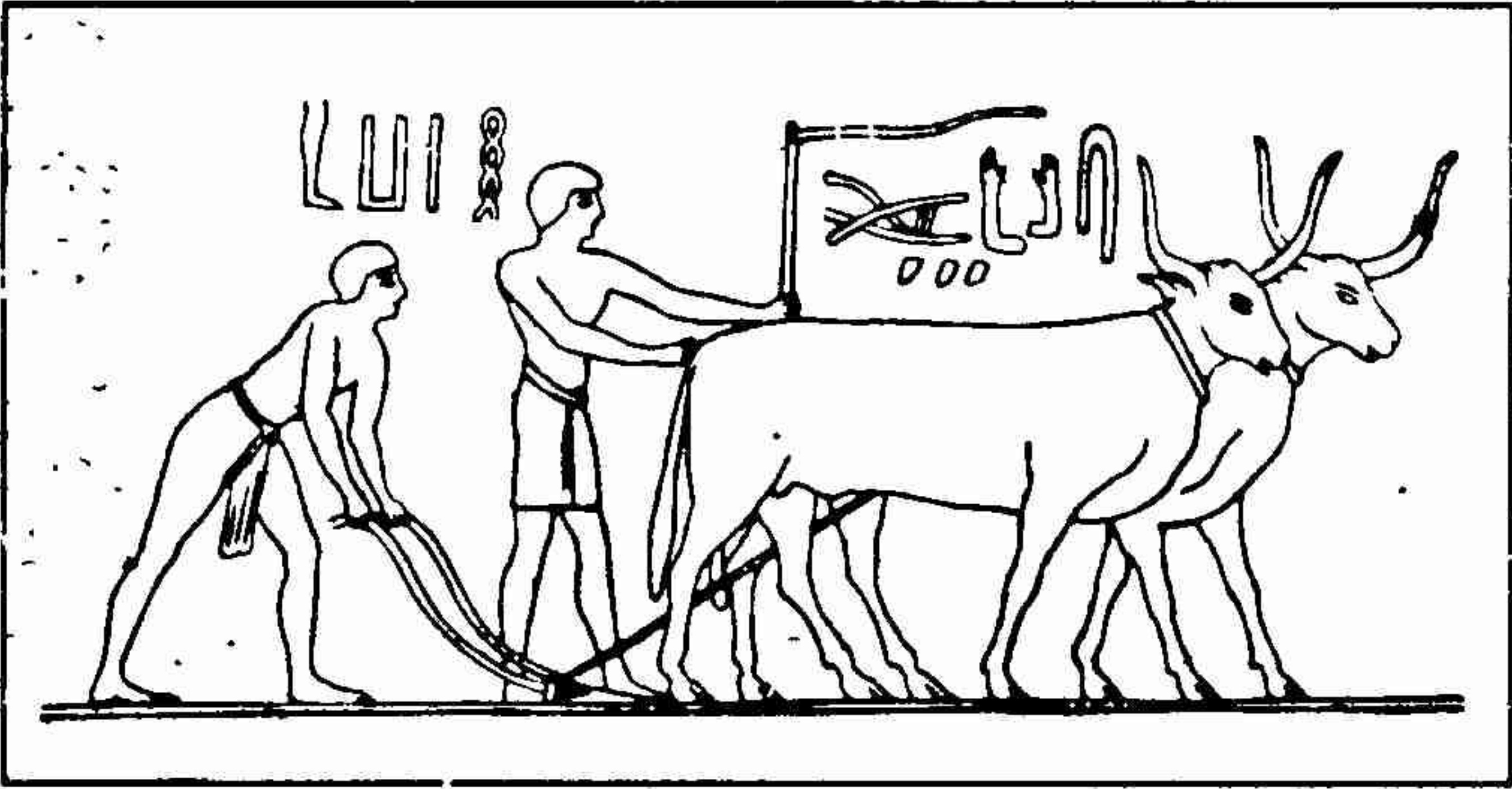
కలికాలం అనేది ఏమిటో భరతం అరణ్య వర్ణంలో వివరంగా చెప్పబడింది. మహాభారతం అరణ్యవర్ణం చతుర్థాశ్వాసములో మార్కండేయుడు ధర్మరాజునకు కలియుగ ధర్మాన్ని చెప్పటం జరిగింది. కలికాలంలో బ్రాహ్మణులు జప, నియమ, స్వాధ్యాయములు విడుదలగా, శూద్రులు తపశూచరించుటకు పూనుకుంటారు. దేశాలు అరాజకములు అవుతాయి. పాడుపడతాయి. అడవులుగా మారుతాయి. ద్రవిడులు, అభీరులు, తురుష్కులు, భర్మరులు, పుళిందుల వంటి దుష్టులు విజృంభిస్తారు. క్షత్రియులు శూద్ర కర్మలు గావిస్తూ రాజ్యాలు పోగొట్టు కుంటారు. పంటలు పోతాయి. పాడి తరుగుతుంది. పండ్ల తోటలు తగ్గిపోతాయి. రాజులు ప్రజలను ఏడిస్తారు. బ్రాహ్మణులు వర్తకవ్యాపారాలు చేస్తారు.

వర్ణాశ్రమ ధర్మాలు తలక్రిందులవుతాయి. కాలానికి వర్ణాలు పడవు. గింజలు మొలవవు. క్రయ విక్రయాలలో మోసం ఎక్కువౌతుంది. విప్రులు వేద నిందచేస్తారు. యజ్ఞయాగాదులను మానుతారు. తండ్రికొడుకులు, భార్యభర్తలు పోట్లాడుకుంటూ వుంటారు. 16 ఏండ్ల పూర్ణాయులౌవుతుంది. 7, 8 ఏండ్ల ప్రాయాన్నే బాలికలు పిల్లల్ని కంటారు. అన్నం అమ్ముకుంటారు. స్త్రీలు మానాన్ని అమ్ముకుంటారు.

దీని అర్థం స్పష్టమే. యజ్ఞ యాగాదులను, బ్రాహ్మణాచారములను, వర్ణాశ్రమ ధర్మాలను వ్యతిరేకించిన వారిని సంహరించి తిరిగి వర్ణాశ్రమ ధర్మాలను, అంటే బ్రహ్మ, క్షత్రియ వైశ్య, శూద్రులను వారి వారి హోదాలలో నిలబెట్టటం కృతయుగాన్ని ప్రారంభించటం అన్నమాట.

దీనిని బట్టి గ్రామీణ వ్యవస్థలోనే అనేక మార్పులు రావటాన్ని పాలకులకు వ్యతిరేకంగా పాలితులు, దోపిడీదారులకు వ్యతిరేకంగా దోచుకోబడేవారు. తిరుగుబాట్లు గావించటాన్ని ఈ పరిణామాలు సూచిస్తున్నాయి. బుద్ధుని కాలంలో ప్రారంభమయిన ఈ పరిణామాలు, తిరుగుబాట్లు, కుషాణులు, శాతవాహనులు రాజ్యాంశం తరించి గుప్త సామ్రాజ్యం ఏర్పడక ముందు జరిగినవని చరిత్ర తెలియజేస్తున్నది. నందులు, మౌర్యులు,

శాతవాహనులు, శూద్రులు కాగా కనిమ్మలు మున్నగువారు. విజాతీయులు, వీరు మహాసామ్రాజ్యాలేరారు. దీనినే శూద్రులు, మ్లేచ్ఛులు రాజ్యాధికారానికి రావటంగా కలికాలంగా చెప్పబడింది.

సమాజ పరిణామంలో ఇదొక పెద్ద మార్పును సూచిస్తున్నది. దీనినే చరిత్రకారులు భారతదేశంలో పూర్వ ధర్మ వ్యవస్థ యొక్క ఆవిర్భావమన్నారు.

ఈ సందర్భంలో ఆసియా ఖండపు వ్యవస్థ అని మార్క్స్ వర్ణించిన ఒక సామాజిక వ్యవస్థపై ఇప్పుడు అనేక మంది పండితులు చర్చిస్తున్నారు.

1857లో తేదీన ఏంగిల్స్, మార్క్స్కు ఒక ఉత్తరం రాస్తూ ప్రాచ్య దేశాలలో వ్యవసాయంలో పూర్వ ధర్మ వ్యవస్థ ఎందుకు ఏర్పడలేదు అని ఒక ప్రశ్నను లేవనెత్తి, దానికొక సమాధానాన్ని వారే చెప్పారు. సహారా ఎడారి మొదలుకొని ధార్ ఎడారి మీదుగా, గోబీ ఎడారి వరకూ విస్తరించి వున్న ప్రాంతానికి నీటిపారుదల అవసరం. దీనిని ఏవ్వక్తి స్వంతంగా చేసుకోలేడు. గ్రామ సముదాయంగాని, ప్రభుత్వంగాని చేయగల్గుతుంది. అందుచేత పూర్వ ధర్మ సంబంధాలు భూమిలో ఏర్పడక పోవటానికి కారణమే వుంటుంది అని ఆయన అభిప్రాయపడినాడు. కాని చరిత్ర పరిశోధకులందరూ ఇంగ్లాండు, ఫ్రాన్సులలో ఏర్పడినటు వంటి పూర్వ ధర్మ వ్యవస్థ ఏర్పడక పోయినా మరొక రూపంలో భారతదేశంలో ఇది ఏర్పడిందని అభిప్రాయపడ్డారు.

మార్క్స్ భారతదేశంలో ఆ కాలంలో ఏర్పడ్డ గ్రామ సముదాయాలను వర్ణించారు. వ్యవసాయము-వ్యవసాయానికి ఉపాంగములుగా వివిధ వృత్తులు వుండేవి. స్వయం పోషక ఆర్థిక విధానం వుండేదని ఎన్ని రాజ్యాలు ఏర్పడ్డాయి, పోయినా, రాజులు వచ్చినా ఈ స్వయం పోషక గ్రామీణ ఆర్థిక వ్యవస్థ చెక్కుచెదరకుండా వుండేదని వారు చెప్పారు. కవులు రూపంలో కొద్దిభాగం ప్రభుత్వం చేతులలోకి పోయినా మిగిలినవి గ్రామాలలోనే

వినియోగించబడేదని, అమ్మకానికి వినియోగించబడే సరుకు కాదని వారు చెప్పారు. ఈ స్వయంపోషక గ్రామీణ ఆర్థికవ్యవస్థ అచంచల స్వభావాన్ని ఏర్పరుచుకున్నది. అందువల్ల ఉత్పత్తి శక్తుల అభివృద్ధికి ఆటంకంగా తయారయింది అని కూడా వారు చెప్పారు.

ఈ గ్రామీణ స్వయం పోషక ఆర్థిక విధానంలోనే క్రమంగా మార్పులు కలుగుతూ వచ్చినవి. బెడెన్ పవెల్, రాధాకుముద్ ముఖర్జీ మున్నగు ప్రఖ్యాత చరిత్రకారులు వేదకాలము నుండిభూమిలో వ్యక్తిగత ఆస్తి వున్నదని, రైతు భూమికి స్వంత దారుడుగా వుండేవాడని వ్రాశారు. మరి కొంతమంది భూమి రాజుకు చెందిందన్నారు. ఉభయ పక్షాలు శృతి-స్మృతులను, బౌద్ధ, జైన గ్రంథాలను ఆధారంగా తమ వాదనలు గావించారు. బాణంతో కొట్టిన వాడిదే లేడి, నాగలితో దున్నిన వాడిదే భూమి అని మనుధర్మకారుడు చెప్పారు. భూమి రాజుదని రైతు జీవితాంతము వరకు మాత్రమే, అనుభవ భోక్తములు కలిగివుంటాడని యాజ్ఞవల్క్యుడు చెప్పాడు. రైతుభూమికి సాగు చేయకపోతే రాజు దానిని స్వాధీనం చేసుకొని ఇతరులకు ఇవ్వచ్చునని లేదా కూలీల చేత సాగుచేయించవచ్చునని కౌటిల్యుడు వ్రాశాడు. అంతేకాదు. పన్ను చెల్లించే వారికి మాత్రమే భూమి సాగుకు ఇవ్వబడుతుందని కూడా చెప్పాడు. భూమి రాజుయొక్క పూర్తి స్వంతంకాదని, తమ కష్టపరితాన్ని తామే అనుభవించే అందరి ఉమ్మడి సాత్తని జైమిని తన పూర్వ మీమాంసలో నిర్ధారించాడు.

దీనినిబట్టి, కాలాన్ని బట్టిభూమిపై స్వత్వాలు ఏర్పడినవని, వాటి కనుగుణంగా ధర్మ శాస్త్రాలేర్పడినవని స్పష్టమగుచున్నది.

మౌర్య సామ్రాజ్యం, భారతదేశంలో ఏర్పడిన మొట్టమొదటి సామ్రాజ్యం. అశోకుని సామ్రాజ్యం ఆఫ్ఘనిస్తాన్ నుండి గోదావరి వరకు వ్యాపించింది. విస్తారమైన, సారవంతమైన ప్రాంతాలు సామ్రాజ్యములో చేరినవి. కొత్తభూములు సాగులోనికి తేబడినవి. ఒక బలీయమైన, సువ్యవస్థితమైన ప్రభుత్వ యంత్రాంగం ఏర్పడింది. క్రింది నుండి పై వరకు అనేక పాలనాశాఖలు ఏర్పడినవి. బుద్ధుని కాలం నాటికే బానిసలచే సాగుచేయబడే బ్రాహ్మణుల భూములుండేవి. కోటిశ్వరుడైన అనాధ పిండకుడుభూమిని కొని బుద్ధునికి దానమిచ్చాడు. డబ్బు చెలామణిలోకి వచ్చింది. వర్తక వ్యాపారాలు అభివృద్ధి చెందినవి. పాటలీ పుత్రం కోశాంబి, వారణాసి, తక్షశిల మున్నగు పట్టణాలు వెలసినవి. బౌద్ధరామాలకు, హిందూ దేవాలయాలకూ, విస్తారమైన భూములు దానంగావింపబడినవి. రాజు రైతుల నుండి రాజ భాగంగా బలీని తీసుకునేవాడు.

గుప్త సామ్రాజ్యం నాటికి ఈ వ్యవస్థ మరింత ధృవపడింది. రాజధాని చేరువలో వుండే ప్రాంతాలలో రాజులు స్వయంగా పరిపాలనా పర్యవేక్షణ సాగిస్తున్నా సామ్రాజ్యంలోని దూరప్రాంతాలు, సామంతులు, రాజ ప్రతినిధుల పర్యవేక్షణలో వుండేవి. చాలా పెద్ద ప్రభుత్వ యంత్రాంగం వుండేది. ప్రభుత్వాధికారులకు ఆరామాలకు, దేవాలయాలకు, మాన్యాలు, అగ్రహారాలు ఇవ్వబడేవి. రాజు యొక్క స్వంతభూములను సీతే అనే వారు. దానినుండే వచ్చే ఆదాయానికి కౌటిల్యుడు చాలా ప్రాముఖ్యత నిచ్చాడు. ఈ స్వంత కమతాలలో కొన్ని కవులుదారులచే పాలుకు చేయబడేవి. వీటినే అర్థశీతికలు అనేవారు. స్వంత కమతాలలో మరి కొన్నిభూములు రాజోద్యోగుల అజమాయిషీలో కూలీలచేత సాగుచేయబడేవి. కవులుకు ఇవ్వబడే భూములపై శిస్తులే గాక, నీటి తీరువా, విజ్ఞ (వెట్టి) మున్నగునవి వుండేవి. ఈ స్వంత కమతాలలో ఎక్కువగా శూద్రులనే నియోగించాలని కౌటిల్యుడు చెప్పారు. ఎక్కువ మంది కూలీలచే పనిచేయించినప్పుడు కామందులు తనిఖీ చేస్తుండేవారని పతంజలి చెప్పాడు. మనుస్మృతి కూడా రైతుల వద్ద పనిచేసే కూలీల గురించి తడిమింది. పంటలో 3వ భాగాన్నిగాని, తిండిబట్టలు ఇస్తే 5వ వంతు నుండి 10వ వంతు భాగంగాని ఇవ్వబడేది. అనేక రకాలయిన పన్నులు విధించబడేవి. వడ్రంగం, ఉపరికారం, హలికారకం మున్నగు పన్నులుండేవి. పాలవంశపురాజులపరిపాలనలో గ్రామస్థులపై కొత్తపన్నులను

వేసే అధికారం వున్నది. భూదానం చేసేటప్పుడు దాన గ్రహీత కూ సమస్త ప్రత్యాయములు (అన్ని పన్నులు) వసూలు చేసుకోవచ్చునని ఆ కాలపు రికార్డులు తెలుపుచున్నవి. ప్రతీహరుల కాలంలో కూడా ఇటువంటి దానాలు జరిగేవి. పల్లవరాజు 3వ నంది వర్మ, మహాదేవుని గుడికిభూమిని దానం చేసేటప్పుడు 22 రకాల పన్నులను కూడా వసూలు చేసుకునేటట్లు అధికార మిచ్చాడు. చోళుల కాలంలో 27 రకాల పన్నులు వసూలు చేయబడేవి. రాజరాజ చోళుడు చేసిన దేవ దానాలపై ఆ భూమిపై చెల్లించబడే 50 రకాల ప్రతీహారాలను (పన్నులను) మినహాయించాడు. క్రమంగా వ్యవసాయంలో ప్యూడలిజమ్ బలపడింది.

గుప్తుల కాలంలో బలపడి స్థిరపడిన ఈ ప్యూడలిజమ్ను గూర్చి, రామకృష్ణ ముఖర్జీ అనే ప్రసిద్ధ చరిత్రకారుడు ఇట్లా క్లుప్తీకరించాడు.

1. గ్రామాల నుండి పన్నులు, రుసుములు రాజుగాని, ఆయన ప్రతినిధులు గాని వసూలు చేసేవారు. నీటిపారుదల, రోడ్లు మున్నగు పబ్లిక్ వర్క్స్ ప్రభుత్వ స్వాధీనంలో వుండేవి.

2. గ్రామాలు స్వయం పోషకంగా వుండేవి. వ్యవసాయం, చేతివృత్తులు తోడు నీడగా వుండేవి. గ్రామీణ వ్యవస్థ వికేంద్రీకరించబడి వుండేది. గ్రామసభ గ్రామ వ్యవహారాలను నిర్ణయిస్తూ వుండేది.

3. ఈ స్వయం పోషక గ్రామీణ వ్యవస్థలో వర్ణ విభజన బదులు జాతి విభజన ఏర్పడింది. కులవృత్తుల పేరిట ఇవి శాశ్వతమైనవి.

ముస్లిమ్ పరిపాలనలో పెద్ద మార్పులు వచ్చినవి. వ్యాపారం విస్తరించింది. డబ్బు సర్వే సర్వత్రా చెలామణిలోకి వచ్చింది. వస్తు మార్పిడి కొద్ది ప్రాంతాలలోనే మిగిలింది. శిస్తులు ధన రూపంలో అన్ని చోట్ల వసూలు చేయటం ప్రారంభమయినది. దీనితో పన్ను వసూలుదార్ల ప్రాభవం పెరిగింది. ఖిల్జీల కాలంలో హిమాలయాలు మొదలుకొని కావేరి వరకు సామ్రాజ్యం విస్తరించి వున్నందున, జమిందారులు, జాగీర్దారులకు, రాజోద్యోగులకు గ్రామాలు ఇవ్వబడేవి. ఆ విధంగా ఒక నూతన భూస్వామిక వ్యవస్థ ఏర్పడింది. స్వంతంగా సాగుచేసే రైతుల వ్యవస్థ గ్రామాలలో కొనసాగుతూ వున్నా, గ్రామీణ వ్యవస్థ, కోశాంబి అభిప్రాయంలో బలహీనపడినది. వ్యాపార మార్గాలను దూరంగా, ముస్లిమ్ పరిపాలన లేనిచోట, నామమాత్రంగా వున్న చోట ఇవి కొనసాగుతూ వచ్చినవి. ప్రాఫెసర్ కరుణా ముఖర్జీ ఈ విధానాన్ని ఈ క్రింది విధంగా వివరించారు.

1. మొత్తం రాజ్యంలో భూమిపై రాజుకి ఉత్తమాధికారాలు ఏర్పడినవి. కాని దీనితో పాటుగానే చిరకాలంగా, వంశపారంపర్యంగా సాగు చేసే రైతుల స్వంత హక్కులు గుర్తించబడినవి.

2. పూర్వపు సామంతులు, సర్దారులు కొనసాగారు. వారు పన్నులు వసూలు చేసే రాజుకు పంపుతూ వుండేవారు.

3. రైతుకు, రాజుకు మధ్య జమిందారులు, జాగీర్దారుల శ్రేణి ఏర్పడింది.

షేర్షా కాలంలో-16వ శతాబ్దం మధ్య కాలంలో భూమి సర్వే చేయబడి, భూమిశిస్తు స్పష్టంగా నిర్ధారించబడింది. అక్బర్ కాలంలో తోడర్మలు జరిపిన సర్వే సెటిల్మెంట్లు మరింత శాస్త్రీయంగా జరిగినవి. స్పష్టమైన కొలత ప్రమాణాలు ఏర్పడినవి. అక్బర్ కాలంలో పదేండ్లకాలపు సగటు పంటను లెక్కగట్టి దానిలో మూడవ వంతు శిస్తుగా నిర్ణయించటం జరిగింది. దీనిని ధన రూపంలో చెల్లించాలి. ఎప్పుడైనా కాలమాన ప్రభావాలవల్ల భూములు పడవుగా వుండిపోతే అప్పుడు శిస్తు వసూలు చేయబడేదికాదు. పంటలు పండిన కాలంలోనే శిస్తు వసూలు చేసేవారు.

5 ఏండ్లు వరుసగా పడవుగా వుండిపోతే సాగుకు ప్రోత్సాహకంగా శిస్తు రేటును తగ్గించేవారు. భూమి సాగుచేయకపోతే బేదఖల్ చేయటం బదులు కఠిన శిక్షలు విధించి సాగు చేయ నిర్బంధించేవారు.

అక్బర్ కాలంలో 3 రకాల ఎస్టేటు లుండేవి

1. రాజుగారి స్వంత కమతాలు-వీటిపై జప్పు పద్ధతి-అనగా రాజశాసనాల ప్రకారం శిస్తు వసూలు చేయటం వుండేది. వీటినే ఖాస్ వసూళ్ళు అనేవారు.

2. జమిందారీ పద్ధతి- వీరు దాదాపు స్వతంత్రులు కానీ, చక్రవర్తికి కప్పం చెల్లిస్తూ వుండేవారు.

3. జాగీర్దారీ పద్ధతి-వీరు రాజోద్యోగులు, జీతభత్యాల బదులు వీరి కొలువుకు ఎస్టేట్లు ఇవ్వబడేవి. ఆ ఎస్టేట్లలో వారు తమ స్వంత శిస్తు పద్ధతిని, వసూలు పద్ధతిని అమలు జరిపేవారు.

శిస్తులకు తోడు అనేక రకాల రుసుములుండేవి. ఇందుమూలకంగా రైతులకు కనీస పోషణ కవసరమైన పంట మిగలటం తప్పితే మిగిలినంతా అనేక రూపాల్లో ప్రభుత్వానికి, జమిందార్లకు, జాగీర్దారులకు పోయేది. రైతులు శిస్తులు చాల సందర్భాలలో చెల్లించడానికే తమ భార్యాబిడ్డలను, పశువులను కూడా అమ్ముకోవలసి వచ్చేది. రైతులకు ఇనుపగొలుసులు తగిలించి, వారిని అనేక మార్కెట్లకు, సంతలకు తీప్పేవారు. ఏదైనా గ్రామంలో దొంగతనం జరిగినా దానికి రైతులను బాధ్యులను చేసేవారు. అక్బరు కాలంలో రైతుల స్త్రీలను పిల్లలను పట్టుకోవటం నిషేధిస్తూ ఆర్డర్ జారీ చేయబడ్డా సరిగా అమలు జరిగేదికాదు. జహంగీరు కాలంలో రైతులు ఎంత క్రూరంగా అణచబడేవారో చరిత్రకారులు వర్ణించారు. ఆ బాధలు భరించలేక పాలాలను పాడుపెట్టి అడవుల్లోకి పారిపోయేవారు. 1629లో గుజరాత్లో పర్యటించిన ఒక డచ్ బాబసారి రైతులు హింసలనుభరించలేక తరుచు పారిపోయేవారని, అందువల్ల ప్రభుత్వం యొక్క ఆదాయం కూడా తగ్గిందని వ్రాశాడు. జాగీర్దార్ల దోపిడి పీడనల ఫలితంగా షెర్షాన్ (సింధా) పాడు పడ్డదని 1634లో భారతీయ చరిత్రకారుడు వ్రాశాడు ఔరంగజేబు పరిపాలనా కాలంలో చాల మంచిభూములుకూడా పాడుపడ్డాయని, సాగుచెయ్యడానికి కూలీలు దొరికేవారుకాదని, ఎందువల్ల నంటే గవర్నర్ల హింసలకు తాళలేక రైతులు రాజ్యాల్లోదిలి పారిపోయేవారని చెర్నియర్ వ్రాశాడు.

మొగలుల కాలంలో జనరల్ గా రైతు తాను సాగుచేసుకునే భూములపై శాశ్వతమైన వారసత్వపు హక్కులు కలిగి ఉండేవాడు. ఔరంగజేబు, మహమ్మద్ హషీంకు జారీ చేసిన షర్మానాను బట్టి రైతుభూమిని సాగుచెయ్యలేక పోయినా దానిని వదిలి పెట్టిపోయినా మరొకరికి ఇవ్వాలనీ వెనుకటి రైతు తిరిగివస్తే అతనికి తిరిగి ఇవ్వాలనీ ఆజ్ఞాపించారు. అక్బరు, జహంగీర్ కాలంలో జారీ చేయబడిన రెగ్యులేషన్లలో కూడా రైతుల ఈ హక్కు గుర్తించబడింది. అబ్దుల్ ఫజల్ యొక్క 'ఐనీ అక్బర్'లో రైతుల యొక్క వారసత్వపు హక్కు గుర్తించబడినట్లు వ్రాయబడింది. అయితే ఇప్పటివలే ఆనాడు రైతు తన ఇష్టం వచ్చినట్లుగా భూమిని అన్యాయక్రాంతం చేసే హక్కు ఉన్నట్లు కన్పించదు. మొహమ్మద్ హషీంకు జారీ చేసిన షర్మానాలోనే మరొక విషయం కూడా చెప్పబడింది. రైతు సాగు చెయ్యగలిగి కూడా సాగు చెయ్యకపోతే అతనిని అదిలించి, బెదిరించి సాగుచేయించాలనీ లేదా ఖైదులో పడవెయ్యాలనీ, లేదా దెబ్బలు కొట్టాలనీ చెప్పబడింది. అప్పటికీ కూడా అతడు సాగు చెయ్యలేకపోతే దానిని తాత్కాలికంగా ఇతరులకు బదిలీచేయవచ్చు. ఔరంగజేబు షర్మానాలను తెలిపేదేమిటంటే రైతులు తమ వ్యవసాయం వదిలి గ్రామం వదిలి వెళ్ళిపోకుండా చూడవలసిందిగా అధికారులకు ఆజ్ఞలు జారీచెయ్యబడ్డాయి.

మొగల్ సామ్రాజ్యం అంతరించిన తరువాత పీడన, దోపిడి పెరిగాయి. దాదాపు ఒక వందసంవత్సరాలు, ప్లాసీ యుద్ధం జరిగేంత వరకూ ఆరాచక పరిస్థితులేర్పడ్డాయి. దీనిని బట్టి ఈ క్రింది విషయాలు తెలుస్తున్నవి.

1. భూమి రైతులది. దానిపై వారికి వారసత్వపు హక్కులు జిరాయితీ హక్కులు, ఏర్పడినవి. సాంప్రదాయమైన శిస్తుకు మించి జమిందారు ఎక్కువ పన్నును వసూలు చెయ్యడానికి వీలులేదు.

2. భూమిని క్రయ, విక్రయాలకు లోను చెయ్యకూడదు. జనరల్ గా రైతులు బేదఖల్ చెయ్యబడరాదు. ఏ కారణంవల్లనయినా బేదఖల్ చెయ్యవలసినవస్తే అది మరొక రైతుకు రాయితీగా ఇవ్వబడాలేగానీ, జమిందారు కాజేస్తానీకీ వీలేదు.

3. జమిందారు భూమి నుండి వసూలు చేసిన శిస్తు నుండే రాజుకు కప్పం కట్టేవారు. వ్యవసాయాభివృద్ధికి అవసరమైన సాంప్రదాయకమైన కర్తవ్యాలన్నీ ఇతడు నిర్వహించాలి. బ్రిటీష్ పాలనకు ముందున్న భూసంబంధాలను గురించిన క్లుప్తమైన భోగట్టా ఇది.

రైతు వ్యతిరేక విధానాలను ప్రతిఘటించండి

న్యాయమైన కోర్కెల సాధనకై పోరాడండి

ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతు సంఘం రాష్ట్ర కార్యవర్గ సమావేశం జూలై 12వ తేదీ విజయవాడలో శ్రీ బోడేపూడి వేంకటేశ్వరరావు గారి ఆధ్వర్యంలో జరిగింది. సమావేశం ఆమోదించిన తీర్మానాలను రాష్ట్ర కార్యదర్శి శ్రీ కొరటాల సత్యనారాయణ పత్రికలకు విడుదల చేశారు.

రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా వ్యవసాయ పనులు ప్రారంభమైనాయి. ప్రధానంగా నారుమళ్ళు పోసుకుంటున్న సమయంలో అవసరమైన ఎరువులకు గిరాకీ బాగా ఏర్పడింది. ముఖ్యంగా కాంప్లెక్సు ఎరువులు సరిగా దొరకడం లేదు. ఎరువులన్నీ బ్లాక్ మార్కెట్ లోకి వెళ్ళిపోయాయి. ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన ధర కన్నా రూ.30/-ల పైగా చేసుకొని అమ్ముతున్నారు. గత్యంతరం లేని పరిస్థితుల్లో రైతులు కోనుక్కోవాల్సి వస్తున్నది. ప్రభుత్వం ఏన్నో మాటలు చెప్పినా ఆచరణ కూన్యం. ఈ నెల 3వ తేదీన రైతు సంఘ ప్రతినిధి వర్గం వ్యవసాయ శాఖమంత్రిని, అధికార్లను కలిసి విజ్ఞప్తి చేసినా ఫలితం కనపడలేదు. కాబట్టి ఎరువుల బ్లాక్ మార్కెట్ ను అరికట్టేందుకు తక్షణం చర్యలు తీసుకోవాలని ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతు సంఘం డిమాండు చేస్తున్నది. ప్రభుత్వం తీసుకున్న అధికారం మేరకు 50 శాతం ఎరువులను మార్కెట్, అగ్రోస్ సంస్థల ద్వారా సొసెటీల ద్వారా పంపిణీ చేయాలి. వ్యవసాయ విజేతెన్స్ శాఖను కదిలించి దొంగ స్టాకును వెలికితీయాలి.

నూతనంగా అధికారం లోకి వచ్చిన కేంద్ర ప్రభుత్వం ఎరువులు, తదితర వ్యవసాయ సబ్సిడీలను రద్దు చేయాలని నిర్ణయించుకొన్నట్లు మంత్రి ప్రకటన ద్వారా అర్థమౌతుంది. ఇప్పటికే సంక్షోభంలో వున్న వ్యవసాయరంగాన్నీ ఇది సుడిగుండంలోకి నెడుతుంది. ఐ.ఎం.ఎస్. షరతులకు తలోగ్గి వ్యవసాయ సబ్సిడీలను రద్దు చేయడం తగదని ప్రత్యామ్నాయ పద్ధతుల ద్వారా నిధులు సేకరించి ఈ సబ్సిడీలు కొనసాగించాలని రైతు సంఘం డిమాండ్ చేస్తున్నది.

ఈ సంవత్సరం ఖరీఫ్ నీజను ప్రారంభమైనప్పటికీ ఇంతవరకు బ్యాంకులు అప్పులు ఇవ్వడం లేదు. రిజర్వు బ్యాంకు రైతాంగానికి అప్పులివ్వద్దని ఆదేశాలు జారీ చేసింది. మరొక వెపు సహకార రుణాల వసూళ్ళకు గ్రామాలపై పడే జప్తులు చేస్తూ, దౌర్జన్యంగా వసూలు చేస్తున్నారు. ప్రస్తుత వ్యవసాయ తరుణంలో అసలే పెట్టుబడికి డబ్బు లేక వడ్డీ వ్యాపారుల దయాదాక్షిణ్యాలపై ఆధారపడిన రైతాంగాన్ని రుణాలనిచ్చి ఆదుకోవాల్సిన

ప్రభుత్వం నిర్బంధ జప్తులకు పూనుకోవడం సహించరానిది. తక్షణ నిర్బంధ వసూళ్ళను ఆపివేసి కొత్తగా రుణాలను మంజూరు చేయాలని రైతు సంఘం డిమాండు చేస్తున్నది.

ఈ కోర్కెల సాధనకు ఈ నెలఖరులో అన్ని కేంద్ర, షెడ్యూలు బ్యాంకుల వద్ద ధర్నాలు, రాయబారాలు నడపాల్సిందిగా రైతు సంఘం శాఖలకు, రైతాంగానికి విజ్ఞప్తి చేసింది.

గత సంవత్సరం పొగాకుకు మార్కెట్ లో మంచి ధర లభించినందున ఈ సంవత్సరం రైతులు ఉత్పాదంగా పొగాకు పండించేందుకు ముందుకు వస్తున్నారు. బ్యారన్ లోసెన్సుల కోసం వత్తిడి పెరుగుతున్నది. దీనిపై పొగాకు బోర్డు కొన్ని ప్రమాణాలను నిర్ణయించి వాటి కనుగుణంగా లోసెన్సులు మంజూరు చేయాలి. లేని ఎడల

పోరుబాటలో రైతాంగం

అవినీతి చోటు చేసుకొని రైతులకు అన్యాయం జరుగుతుంది. పొగాకు ఉత్పత్తిని 145 మిలియన్ కె.జి.లకు పెంచవచ్చని బోర్డు ప్రకటించింది. కాని ఈ సంవత్సరం ఇచ్చే ఎగుమతి ధర ఆధారంగా గ్యారంటీ ధరను ప్రకటించలేదు. అలా ముందుగా ప్రకటించకపోతే పెరిగే ఉత్పత్తిని ఆసరాగా తీసుకొని వ్యాపారస్తులు ధరను దిగకోసే ప్రమాదం ముంది. రైతులు కూడా అప్రమత్తులై గ్యారంటీ ధర కోసం పొగాకు బోర్డు నుండి హామ్ పొందేందుకు కృషి చేయాలి.

సాగర్ కాల్యాలకు సకాలంలో రిపేర్లు జరగలేదు. ఇందుకు కారణం నిధులు ఆలస్యంగా అందడం ఒకటి కాగా ఆ వచ్చిన నిధులు కూడా అధికభాగం సిబ్బంది జీతాలకే సరిపోతున్నాయి. ఫలితంగా పనులు వెనుకబడుతున్నాయి. కాబట్టి కాల్య రిపేర్లకు నిధులు పెంచి రిపేర్లు పూర్తి చేయకపోతే పూడిపోయే ప్రమాదం వుంది. ఈ సంవత్సరం మార్చిలో పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో శ్రీవశిష్టపై తెగిపోయిన గట్టు ఇంతవరకు పూడ్చని కారణంగా మరల వరదలొస్తే మొత్తం పంట పొలాలు మునిగిపోయే ప్రమాదం వుందని ప్రజలు భయాందోళనలతో వున్నారు. ఈ పని తక్షణం చేపట్టాలి.

నల్లగొండ జిల్లాలో సాగర్ ఎడమ కాల్వపై 18లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ స్కీములున్నవి. వీటి క్రింద 30 వేల ఎకరాలు సాగవుతున్నది. వీటిని ఐ.డి.సి.

నిర్వహిస్తున్నది. ఈ సంవత్సరం కాంట్రాక్టు కుదరని కారణంగా ఐ.డి.సి. లిఫ్ట్ స్కీములు నడపడం లేదు. ఫలితంగా రైతులు తీవ్ర ఇబ్బందులకు లోనవుతున్నారు. కావున తక్షణమే అగ్రిమెంటు మూర్తి చేసుకొని స్కీముల మృత్యు ప్రారంభింపవలసిందిగా డిమాండ్ చేస్తున్నాము.

అలాగే జూన్ మాసంలో వచ్చిన వర్షాల కారణంగా నెల్లూరు జిల్లాలో లక్ష ఎకరాల్లో పంట దెబ్బతిన్నది. వీటికి నష్టపరిహారం చెల్లించాలి. మరికొన్ని ప్రాంతాల్లో చెరువులు తెగిపోయాయి. వాటికి రిపేర్లు చేయించాలని రైతు సంఘం డిమాండ్ చేస్తున్నది.

తొలుత సమావేశం ఇటీవల మృతి చెందిన ప్రజాతంత్ర ఉద్యమ నాయకులకు, కార్యకర్తలకు శ్రద్ధాంజలి ఘటించింది.

రైతుల బైతాయింపుతో నిరీత ధరలకే ఎరువు విక్రయం

కృష్ణా జిల్లా మైలవరం ప్రాంతంలో వరినాల్లు ముమ్మరంగా సాగే సమయంలో అవసరమైన ఎరువులు లభించక రైతులు ఆందోళన చెందుతున్నారు. ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన ధరల కంటే ఒక్క పైసా కూడా అధికంగా పెంచేది లేదని, కావలసిన ఎరువులు యివ్వాలని కోరుతూ చుట్టూ ప్రక్కల గ్రామాల నుండి వచ్చిన వందలాది మంది రైతులు జూలై 17న స్థానిక ఎరువుల దుకాణాల వద్ద వ్యాపారాలను స్తంభింప జేసి బైతాయింపు జరపడంతో చివరకు వ్యాపారులు రైతులు కోరిన ఎరువులను నిర్ణీత ధరలకు విక్రయించడం జరిగింది. జూలై 18న కొన్ని ఎరువుల షాపులు మూయడం, తెరచి ఉన్న షాపులలో అవసరమైన ఎరువుల నిల్వలు లేకపోవడంతో రైతాంగం నిర్వహించిన షాపుల వద్ద తిరిగి బైతాయింపు కార్యక్రమం ప్రారంభించారు. ఈ ధర్నాలలో 1300 మంది రైతులు పాల్గొన్నారు. మూడు రోజుల్లో సుమారు 1100 బసాల ఎరువును కంట్రోలు రైల్వకు అమ్మించగలిగారు.

విక్రయ ధరకు, బిలుపై వ్రాసిన ధరలకు పొంతన లేకుండా బహిరంగంగా అమాయక రైతులను దోపిడి చేస్తున్నారని, రైతాంగాన్ని విచారిస్తే ఈ విషయం ఋజువు కాగలదని జిల్లా రైతు సంఘం అధ్యక్షుడు శ్రీ విజయసారధి అన్నారు.

వశిష్టగోదావరిపై పొంచి ఉన్న ప్రమాదం

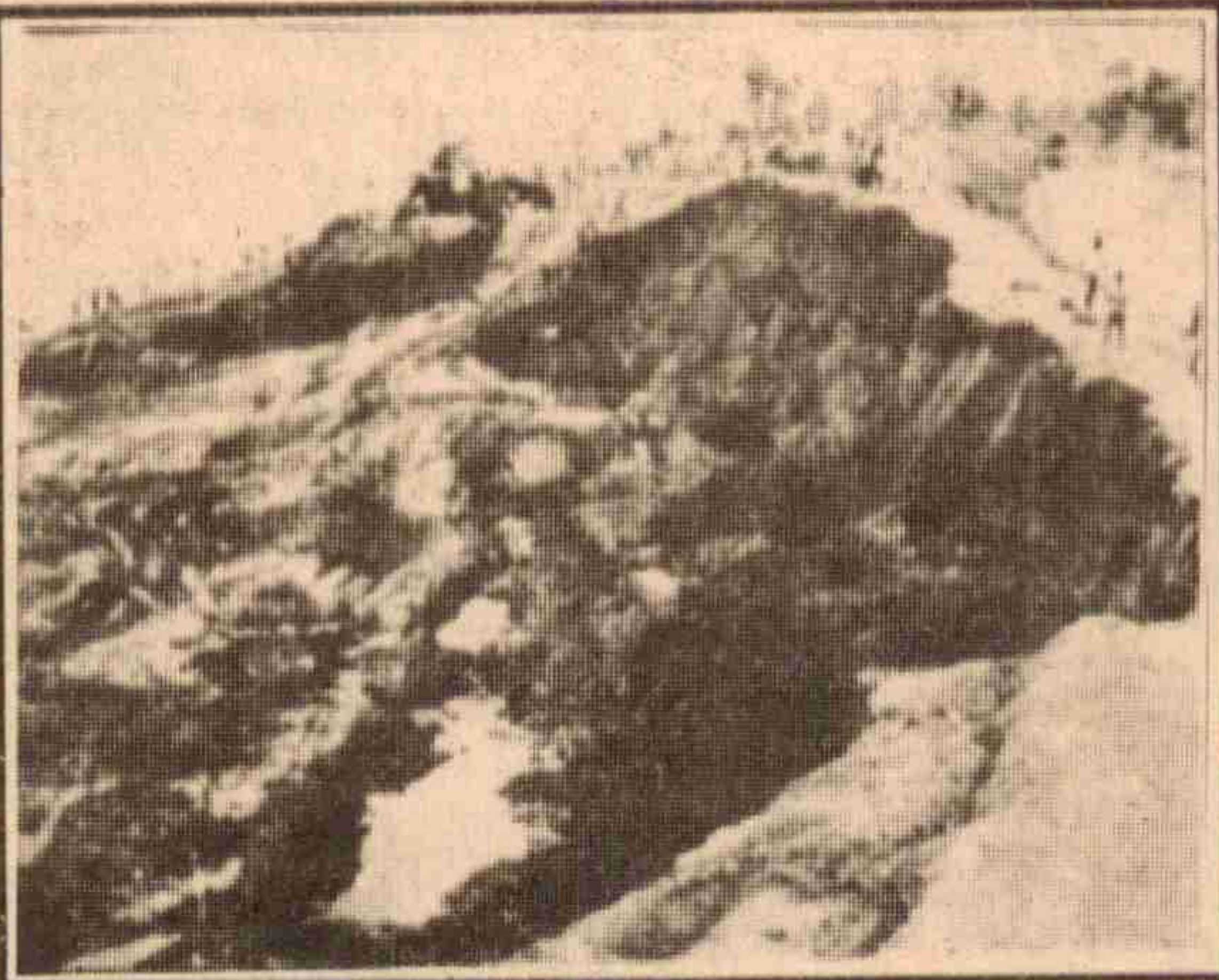
ఇరిగేషన్ శాఖాధికారుల బాధ్యతా రాహిత్యం కారణంగా వశిష్టగోదావరి జిల్లాలోని డెల్టా ప్రాంతం యావత్తు మరోసారి జల ప్రళయానికి లోనయ్యే పరిస్థితులు ఏర్పడ్డాయి. గోదావరికి ఉద్భవంగా వరదలు వస్తే పెనుగొండ మండలం దొంగరావిపాలెం గ్రామం వద్ద వశిష్ట గోదావరికి వరద కరకట్టలకు గండి పడి పంట పొలాలలో పాలు గ్రామాలు, పట్టణాలు వరద ముంపునకు గురయ్యే ప్రమాదం సమీప భవిష్యత్తులో ఉంది.

ఇంతటి మోర ప్రమాదం కళ్ళ ముందు స్పష్టంగా కనబడుతున్నా. ఇరిగేషన్ శాఖాధికారులు, జిల్లా యంత్రాంగం నిమ్మకు నీరెత్తినట్లు మిన్నకుండడంతో కొవ్వూరు, నరసాపురం డివిజన్లలో గల వివిధ గ్రామాల ప్రజలు ప్రాణాలు గుప్పెట్లో పెట్టుకుని కాలం గడుపుతున్నారు. 1986 ఆగస్టు స్థాయిలో గోదావరికి వరదలు వస్తే, ఈ రెండు డివిజన్లలో గల వందలాది గ్రామాలు జల దిగ్బంధంలో పడిపోయే ప్రమాదం, లక్షలాది ఎకరాలలో పరిపంట వరద పాలయ్యే పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది.

మార్చి నెలలో వశిష్ట గోదావరి వరద కరకట్టలకు సుమారు 200 మీటర్ల పొడవు గల గండి పడింది. వేసవిలో నది నీటిమట్టం ఎక్కువగా లేకపోవడంతో ప్రమాదం అంతగా లేదని స్థానిక ప్రజలు, ఇరిగేషన్ అధికారులు భావించారు. వర్షాలు ప్రారంభం కాగా రైతులు సార్వా వంటలు వేసుకోవడంలో తలమునకలై ఉండడంతో, ఈ గండి పూడ్చే పనికి ఇరిగేషన్ శాఖాధికారులు అత్యంత ప్రాధాన్యతను ఇవ్వలేదని స్పష్టం అయింది. ఏలూరు నుండి వెళ్ళిన పత్రికా ప్రతినిధుల బృందం దొంగరావిపాలెం గ్రామంలో గోదావరి నది వరద కరకట్టలకు గండి పడిన ప్రాంతాన్ని పరిశీలించింది. మార్చి నెలలో పడిన గండిని ఇరిగేషన్ శాఖాధికారులు నిర్లక్ష్యం చేశారనీ, గోదావరికి వరదలు వస్తే జిల్లాలోని పలు గ్రామాలు అదృశ్యమయ్యే ప్రమాదం ఉందనీ ఆ గ్రామ ప్రజలు ఆందోళన చేసిన ఫలితంగా మే నెలలో పని ప్రారంభించినప్పటికీ గండి పడిన ప్రాంతంలో శనివారం నాటికీ గండి ముఖచిత్రంలో మార్పు లేదు. వరద వచ్చి తమ గ్రామం తుడిచిపెట్టుకుపోతే, తమ ప్రాణాలు దక్కించుకోవడానికి గోదావరి వరద కరకట్టపైకి చేరుకోవడానికి బ్యారేజీ కెనాల్ అడ్డుగా ఉందని దొంగరావిపాలెం గ్రామస్థులు చెప్పారు.

నల్లరేగడి నేల కావడంతో గండి పూడ్చే పనికి తీవ్ర ఆంతరాయం కలుగుతోందని తెలిసింది. 1985లో సిద్ధాంతం వద్ద జాతీయ రహదారిని కలుపుతూ ఒక రోడ్డు పంపెన నిర్మించడం వల్ల వశిష్ట

గోదావరి నది ప్రయాణ మార్గం "L" ఆకారంలో వంపు తిరిగి పోవడంతో గోదావరిలో పెద్ద లంక ఏర్పడింది. దొంగరావిపాలెం గ్రామం వద్ద గల వరద కరకట్టలు బహిరంగంగా ఉండడం వల్ల వరదల సమయంలో ఈ కరకట్టలకు గండ్లు అనివార్యంగా పడుతున్నాయి. మల్లేశ్వరం-సిద్ధాంతంల మధ్య గల గోదావరి కరకట్టను పటిష్టం చేయాలని కొరుతూ

దొంగరావిపాలెం గ్రామ ప్రజలు జాతీయ రహదారిపై మే 8న రాస్తారోకో ఆందోళన చేపట్టారు. ఎన్నికల ప్రచారంలో పాల్గొనేందుకు వచ్చిన ముఖ్యమంత్రి ఎన్.జనార్దనరెడ్డి 15 రోజుల లోగా గండి పూడ్చే పనిని పూర్తి చేస్తారని హామీ యిచ్చారు. ఆ హామీ కూడా అమలు జరగకపోవడం గ్రామ ప్రజలకు ఆందోళన, ఆశ్చర్యాలను కలిగించింది.

1986లో సంభవించిన గోదావరి ప్రళయంలో మల్లేశ్వరం-ఖండవల్లి గ్రామాల మధ్య గోదావరి వరద కట్టలకు మూడు చోట్ల గండ్లు

పడడంతో దాదాపు జిల్లాలో గల కోట్లాది రూపాయల సార్వా వంట, గ్రామాలు, పట్టణాలు వరద పాలయ్యాయి. ఎంతో మంది ప్రాణాలు కోల్పోయారు.

గత అనుభవం దృష్ట్యా చురుకుగా వ్యవహరించకపోవడాన్ని దొంగరావిపాలెం గ్రామస్థులు తీవ్రంగా విమర్శిస్తున్నారు. ముఖ్యమంత్రి హామీ మేరకు కలెక్టర్ ఎన్.మదన్ మోహన్ రెడ్డి, రాష్ట్ర, పశు సంవర్ధక శాఖ మంత్రి శ్రీ ఎస్.వెంకటరెడ్డి, స్థానిక శాసనసభ్యుడు శ్రీ జె.రంగనాయకులు ఈ గండి పడిన ప్రాంతాన్ని పరిశీలించారు. అధికారులలో చర్చించి వెళ్ళినా ఆచరణలో జరిగింది కూన్యం.

జూన్ నెల మొదటి వారంలోనే వర్షాలు ప్రారంభమవడంతో గండి పూడ్చడం భగీరథ ప్రయత్నమే అయింది. నరసాపురం బ్యాంకు కెనాల్ కు గోదావరి నదికి మధ్య గల ఈ వరద కరకట్టకు సుమారు రెండు వందల మీటర్ల మేర కొనుక్కుపోగా వంద మీటర్ల ప్రాంతంలో సుమారు 15 మీటర్ల లోతుగల గండి ఏర్పడింది. గండి పూడ్చే పనికి అవసరమయిన రాళ్ళు, మట్టి చేరవేసేందుకు సరయిన రవాణా సౌకర్యం లేనందున సమస్య మరింత జటిలమయింది.

గోదావరికి ఆగస్టులో డిహించని రీతిలో వరదలు సంభవించి నదిలో అయిదు లక్షల క్యూసెక్కుల నీరు వస్తే ప్రస్తుతం దొంగరావిపాలెం గ్రామం వద్ద పడిన గండి మరింత పెద్దదై నరసాపురం డివిజన్ లోని పెనుగొండ, ఇరగవరం, పోడూరు, యలమంచిలి, ఆచంట, నరసాపురం, పెనుమంట్ల మండలాలు ముంపునకు గురవుతాయి. నీటి పారుదల, రెవిన్యూ శాఖల అధికారులు పొంచి ఉన్న ప్రమాదాన్ని వట్టించుకోకపోవడం మార్చిగా బాధ్యతా రాహిత్యమవుతుందని విమర్శలు ఉన్నాయి.

ముఖ్యమంత్రికి కొరటాల లేఖ

నిరంతరం వరదలు, తుపానులకు గురవుతున్న ఆంధ్ర కోస్తా తీర ప్రాంతం గురించి మీకు తెలుసు. సంవత్సరాంతరమిది మరమ్మతులు లేనందున డ్రై నేజీలు పొంగి కృష్ణా, గోదావరి డెల్టాల క్రింద లక్షలాది ఎకరాలు మునిగిపోతూ కోట్లాది రూపాయల పంట విధ్వంసం అవుతున్న విషయం కూడా మీకు తెలుసు. గత సంవత్సరం ఆగస్టు వరదల అనంతరం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రపంచ బ్యాంకు సహాయాన్ని ఆర్జించి 713 కోట్ల రూపాయలు రుణంగా పొందింది. ఇందులో ఇరిగేషన్, డ్రై నేజీ పనులకుగాను మరో 255 కోట్లు కేటాయించారు. మూడు సంవత్సరాలలో ఈ పనులు పూర్తిగావాలని, ప్రతి సంవత్సరం ఏయే పనులు చేయాలో కూడా విభజించి, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, ప్రపంచ బ్యాంకు ఆమోదాన్ని పొందాయి. ఆ ప్రకారం

1990-91 సంవత్సరంలో 89.25 కోట్లు డ్రై నేజీ పనులకు, రు.13 కోట్లు ఇరిగేషన్ పనులకు కేటాయించారు.

ఈ సంవత్సరం జరిగిన పనులు పరిశీలిస్తే చాలా ఆందోళన కలుగుతున్నది. ఉదాహరణకు డ్రై నేజీకి కేటాయించిన రు.89 కోట్లకుగాను రు.17 కోట్లకు మాత్రమే టెండర్లు పలిచారు. టెండర్లపై 50 నుండి 100 శాతం వరకు అదనంగా అంగీకరించారు. అందువలన ఈ ఖర్చు రు.30 కోట్లకు పెరిగింది. కాని ఆచరణలో ఇందులో 15 కోట్లరూపాయల విలువ కలిగిన పనులు మాత్రమే జరిగినట్లు తెలుస్తున్నది. ప్రారంభించిన పనిలో కూడా 75 శాతం మాత్రమే జరిగింది. ప్రత్యేకంగా గుంటూరు జిల్లాలో 13 పనులు తరువాయి 24 పేజీలో

పాగాకు రైతులకు గ్యారంటీ ధరపై హామీ ఇవ్వాలి

వర్షానియా పాగాకు ఉత్పత్తిలో దేశంలోనే మన రాష్ట్రం అగ్రస్థానంలో ఉన్నది. మనది నాణ్యమైన పాగాకు కావడం మూలాన విదేశాల్లో కూడా మంచి గిరాకీ ఏర్పడింది. రాష్ట్రంలో ముఖ్యంగా ప్రకాశం, నెల్లూరు, గుంటూరు, కృష్ణా, పశ్చిమ గోదావరి, తూర్పుగోదావరి, ఖమ్మం, కరీంనగర్ జిల్లాల్లో ఈ పంటను ప్రధానంగా పండిస్తున్నారు. మెట్టప్రాంతాల్లోని రైతాంగానికి ఈ పంట ప్రధాన జీవనాధారంగా వున్నది.

వర్షానియా పాగాకు వ్యాపార పంట కావడం వలన మార్కెట్ ఒడిదుడుకులకు లోనవుతున్నది. పది సంవత్సరాల క్రితం (1982-83) ఆదిక సంఖ్యలో రైతాంగం బ్యారన్లు నిర్మించి ఎక్కువ విస్తీర్ణంలో పండించారు. ఆ సంగతి మార్కెట్ బాగా పడిపోయినందున రైతులు విపరీతంగా నష్టపోయారు. ఈ పరిస్థితి ఆందోళనకు దారితీసి ప్రకాశం జిల్లా బంగులూరులో పోలీసు కాల్పుల వరకు పోయింది. ఆ తర్వాత సంవత్సరం నుండి క్రమంగా పాగాకు విస్తీర్ణం, ఉత్పత్తి తగ్గుతూ వచ్చింది.

పాగాకు బోర్డు 1977 లోనే ఏర్పడినప్పటికీ, 1983 తర్వాతే పంట క్రమాన్ని క్రమబద్ధం చేయడం ప్రారంభించింది. ధర విషయంలో నేరుగా వ్యాపారస్తులు రైతుల వద్ద నుండి కొనుగోలు చేసి ఎప్పటికీగాని డబ్బులిచ్చేవారు కాదు. ఎందరో రైతులు మోసాలకు గురయ్యారు. ఇక రైతుల, రైతు సంఘాల ఆందోళనానంతరం పాగాకు వేలంపాట కేంద్రాలను ప్రారంభించింది. ఇది రైతులకు ఎంతగానో పూరక కలిగింది. ఈ విషయంలో పాగాకు బోర్డు బాగా పనిచేసినప్పటికీ ధర నిర్ణయం విషయంలో ప్రధానంగా ఎగుమతిదార్లే ప్రధానపాత్ర వహిస్తున్నారు. అందు వలన ఎక్కువసందర్భాలలో రైతులకు అన్యాయం జరిగింది.

ఉదాహరణకు 1988-89లో 105 మిలియన్ కేజీలు ఉత్పత్తి కాగా సగటు ధర రూ. 16/-లు వచ్చింది. 1969-90లో 95 మిలియన్ కేజీలు ఉత్పత్తి కాగా సగటు ధర రూ. 14/-లు మాత్రమే వచ్చింది. గత సంవత్సరం ఉత్పత్తి తగ్గినప్పటికీ ధర కూడా తగ్గింది. కాని 1990-91లో ఉత్పత్తి ఇంకా తగ్గింది (89 మి.కె.జి). ధర మాత్రం రూ. 33/-లకు పెరిగింది. మొత్తం పాగాకు ఉత్పత్తి చరిత్రలో ఈ ధర రికార్డు రైతులను కూడా సంతోషపరచింది. అందువలన ఉత్పత్తిని పెంచేందుకు కొత్త వారు బాగా ఉత్సాహంగా ముందుకు వస్తున్నారు.

ఈస్థితిలో రాబోయే సంవత్సరం విదేశాల్లో గిరాకీ బాగా వున్నదని ఉత్పత్తిని 150 మి.కె.జి.లకు పెంచాలని వ్యాపారవేత్తలు కోరుతున్నారు. రష్యాలో అవసరం పెరిగి ఎక్కువ ఆర్డరు ఇస్తుందని, ఇంగ్లండు తదితర యూరోపియన్ దేశాలు బాగా కొంటామని డిమాండ్ గానాలు చేస్తున్నారు. అందువలన గిరాకీ పెరుగుతుంది. కాబట్టి దానికనుగుణంగా ఉత్పత్తి

పెంచమని కోరుతున్నారు. ఈ చాదనలను, అంచనాలను పాగాకు బోర్డు కూడా అంగీకరించింది. పాగాకు బోర్డు తొలుత 120 మి.కె.జి.లను ఉత్పత్తి లక్ష్యంగా నిర్ణయించి, మరలా దాన్ని కనుగుణంగా కొత్త బ్యారన్లకు లైసెన్సులు ఇచ్చేందుకు, బ్యారన్లకు పర్మిట్ 25 నుండి 30 క్వంటాళకు పెంచుతూ నిర్ణయం చేసింది.

గత సంవత్సరం మంచి ధర వచ్చిందన్న ఉత్సాహంతో ఈ సంవత్సరం ఉత్పత్తి పెంచాలన్న కోరిక రైతాంగంలో ఉన్నప్పటికీ ధర నిలకడగా ఉంటుందా? లేక పడిపోతుందా? అన్న ఆందోళన బాగా పడిస్తున్నది. అందువలన పాగాకు బోర్డు ఈ క్రింది చర్యలు చేపట్టాలని ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతు సంఘం కోరుచున్నది.

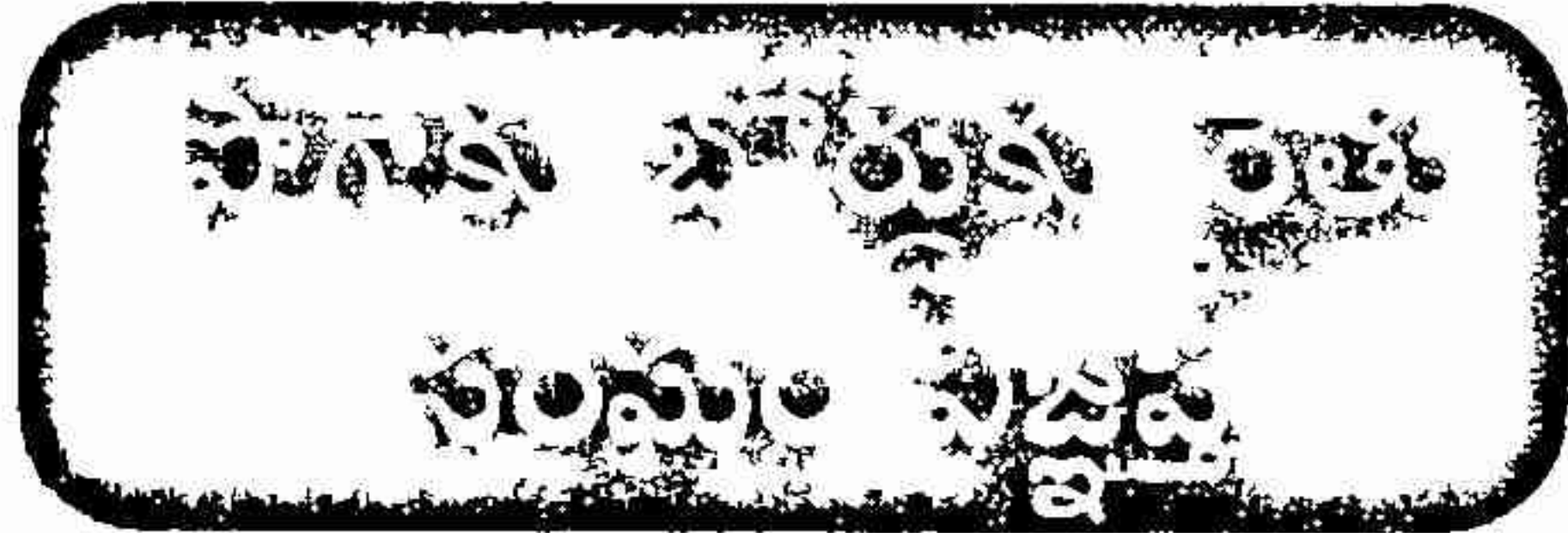
1. ఉత్పత్తిని పెంచినప్పటికీ, మార్కెట్లో ధర తగ్గుకుండా చూడాలి. హామీ ధర రూ. 18/-లకు ఇస్తామని వ్యాపార వేత్తలు పాగాకు బోర్డుకు చెప్పినట్లు తెలుస్తున్నది. పెరిగిన వ్యవసాయ ఖర్చుల దృష్ట్యా ఈ ధర ఏమాత్రం గిట్టుబాటు కాదు. ఈ సంవత్సరం గిరాకీ బాగా ఉంటుందని చెబుతున్నా వ్యాపారస్తుల వాదనకు, హామీ ఇస్తున్న ధరకు ఏ మాత్రం పొంతన లేదు. ఈ ధర సగటున కేజీ. ఒకటి రూ. 25/-లు వుండాలని మేము అభిప్రాయపడుతున్నాము. ఈ ధరపై రైతాంగానికి పాగాకు బోర్డు బాధ్యత వహించి గ్యారంటీ ఇవ్వాలి. ఒక వేళ ఉత్పత్తి పెరిగి, ధర పడిపోతే, కనీస హామీ ధరకు పాగాకును కొనుగోలు చేసేందుకు బాధ్యత తీసుకోవాలి. 2. ఉత్పత్తి పెంపు లక్ష్యాన్ని సాధించేందుకు కొత్తగా రిజిస్ట్రేషన్లు అనుమతిచ్చే విషయంపై బోర్డు కొన్ని ప్రమాణాలను నిర్ణయించి దానికనుగుణంగా లైసెన్సులు మంజూరు చేయాలి. లేని యెడల రైతుల్లో వున్న ఆదుర్దాను ఆసరాగా

23వేలీ తరువాయి

ఈ సంవత్సరం జరగాల్సి వుండగా 4 పనులు మాత్రమే చేపట్టారు. అదీ కూడా పూర్తిగా జరగలేదు. ఈ జిల్లాలో 166 లక్షలకు పనులు పిలవగా 18 లక్షల పనులు మాత్రమే జరిగాయి.

ఇరిగేషన్ పనులకు కేటాయించిన 13 కోట్లకుగాను 6 కోట్లకు మాత్రమే పెండ్లల్లు పిలిచారు. కాని ఇందులో మూడవ వంతు మాత్రమే ఖర్చు చేశారు.

ప్రపంచ బ్యాంకు సహాయంతో సకాలంలో పనులు జరిగి తమకు దీర్ఘకాలిక లాభం జరుగుతుందన్న ఆశతో రైతాంగం రబీ పంటను కూడా వదులుకున్నారు. కాని ఈ సంవత్సరం జరగాల్సిన పనులే జరక్కపోతే మిగతా రెండు సంవత్సరాలలో జరిగే పనులు కూడా అలస్యమైతే పరిస్థితి ఏమిటి? అంతేగాక ఒరిజినల్ గా ప్రపంచబ్యాంకు ఆమోదం పొంది కేటాయించబడిన డబ్బుపై అదనంగా 50-100 శాతం పెండ్లల్లు పై ఆమోదం పొందింది. ఈ అదనపు డబ్బును రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఎలా సమకూరుస్తుంది? ఆ మేరకు ప్రపంచ బ్యాంకు నిధులలో కోత బెడితే మిగతా పనులు ఎలా జరగాలి? అప్పుడు శాశ్వత మరమ్మతులు గాక

తీసుకొని ఆవిసితికి ఆస్కారం ఏర్పడుతున్నది. ప్రస్తుత లక్ష్యాన్ని కనుగుణంగా 1. 1982-83 నుండి ఇప్పటి వరకు ఏ ఒక్క సంఘం పాగాకు పండించిన వారికైనా లైసెన్సు మంజూరు చేయాలి. 2. ఈ కాలంలో పాగాకు బ్యారన్ రిజిస్టర్ చేయించుకున్న రైతుల లిస్టులను వేలం కేంద్రాల వద్ద బహిరంగంగా వుంచాలి. 3. ఏమైనా ఫిర్యాదులు వస్తే పరిశీలించేందుకు బోర్డు కార్యాలయం వద్ద కంప్లయింట్ సెల్ ఏర్పాటు చేయాలి. ఫిర్యాదును దాఖలు చేసిన వెంటనే నిర్ణయం ప్రకటించాలి. 4. రిజిస్ట్రేషన్లకు ఆఖరు తేదీ గడువును ఆగస్టు 15 వరకు పెంచాలి. 5. పాగాకు తప్ప మరే ఇతర వ్యాపార పంట చేయటానికి వీలులేని తేలిక నేలల్లో రైతాంగానికి కొత్తగా ఈ సంవత్సరం రిజిస్ట్రేషన్ చేసుకోవడానికి అవకాశం ఇవ్వాలి. 6. గతంలో కొంత మంది రైతులు భాగస్వామిగా ఏర్పడి బ్యారన్లు కట్టుకొని ఉంటే, వారిపై విడిగా కట్టుకోవడానికి కూడా అనుమతి ఇవ్వాలి.

పై సమస్యలపై వివిధ జిల్లాల నుండి వచ్చిన రైతులు జూలై 26వ తేదీన గుంటూరులోని పాగాకు బోర్డు అధికారులను కలుసుకొని మొమోరాండం సమర్పించారు. అనంతరం రైతుల నుద్దేశించి రాష్ట్ర రైతు సంఘం నాయకులు శ్రీ కొరటాల సత్యనారాయణ, శ్రీ బోడేపూడి వెంకటేశ్వరరావు, శ్రీ పి. వెంకటపతి తదితరులు ఉపన్యాసించారు.

అరకొరగానే జరుగుతాయి. అలాగే పనులు నిర్వహించే కార్యనిర్వాహక కార్యాలయాలు అస్తవ్యస్తంగా వున్నాయి. ఉదాహరణకు గుంటూరు జిల్లా రెపల్లె ప్రాంతంలో పనులు జరుగుతుండగా, దూరంగా వున్న తెనాలిలో డివిజన్ ఆఫీసు పెట్టడం ఏవిధంగా సబబు. ప్రపంచ బ్యాంకు మీడియం, మేజర్ పనులకు మాత్రమే కేటాయించింది. మెనర్ డ్రైనేజీ పనులకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం డబ్బు ఖర్చు చేయాలి వుంది. ఆ పనులేమీ జరగడం లేదు. ఇతర శాఖలలో అసలు పనులే ప్రారంభించలేదు. పై విషయాలన్నీ మాకు ఆందోళన కలిస్తున్నాయి. ప్రపంచ బ్యాంకు తుపాను పునరావాసం క్రింద అప్పు మంజూరు చేసింది. గత సంవత్సరం తుపాను వచ్చిన నందర్పంగా అన్ని పార్టీల ప్రతినిధులతో కలిసి రాష్ట్ర స్థాయిలో "తుపాను రిలీఫ్ కమిటీ"ని ఏర్పాటు చేశారు. ప్రస్తుతం జరుగుతున్న తుపాను పునరావాస కార్యక్రమాలను గురించి సమీక్షించే నిమిత్తం తక్షణం ఆ కమిటీని సమావేశపరచాలని నేను కోరుతున్నాను. ఈ ఉత్తరం అందిన వెంటనే మీరు తగిన విధంగా ప్రతిస్పందించగలరని, సమావేశం ఏర్పాటు చేయగలరని ఆశిస్తున్నాను..

కృష్ణాడెల్టాలో సేద్యపు నీటి నిర్వహణ

కృష్ణాడెల్టాలో సేద్యపు నీటి పారుదల మూడు భాగాలుగా ఉంది. మొదటిది కృష్ణా తూర్పు డెల్టా 4 లక్షల 48 వేల ఎకరాల ఆయకట్టు ప్రాంతమిది. 2. కృష్ణా సెంట్రల్ డెల్టా 2 లక్షల 89 వేల ఎకరాలు. 3. కృష్ణా పశ్చిమ డెల్టా ఇది 5 లక్షల 71 వేల ఎకరాల ఆయకట్టు ప్రాంతం మొత్తం మూడు కలిపితే 13.08 లక్షల ఎకరాలు. ప్రధాన కాలువ మొత్తం పొడవు 640 కిలోమీటర్లు.

కృష్ణా జిల్లాలో కృష్ణాడెల్టా క్రింద నీటిపారుదల సౌకర్యం ఉన్న భూమి 6 లక్షల 79 వేల ఎకరాలు. ఖరీఫ్ పంట: కృష్ణాజిల్లా ప్రకాశం బ్యారేజి క్రింద గల ప్రస్తుత ఆయకట్టు ప్రాంతానికి కృష్ణా డెల్టా కాల్యాల వ్యవస్థలోని క్రింది కాల్యాల ద్వారా నీటిపారుదల లభిస్తోంది.

1. బందరు కాలువ -
1,07,837 ఎకరాలు
2. తూర్పు ప్రక్క,
రామరాజు పాలెం కాల్య
32,389
3. ఎగువ పుల్లెరు కాలువ
10,992
4. కె.ఇ.బి.కాలువ
38,280
5. పోలరాజుకాలువ
44,400
6. కాంపెబెల్ కాలువ
49,000
7. బంటుమిల్లి కాలువ
64,400
8. రైవస్ కాలువ, దిగువ
పుల్లెరు కాలువ
1,75,000
9. ఏలూరు కాలువ
57,000
- కృష్ణాజిల్లాలో మొత్తం
6,79,498

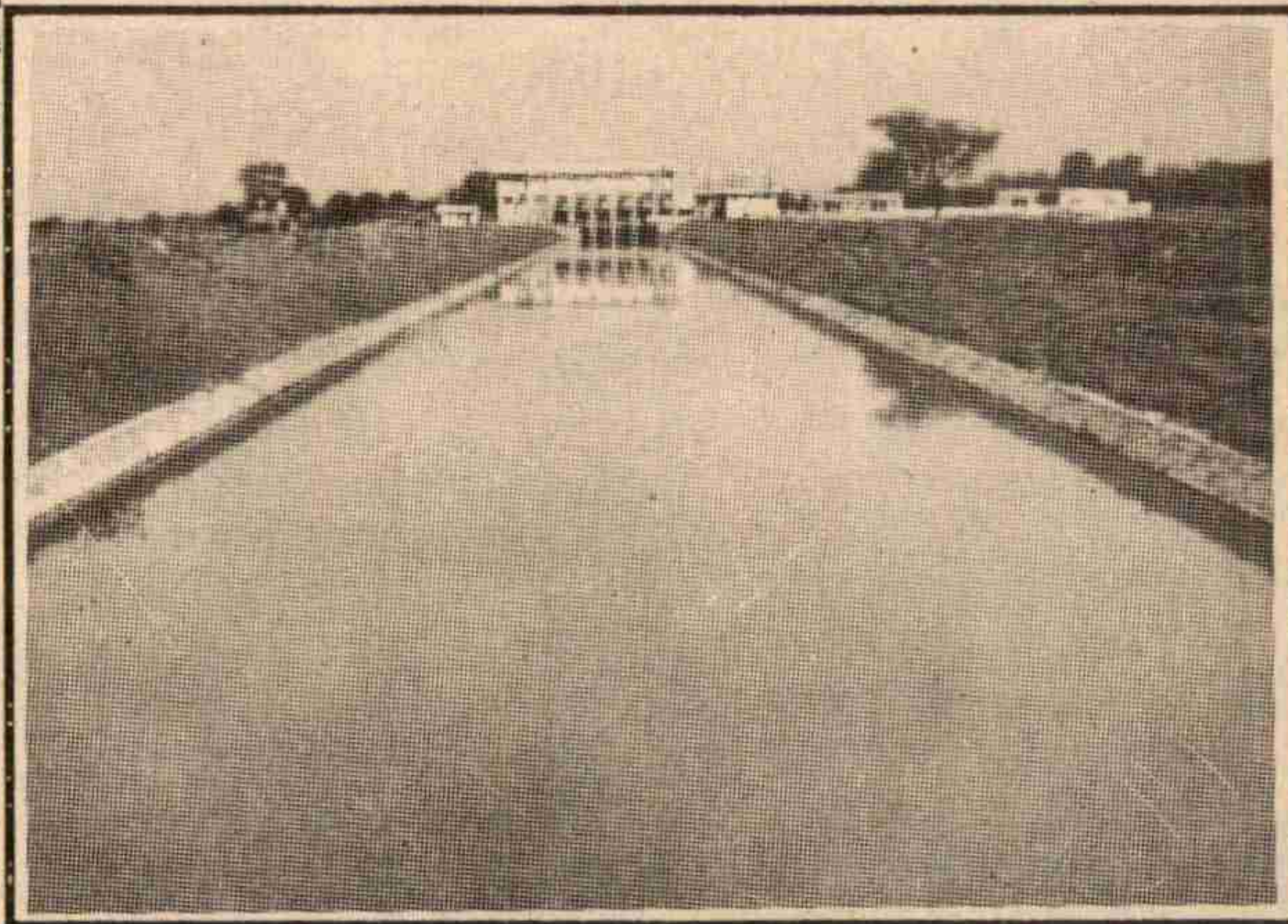
1990 ఖరీఫ్ పంట కాలంలో అభివృద్ధి పరిచిన ఆయకట్టు ప్రాంతం 6,48,802 ఎకరాలు. అంటే 95.48 శాతం. మిగిలిన భాగాన్ని కాలువ చివరి భూములు కావడం, మెరక ప్రాంతాలవడం, ఇతరత్రా సమస్యల వల్ల అభివృద్ధి పరచలేదు.

1990 మే నెలలో కృష్ణాడెల్టాలో వెనుతుపాను వచ్చి నీటి పారుదల, డ్రైనేజీ వ్యవస్థలు బాగా దెబ్బ తిన్నాయి. డ్రైనేజీ సదుపాయం సరిగా లేక పొలాలలోని నీరు బయటకు పోలేదు.

డ్రైనేజీ సమస్య: మిత్రా కమిటీ సిఫార్సుల ప్రకారం వరి పంట వరుసగా ఏడు రోజుల పాటు ఒక అడుగు నీటిలో ఉన్నప్పటికీ దెబ్బతినబోదనే అంచనాతో డ్రైన్ల మరమ్మత్తు పనులు చేపట్టారు. అయితే ప్రస్తుతం ఈ డెల్టా ప్రాంతంలో అధిక దిగుబడి నిచ్చే పొట్టి వరి

వంగడాలు విస్తృతంగా పండిస్తున్నందున వరుసగా ఏడు రోజుల పాటు నీటి మునిగి ఉంటే పంట తట్టుకోలేదు. అందువల్ల ప్రస్తుతం జరుగుతున్న మరమ్మత్తు పనులు సరిపోవు. ఈ సమస్యను పరిశీలించి, అధిక దిగుబడి నిచ్చే పొట్టి వరి వంగడాల సాగుకు అనువుగా మరమ్మత్తులు చేపట్టాలని ప్రతిపాదించడం జరిగింది. నీటి ముంపు రోజులు, ముంపు విస్తృతమీ తగ్గించడం జరిగింది.

1990 మే తుపాను మూలంగా సరికొత్త ప్రతిపాదనల మేరకు డ్రైన్లను మరమ్మత్తు చేయాలని సంకల్పించారు. ప్రపంచ బ్యాంకు రుణ సహాయంతో

మూడేళ్ళలో దాన్ని పూర్తి చేయాలని 1991లో రెండవ పంట రద్దు చేయాలని సంకల్పించారు. జూన్ లో అంతమయ్యే ఆరు మాసాలు మరమ్మత్తు పనులు చేపట్టడానికి వీలవుతుంది.

1991లో వ్యవసాయ వసులు ప్రారంభమయ్యేలోగా, సాధ్యమైనంత మేరకు పనులు జరిగాయి. జూన్ వరకు కాల్యాలు మూసివేశారు. 1991 జూలై మొదటి వారంలో కాల్యకు నీరు వదిలారు. 1991 సేజన్ లో ఆయకట్టు ప్రాంత ఖరీఫ్ పంటకు నీళ్ళు ఆలస్యంగా వదిలారు. దీనివల్ల వరి నాల్గు వేయడం ఆలస్యమై పంట దిగుబడి తగ్గుతుందని డెల్టా ప్రాంత రైతులు తీవ్ర ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు.

ఈ పరిస్థితిని అధిగమించేందుకు నీటి సరఫరా, వినియోగాలను కూలంకషంగా పరిశీలించడం జరిగింది. నాగార్జున సాగర్ ఆనకట్ట నుండి పరిమితంగా నీరు వస్తుందనే విషయం దృష్టిలో ఉంచుకుని పరిశీలించారు. పరిస్థితిని అధిగమించేందుకు క్రింది కార్యక్రమం రూపొందించారు.

1. సేద్యానికి అవసరమైనంత మేరకే నీటిని వినియోగించుకోవాలి, వంతుల వారీగా నీళ్ళు పెడితే పంట నిలబడడమేకాక మంచి దిగుబడి వస్తుందనే విషయం రైతులకు తెలియజెప్పాలి.

2. నీటిని పారుపు చేయమని ప్రజలకు నచ్చజెప్పేందుకు గ్రామ పెద్దలతోనూ, ప్రతినిధులందరితో కమిటీలు వేయడం.
3. అనుమతి లేకుండా స్క్లాయ్స్ గేట్లు ఆవరేల్ చేయడం, గేట్లు తెగగొట్టడం వంటి చట్ట విరుద్ధ చర్యలను అరికట్టేందుకు రెవిన్యూ, పోలీసు, నీటి పారుదల సిబ్బందితో విజిలెన్స్ కమిటీలు వేయడం.
4. డిప్యూటీ ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు, ఐ.సి. సబార్డినేట్ నుండి లస్కర్ వరకు డిపార్టుమెంట్ సిబ్బందికి పరిస్థితి తీవ్రతను పరిశీలించి నీటి సరఫరా క్రమ బద్ధీకరణ సక్రమంగా జరుగునట్లు చూడడం.
5. స్క్లాయ్స్ వద్ద నీటి మట్టాలు తెలిపే బోర్డులను సెక్షన్ ఆఫీసులలో పెట్టడం, తద్వారా ప్రజలకు విషయం పూర్తిగా తెలియడం వలన కాల్యాల నీటి విషయంలో జాగ్రత్త పడటం.
6. ప్రజలూ, రైతులూ, డిపార్టుమెంట్ సిబ్బంది మధ్య పై విధంగా పూర్తి సహకారం అమలు జరిగినట్లయితే నీరు పూర్తిగా వినియోగంలోకి వచ్చి పంట దిగుబడి పెరుగుతుంది.

పై సూచనలు అమలు జరుగుతున్నదృష్ట్యా 1991 ఖరీఫ్ పంటకు ఆలస్యంగా నీరు విడుదలై నందున పంట దిగుబడి తగ్గుతుందని రైతులు భయపడాల్సిన పని లేదు.

మనరైతు వాణి

వార్షిక చందావివరాలు:-

విడికాపీ: రు.2.50పై
సం.చందా: రు.10.00

ప్రకటన వివరాలు:-

వెనుక కవరుపేజీ: రు.2500
లోపలి కవరుపేజీ: రు.2000
లోపలిపేజీ (పుల్): రు.1500
1/2 పేజీ: రు.750
1/4 పేజీ: రు.375

డి.డి.లు చెక్కులు "మనరైతువాణి" పేరుతో పంపాలి.

అడ్రసు: ఎడిటర్

మనరైతువాణి

గవర్నరుపేట

విజయవాడ-520002

ఫోన్: 75582 (పి.పి)

దేశ రాజకీయాల్లో పెరుగుతున్న మతోన్మాద ప్రమాదం

గత లోక్సభ ఎన్నికల ఫలితాలు రాజకీయ రంగాన్ని కొత్తమలుపు తీర్చాయి. నూటికి 97 సీట్లు మూడు ఫ్రంట్లకే దక్కియి. అందులో రాజీవ్ గాంధీ హత్యానంతరం సానుభూతి పవనాలతో కాంగ్రెస్ అధిక సీట్లు గెలుచుకుని పున్నంతలో పెద్ద పార్టీగా అధికారాన్ని కైవసం చేసుకున్నది. అయినా దానికి పూర్తి మెజారిటీ లేదు. మిగతా పార్టీలు ఇంతకన్నా తక్కువ స్థానంలో వున్నాయి. కాబట్టి అధికారాన్ని సవాలు చేయలేదు. (సీట్ల వివరాలు ఆఖరు పేజీలో కవరు వెనుక వున్నవి) అందుకనే దీన్ని బహు (త్రిశంకు) పార్లమెంటున రాష్ట్రాల్లోనూ (1957 లో కేరళలో కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వం వచ్చినా అక్రమంగా కూల్చివేశారు.) కాంగ్రెస్ గుత్తాధిపత్యం చెలాయించింది. ప్రజలు ఆ పార్టీ పై పెట్టుకున్న ఆశలు అడుగుంటడంతో 7 రాష్ట్రాల్లో కాంగ్రెస్ తర పార్టీలను ఎన్నుకున్నారు. ఈ సంక్షోభంలో 1969లో కాంగ్రెస్ రెండుగా చీలింది. అభ్యుదయ నినాదాలతో ఇందిరా గాంధీ 71 ఎన్నికల్లో అత్యధిక స్థానాలను గెలుచుకున్నది. గరిభీహతావోని నినాదం అమలు జరక్కపోగా రాజకీయంగా విరంకుల ధోర్ణులు పెరిగి ఎమర్జెన్సీ (1975-77)కి దారితీసింది. 1977 ఎన్నికల్లో తొలిసారిగా కేంద్రంలో కాంగ్రెస్ తర ప్రభుత్వం ఏర్పడింది. అయితే జనతా పార్టీలో ఆర్.యస్.యస్.లో సభ్యులుగా వున్న జన సంఘియుల మతోన్మాద కార్యకలాపాల మూలంగా విభేదాలు పెరిగి చీలిపోయింది. ఇది తిరిగి ఇందిరా గాంధీకి అవకాశాన్ని కల్పించింది. జనతా పార్టీ నుండి విడిపడ్డ జన సంఘియులు పేరు మార్చుకుని బి.జె.పి.గా అవతరించారు. వాడోపాయి నాయకత్వంలో బగాంధేయ సోషలిజం ను బసర్వ సమతా మానవతా వాదంన వంటి నినాదాలు రూపొందాయి. 1984 ఎన్నికల్లో (ఇందిరా గాంధీ హత్యానంతరం) బి.జె.పి.కి 2 సీట్లు మాత్రమే దక్కియి. దీనితో ఆర్.యస్.యస్. వర్గాల్లో పునరాలోచన ప్రారంభమైంది. సోషలిస్టు ముసుగును తొలగించుకొని వచ్చే హిందూ మతోన్మాద నినాదాలతో ముందుకొచ్చారు. నూతన రథసారథిగా ఎల్.కె.అద్వానీని ఎన్నుకున్నారు.

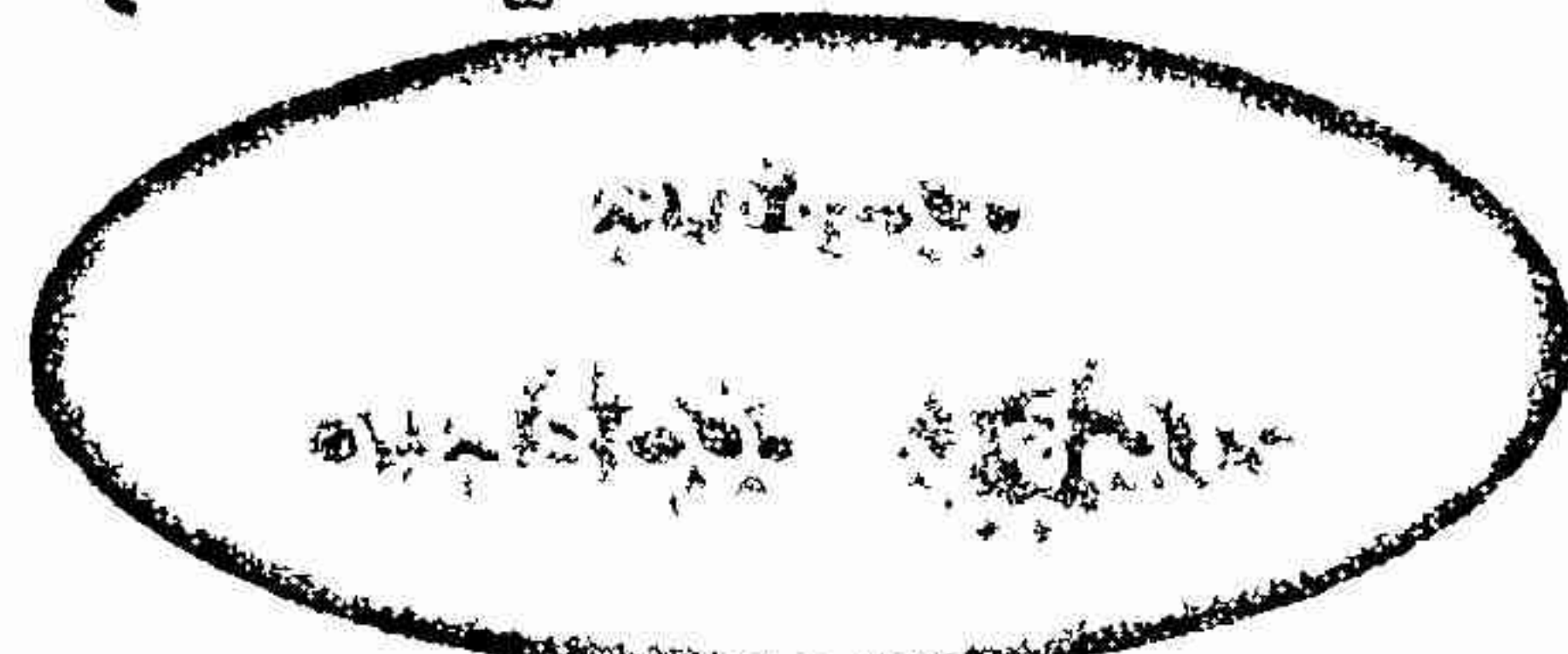
1980 తర్వాత దేశ రాజకీయ రంగంలో ప్రధానంగా రెండు మార్పులు చోటు చేసుకున్నాయి.

1) దేశ వ్యాపితంగా విచ్ఛిన్నకర ఉద్యమాలు ఆరంభమైనాయి. అస్సాం, పంజాబ్ లోంటి సమస్యలు ముందుకొచ్చాయి. ఆర్.యస్.యస్. విశ్వహిందూ పరిషత్లు చురుగ్గా ముస్లిం వ్యతిరేక ప్రచారాన్ని సాగించాయి. మొఢాదాబాద్ అల్లర్లు (యు.పి), మీనాక్షిపురం (తమిళనాడు) ఘటనలు ఇందుకు తార్కాణం.

2) ఇందిరా గాంధీ నాయకత్వంలోని కాంగ్రెస్ పెక్కులలో విధానాలకు గట్టిగా కట్టుబడకుండా పదవిని పదిలం చేసుకొనడం కోసం అవకాశవాద ధోరణిని అవలంబించింది. మతోన్మాద, విచ్ఛిన్నకర శక్తులతో అడుగడుగునా రాజీపడింది. రాజీవ్ హయాంలోనూ ఇదే విధానం కొనసాగింది. షాబాను కేసుపై కోర్టు తీర్పుకు వ్యతిరేకంగా పార్లమెంటులో చట్టం చేసింది. దీనిపై హిందువుల్లో వచ్చిన వ్యతిరేకతను తట్టుకోడానికి 1986లో అయోధ్యలోని వివాదాస్పదమైన రామమందిరం- మసీదు తలుపుల్ని తెరిచింది. నాటి నుండి ఈ సమస్యపై హిందూ-ముస్లింల మధ్యం చిచ్చురేగింది. ఇరువర్గాలూ మతోన్మాదాన్ని రెచ్చగొట్టాయి.

పై రెండు పరిణామాలు దేశ సమగ్రత - నయో క్యతకు ఏర్పడ్డ మున్నగునూ తెలియజేస్తున్నాయి. మరో నూతన కర్తవ్యం భారత ప్రజల ముందు కొచ్చింది.

1985లో కలకత్తాలో జరిగిన సి.పి.ఐ(ఎం) మహాసభ రాబోతున్న ప్రమాదాన్ని తీవ్రంగా పసిగట్టింది.

1988 డిసెంబరులో త్రివేంద్రంలో జరిగిన మార్క్సిస్టు పార్టీ 13వ మహాసభ నాటి పరిస్థితిని అర్థంచేసుకుని ఈ విధంగా నినాదాన్ని రూపొందించింది. బకాంగ్రెస్ ను ఓడించండి! బి.జె.పి.ని ఒంటరి పాలు చేయండిన. ఆనాడు చాలా తక్కువ మంది మాత్రమే ఈ నినాదం యొక్క ప్రాముఖ్యతను అర్థం చేసుకున్నారని చెప్పాలి. 1989 ఎన్నికల్లో నేషనల్ ఫ్రంట్ వామపక్షాలతోనూ, బి.జె.పి.తోనూ కూడా చెలిమి కట్టింది. కాని అది ఎంతో కాలం నిలవలేదు. నాటికే రామ జన్మభూమి సమస్యను ప్రధానంగా ముందుకు తెచ్చిన బి.జె.పి.కి కాంగ్రెస్ వ్యతిరేక వెల్లువతోడే 80 సీట్లను తెచ్చి పెట్టింది. ఆ ఉత్సాహంతో రామజన్మ భూమి సమస్యను మరింతగా పెంచేందుకు నిర్ణయించుకున్నారు. ఈ సారి బహిరంగంగానే హిందూ మత నినాదాలతో ముందుకొచ్చారు. బలహీన వర్గాల వారి కోసం వి.పి.సింగ్ ప్రభుత్వం మండల్ కమిషన్ నివేదిక అమలుకు పూనుకోగా బి.జె.పి, కాంగ్రెస్ లోని ధనవంతులు, భూస్వాముల పిల్లలందరూ కలసి రిజర్వేషన్ వ్యతిరేక ఉద్యమాన్ని సాగించారు. బి.జె.పి. ఈ ఉద్యమాన్ని బలపరచడంతో పాలు మండల్ కి పోటీగా రామజన్మభూమి సమస్యపై

- శ్రీ వి. శ్రీ నివాసరావు

రథ యాత్రను ప్రారంభించింది. ఈ యాత్ర సాగిన ప్రాంతమంతా మత ఉద్రిక్తతలు రేగాయి. కల్లోలాలు చెలరేగాయి. వందలాది మంది ప్రాణాలు కోల్పోయారు. ఇళ్ళు, వాకిళ్ళు పదిలిపెట్టి పారిపోయారు. ఈ సమస్య కారణంగానే ఆఖరికి బి.జె.పి. విద్రోహంతో శ్రీ వి.పి.సింగ్ నాయకత్వంలోని ఒక కాంగ్రెస్ తర ప్రభుత్వం కూలిపోయింది. తాత్కాలికంగా చంద్రశేఖర్ మధ్యలో వచ్చినా దేశం మరోమారు ఎన్నికలు చవిచూడాల్సి వచ్చింది. ఇది ఈ ఎన్నికలకు పూర్వరంగం.

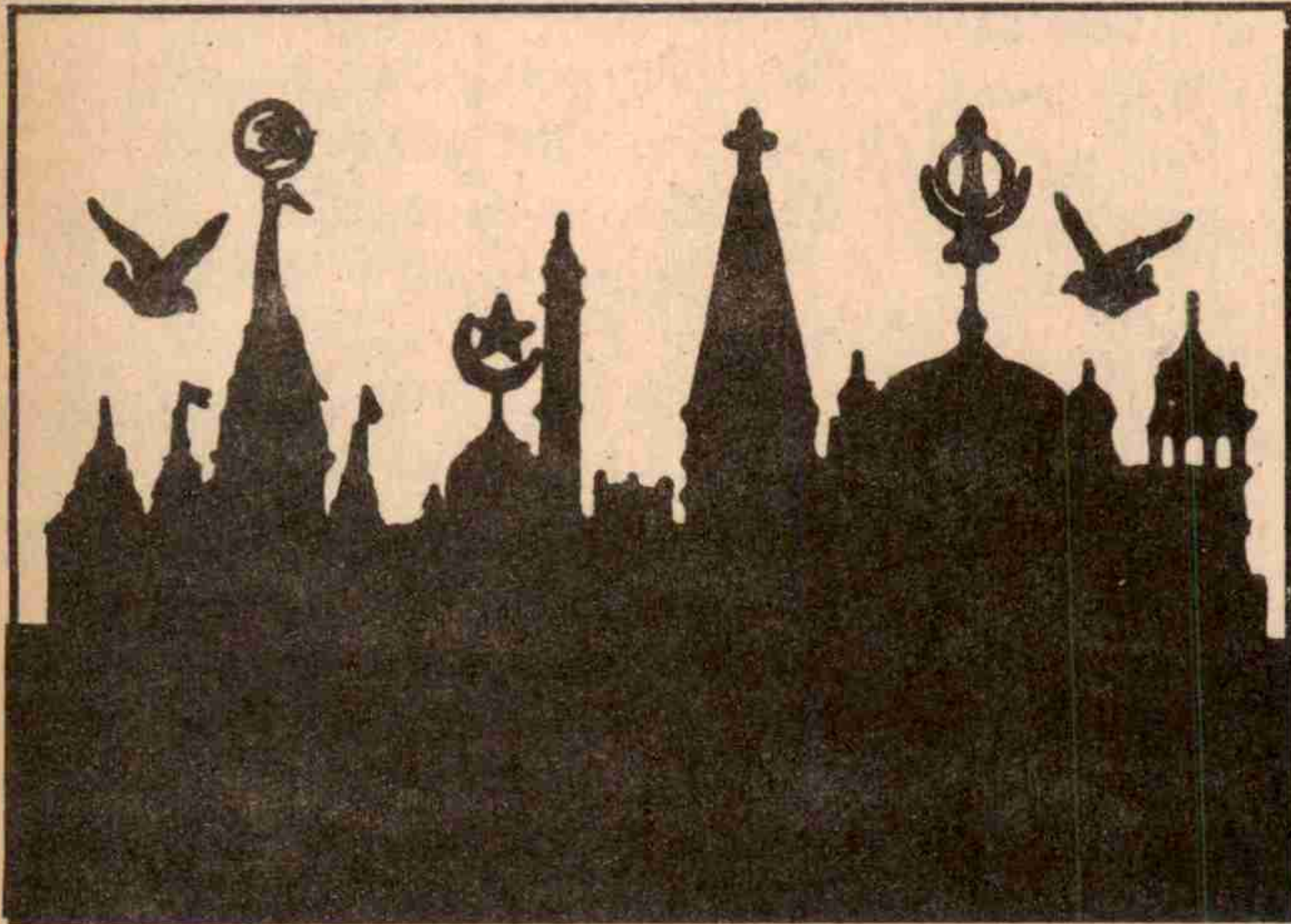
ఈ ఎన్నికల్లో కాంగ్రెస్, దాని మిత్రపక్షాలు ఒకటిగాను, బి.జె.పి. శివసేన ఒకటిగాను, నేషనల్ ఫ్రంట్- వామపక్షాలు ఒక ఫ్రంట్ గానూ ఏర్పడి పోల్చున్నాయి. కాంగ్రెస్, బి.జె.పి.లు రెంటినీ ఓడించమని ఫ్రంట్ పిలుపునిచ్చింది. మండల్, మసీదు సమస్యలతో దేశంలో తీవ్ర ఉద్రిక్తతలు చెలరేగి పార్టీల బలాబలాల్లో కూడా మార్పు తెచ్చింది. అగ్రవర్గాల నాయకత్వం ప్రధానంగా బి.జె.పి, కాంగ్రెస్ లను బలపరచగా ప్రజల అండ వున్నప్పటికీ కింది స్థాయిలో నాయకత్వం, నిర్మాణ కౌరత కారణంగా జనతాదళ్ బలహీనపడింది. దానికి తోడు చంద్రశేఖర్ వర్గం చీలిపోయింది. దీని ప్రభావం ప్రధానంగా ఉత్తరప్రదేశ్ లో చూడవచ్చు. అలాగే రాజస్థాన్, గుజరాత్ వంటి రాష్ట్రాల్లో జనతాదళ్ వునాదినే కోల్పోయింది.

ఈ ఎన్నికల్లో బి.జె.పి. తన వర్తకక్షులూ ఒడ్డి పోరాడింది. వెయ్యి కోట్ల రూపాయలు వసూలు చేసి ఖర్చు పెట్టింది. రథయాత్ర, సందర్భంగా వసూలు చేయడమేగాక విదేశాలనుండి కూడా ధారాళంగా డబ్బు వచ్చింది. బిల్లాల వంటి కోటిశ్వరులు అండగా నిలిచారు. ప్రచారంలోనూ, వాహనాలు వాడకంలోనూ అగ్రభాగాన నిలిచింది. అధికారంలోకి వచ్చి తీరుతానని దీమాగా ప్రకటించింది. పత్రికలన్నీ సర్వేల పేరుతో బి.జె.పి. గణనీయంగా పెరుగుతుందని, రెండవ స్థానంలోకి వస్తుందని, నేషనల్ ఫ్రంట్ అడ్రసులేకుండా పోతుందని చెప్పాయి. కాని ఫలితాలు భిన్నంగా వున్నాయి. బి.జె.పి. మూడవ స్థానంలోకి నెట్టబడగా, నేషనల్ ఫ్రంట్-వామపక్షాలు రెండవ స్థానంలోకి వచ్చాయి. ఒక సర్వే ప్రకారం రాజీవ్ గాంధీ హత్యగావించబడకుండా వుంటే కాంగ్రెస్ కి 50 నుండి 60 స్థానాలదాకా తగ్గేవని ఆ మేరకు నేషనల్ ఫ్రంట్- వామపక్షాలకు పెరిగి వుండేవని తేలుతున్నది. అయినా పత్రికలు ఈ విషయాన్ని దాచిపెట్టాయి.

అయితే అధికారంలోకి రానంతమాత్రాన బి.జె.పి. ప్రమాదం తొలగిపోలేదు. పెగా పెరిగింది. గతం కన్నా ఓట్లు, సీట్లు పెంచుకున్నది. అనేక కొత్త ప్రాంతాలకు విస్తరించింది. ఇది సహజంగానే దేశభక్తుల్లో కలవరం రేకెత్తిస్తుంది.

బి.జె.పి. ఎందుకని ఆ మేరకై నా విజయం సాధించగలిగింది.

లేకపోవడం. లౌకిక శక్తులకు పునాదిగా వుండాలైన వామపక్షాలు దేశవ్యాపితంగా బలం కలిగి లేవు. ఈ ఎన్నికల్లో 4 సీట్లు పెరిగినా గణనీయంగా ఓట్లు కూడా పెరగలేదు. అందువలన పాలకవర్గాలపై వచ్చే అసంతృప్తిని నరేన దారి మళ్ళించి ఐక్యతను నిర్మించలేకపోతున్నారు. దాన్ని బి.జె.పి. మతోన్మాద నినాదాలతో డుయోగించుకోగలుగుతున్నది.

వామపక్షాలు బలంగా వున్న చోట్ల కూడా బి.జె.పి. కొద్దిగా ఓట్లు వచ్చినా ఒక్క సీటు కూడా రాకపోవడం గమనార్హం. దానిపై బి.జె.పి. అధ్యక్షుడు తన బాధను కూడా వెళ్ళగక్కాడు. మన రాష్ట్రంలో ఖమ్మంలో 12 వేలు మాత్రమే బి.జె.పి.కి వచ్చాయి.

ఎన్నికలనంతర తక్షణ కర్తవ్యాలలో మతోన్మాద నినాదాలను

మతోన్మాదాన్ని ఎదుర్కొనడం ముఖ్యమైనది. ఎలా?

1. మత ఉద్రిక్తతలు చెలరేగకుండా చూడటం. పరిస్థితి ఘర్షణల దాకా వచ్చిన తర్వాత నివారించడం కష్టం. మత ధర్మాలు సామరస్యాన్నే ప్రబోధిస్తున్నాయి. కాని రాజకీయ ప్రయోజనాల కోసం బి.జె.పి. లాంటి పార్టీలు మతాన్ని సాధనంగా చేసుకుని అధికారానికి ఎగబాకాలని చూస్తున్నాయి. అందువలన మత సామరస్యాన్ని కాపాడేందుకు పెద్ద ఉద్యమాన్ని చేపట్టాలి. ఇందులో సెక్యులర్ శక్తులన్నింటినీ కలుపుకొని రావాలి. ప్రజా సంఘాలను భాగస్వాములను చేయాలి. ప్రచార సాధనాలను అవకాశమున్నంత మేరకు ఉపయోగించుకోవాలి. నూతన ప్రచార పద్ధతుల్ని రూపొందించాలి. ప్రతి ఒక్కరికీ సమైక్యతా సందేశాన్ని అందించాలి. ఇందుకు పట్టణమైన యంత్రాంగాన్ని రూపొందించాలి. ప్రార్థనామందిరాల విషయంలో 1947 ఆగస్టు 15 తర్వాత యథాతథ స్థితిని కొనసాగించాలని బి.జె.పి. మినహా అన్ని పార్టీలు అంగీకరించాయి. దానిపై ఒక చట్టాన్ని చేయాలి. రామ జన్మభూమి సమస్యకి ఇరుపక్షాలు ఒక అంగీకారానికి రావడం లేదా కోర్టు తీర్పుకి కట్టుబడి వుండేలా చేయాలి.

2. వామపక్ష - ప్రజాతంత్ర ఉద్యమం వ్యాప్తి చెందాలి. ఇందుకు ప్రజా ఉద్యమాలే సాధనం. పెరుగుతున్న ఆర్థిక సంక్షోభ భారాలను పెట్టుబడిదారీ పద్ధతిలో పరిష్కరించడం అసాధ్యం. నేడు ప్రజలపై భారాలు మోపడానికి

కాంగ్రెస్ పద్ధతులను సరిస్తుందో వాటినన్నింటినీ బి.జె.పి. బలపరిచింది. అందువలన కాంగ్రెస్ కు బి.జె.పి. ప్రత్యామ్నాయం కాజాలదు. ఉదా: మధ్యప్రదేశ్, రాజస్థాన్, హిమాచల్ ప్రదేశ్ లో బి.జె.పి. అధికారంలో ఉన్న చోట కాంగ్రెస్ లాగానే ప్రజలపై భారాలు వేయడం, అవినీతికి పాల్పడటం, ముఠా కుమ్ములాటలు కన్పిస్తున్నాయి. బలందరికీ ఇచ్చారు అవకాశం. మాకు ఇవ్వండి ఓ అవకాశంనన అని బి.జె.పి. నినాదం. కాని ఆ అవకాశం ఇచ్చిన రాష్ట్రాల్లో 1 1/2 సంవత్సరం కూడా తిరక్క ముందే ప్రజలు తిరస్కరించారు. కాబట్టి ప్రజలకు బి.జె.పి. సరైన మార్గాన్ని చూపించజాలదు. ఈ ఎన్నికల్లో సద్ధాంతాలు లేని సినిమా నటులకు, మహారాజులకు, బందిపోటు దొంగలకు, బజారు రోడీలకు బి.జె.పి. సీట్లు పంచిపెట్టింది. దీన్ని బట్టి బి.జె.పి. క్రమశిక్షణ ఎలంటిదో అర్థం చేసుకోవచ్చు. ప్రజలపై పడే ఆర్థిక భారాలను (ధరల పెరుగుదల, నిరుద్యోగం, పండించే పంటలకు తక్కువ ధరలు, సంక్షేమ కార్యక్రమాలపై కోత) సమర్థవంతంగా తిప్పికొట్టేందుకు ప్రజా సంఘాల ద్వారా ప్రజలను కూడగట్టాలి. ఆందోళనలు, ఉద్యమాలు నిర్వహించాలి. తద్వారా మతోన్మాద నినాదాలను, విధానాలను వెనక్కి కొట్టగలం. ఈ కర్తవ్య నిర్వహణ తన వంతుగా ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతుసంఘం గ్రామీణ రైతాంగాన్ని కూడగట్టి అగ్రభాగాన నిలబడాలి. ఈ పోరాటంలో కలసి వచ్చే శక్తులన్నింటినీ కూడగట్టాలి. అందుకు వామపక్ష, ప్రజాతంత్ర లౌకిక శక్తుల ఐక్యత పునాదిగా పని చేస్తుంది.

“మనరైతువాణి” గురించి మీ అభిప్రాయాలు సూచనలు తెలియజేయండి

పాఠకులకు విజ్ఞప్తి

మన రైతు వాణి ప్రారంభించి సంవత్సరం నిండి రెండో ఏడులోకి ప్రవేశించింది. ఇది పలువురు శాస్త్రజ్ఞులు, రచయితల శ్రేయోభిలాషుల సహకారంతో నడుస్తున్నది. రైతులకు సలహాదారుగా, రైతాంగ ఉద్యమానికి స్ఫూర్తిగా పనిచేయడానికి కొక సాధనంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతు సంఘం దీన్ని ప్రారంభించింది.

“మన రైతు వాణి” ఇంకా ఆభివృద్ధి చేయడానికి, రైతులకు సన్నిహితం కావడానికి మీ నుండి సలహాలు, సూచనలు స్వీకరిస్తుంది. విమర్శలను ఆహ్వానిస్తుంది. తద్వారా “మన రైతువాణి” ని బలవత్తరం చేయాలి. తప్పక వ్రాస్తారు కదూ!

మా అడ్రసు : ఎడిటర్, మన రైతువాణి, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రైతు సంఘ కార్యాలయము, గవర్నరు పేట, విజయవాడ-520002

1. బి.జె.పి. బలం మత కల్లోలాలపై ఆధారపడి వున్నది. మత ఉద్రిక్తతలు ఉన్న చోట ఇతర పార్టీల్లో వున్న వారు కూడా అటో ఇటో చేర్చున్నారు. ఉదా: హైదరాబాద్ నగరం చూస్తే సికింద్రాబాద్ స్థానంలో బి.జె.పి. గెలవడమేకాదు. కాంగ్రెస్, తెలుగుదేశం బలహీనపడ్డాయన్న విషయం కూడా తెలుస్తుంది. అంతేకాదు ఆ చుట్టు పక్కల తెలంగాణా జిల్లాల్లో బి.జె.పి.కి 6 చోట్ల లక్షకుపైగా ఓట్లువచ్చాయి. మరే జిల్లాలలోనూ రాలేదు. మత కల్లోలాలు జరగడం మూలంగా బి.జె.పి. బలపడింది. మహాత్మాగాంధీ హత్యనే బలపరిచిన వీరికి హింస, దౌర్జన్య పద్ధతులపై బాగా నమ్మకమున్నది.

2. సెక్యులర్ శక్తుల మధ్య సమైక్యత కొరవడం - కాంగ్రెసు అవకాశ వాద ధోరణిని అవలంబించడం. ఉదా: ఉత్తరప్రదేశ్ లో కేవలం 33 శాతం ఓట్లతో బి.జె.పి. అధికారంలోకి రాగలిగింది. నేషనల్ ఫ్రంట్ - వామపక్షాలకు 25 శాతం రాగా ఎస్.జె.పి. (ములాయం సింగ్ యాదవ్)కి 11 శాతం ఓట్లు వచ్చాయి. ఈ చీలిక రాకుండా వున్నట్లైతే జనతాదళ్ ఖచ్చితంగా గెలిచివుండేది. కాంగ్రెస్ మూడవ స్థానంలోకి నెట్టివేయబడింది. ఉత్తరప్రదేశ్, గుజరాత్ లను మినహాయితే మిగతా రాష్ట్రాల్లో 44 స్థానాలు మాత్రమే వచ్చాయి. దక్షిణాదిన కర్నాటకలో బలపడింది. కేరళలో ఎల్.డి.ఎఫ్. (సి.పి.ఐ. (ఎం.) నాయకత్వంలోని) ను ఓడించేందుకు కాంగ్రెస్ (యు.డి.ఎఫ్.)ను బలపరిచింది. దేశమంతటా బి.జె.పి. ఓట్లు పెరిగినా కేరళలో మాత్రం 2 1/2 శాతం తగ్గింది.

3. దేశ వ్యాపితంగా వామపక్షాలు బలంగా

చదువు పంచుకుందాం

-కె.శాంతారావు

(మన రాష్ట్రంలో ప్రస్తుతం 10 జిల్లాల్లో సంపూర్ణ అక్షరాస్యతా కార్యక్రమం నడుస్తున్నది. ఆంధ్రప్రదేశ్ జన విజ్ఞాన వేదిక రాష్ట్ర స్థానం జూలై 13వ తేదీన నెల్లూరులో జరిగిన సందర్భంగా ఆ జిల్లాలో సాక్షరత సమితి నిర్వహిస్తున్న సంపూర్ణ అక్షరాస్యత కార్యక్రమాన్ని పలువురు ప్రముఖులు, అక్షరాస్యత ఉద్యమ కార్యకర్తలు గ్రామాలకు వెళ్ళి పరిశీలించారు. వారిలో భారత జన విజ్ఞాన సమితి రాష్ట్ర అధ్యక్ష కార్యదర్శులు శ్రీ బి.పి.ఆర్.విఠల్, ఐ.ఎ.ఎస్. శ్రీ వి.లక్ష్మణరెడ్డి తదితరులు ఉన్నారు. జిల్లా కలెక్టర్ శ్రీ కె.రాజు ఆ కార్యక్రమం గురించి వివరించారు.

జగ్గయ్య కుటుంబం అంతా కలసి రాత్రి పగలు పనిచేశారు. బంజరు భూమిని బాగు చేశారు. కాని సాగు చేయాలంటే నీరు లేదు. బావి తవ్వించాలి.

అది చాలా ఖర్చుతో కూడిన పని. బావి తవ్వించడానికి సహకార సంఘం సాయం పొందవచ్చని సోమయ్య చెప్పాడు. జగ్గయ్యకు అప్పుదొరకడానికి ఆరు నెలలు పట్టింది. అప్పు తీసుకుని బావి తవ్వడం మొదలుపెట్టాడు. చాలా లోతుగా తవ్వవలసి వచ్చింది. చివరకు మంచి నీరే పడింది. జగ్గయ్య నేలను దుక్కి చేశాడు. బంజరు భూమిని పంటపొలం చేశాడు. మేలు రకం విత్తనాల గురించి తెలుసుకున్నాడు. కొత్తరకం వరి వేసి ఎక్కువ పంట పండించాడు.

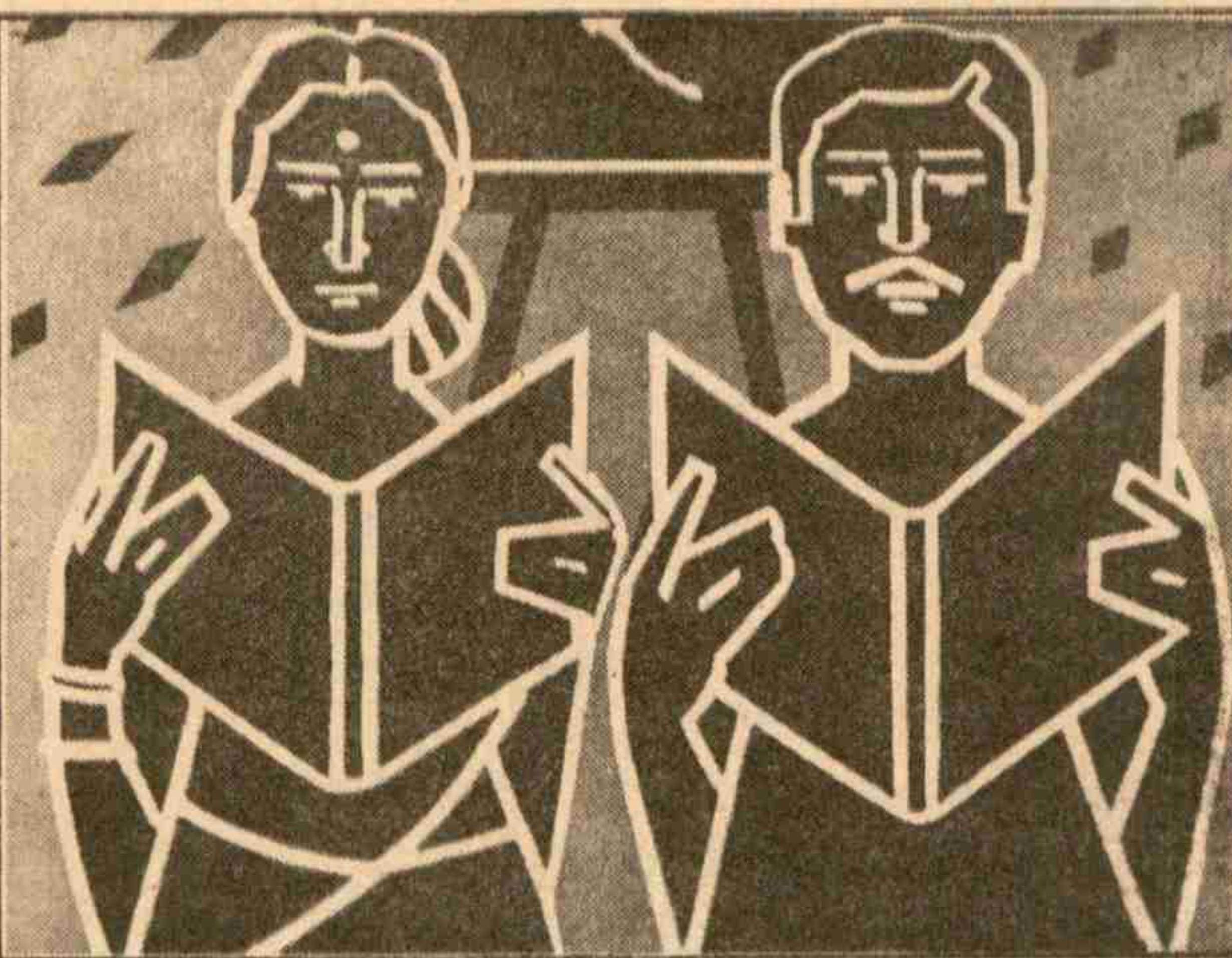
ఈ పాఠంపేరు "సహకార సంఘం అప్పుతో బావి తవ్వించాడు".

అక్షరదీపం నెల్లూరు జిల్లా వారు గ్రామాల్లో వయోజనులకు నేర్పుతున్న పాఠంలో ఇదొకటి. అక్షరాలలో పాటు అరి, వరి అనే చిన్న చిన్న మాటలు, ఆ చిన్న చిన్న మాటలలో పాటు "అందరికీ పని కావాలి. పొడిపంటలు ఎక్కువ చేయాలి" అనే వాక్యాలు మంచి మంచి విషయాలతో కూడిన పాఠాలను ఇప్పుడక్కడ గ్రామాల్లోని నిరక్షరాస్యులు నేర్చుకుంటున్నారు. ఈ పాఠాల్లో నిత్యజీవితంలో ఉపకరించే దరఖాస్తు నమూనా, ప్రామిసరీ నోటు నమూనా, మనియార్డరు పాఠం నమూనా వంటి ముఖ్యమైన విషయాలు కూడా వున్నాయి. అందుకే ఈ ఉద్యమాన్ని సాక్షరతా ఉద్యమం అని కూడా పిలుస్తున్నారు.

నెల్లూరు జిల్లాలోని 9-35 సంవత్సరాల వయస్సు గల లక్షలాది మందిని అక్షరాస్యులుగా చేసేందుకు ఆ జిల్లా సాక్షరతా సమితి నిర్ణయించింది.

46 మండలాల్లోని, 3 మున్సిపాలిటీల్లో వేలాది మంది కార్యకర్తలు ఈ యజ్ఞాన్ని నిర్వహిస్తున్నారు. జిల్లా కలెక్టరు శ్రీ కె.రాజు, అధికార యంత్రాంగంతో పాటు జన విజ్ఞాన వేదిక బాధ్యులు దీనికి సారధ్యం వహిస్తున్నారు. ఇటీవల వచ్చిన లోక్ సభ ఎన్నికలు, రాజీవ్ గాంధీ అకాల మృతి, ఆ తరువాత వర్షాల వలన ఈ అక్షరాస్యతా కార్యక్రమానికి ఆటంకంనేకం వచ్చినా నేటికీ అవిఘ్నంగా వేలాది కేంద్రాల్లో వయోజనులు విద్యనభ్యసిస్తూనే వున్నారు. టెన్త్, ఇంటర్, డిగ్రీ చదివిన యువతీయువకులు, ఉపాధ్యాయ సోదరులు చుట్టుతా పది మంది నిరక్షరాస్యులను కూర్చోపెట్టుకుని చదువు చెప్పడం నేటికీ రాత్రివేళల్లో అనేక గ్రామాల్లో అక్కడ దర్శనమిస్తున్నది.

చదువు

కేవలం అక్షరాలకు, సంకాలకే పరిమితమే కాక నిత్యజీవితంలో తనకెదురవుతున్న సమస్యల పరిష్కారానికి చదువు కూడా దోహదపడుతుందని, "చదువు కోవడం కష్టం కాదు" "చదువంటే మనకు ఇష్టం" వుంటే అనే అభిప్రాయాన్ని నిరక్షరాస్యుల్లో కలిగింప చేసినపుడు మాత్రమే వారు చదువుకోవడానికి ఉత్సాహిస్తారు. లేకపోతే చదువుకోకపోతే నాకేమయింది? నేనిప్పుడు బాగానే వున్నానుగా! అందరం చదువుకుంటే ఆకలెట్టా లీరుడ్డి? పని ఎవడు చేస్తాడు? కడుపెట్టా నిండుడ్డి? నావరి నీవు అల్లిపడితే అప్పుడు బడికొచ్చి చదువుకుంటా! పెద్ద పెద్ద చదువులున్న బాబులుకే పనుల్లేవు. ఇక నాకెందుకే చదువులు ఈ బడులు? మొదలగు ఇటువంటి ప్రశ్నలు ఉదయించక మానవు. వీలన్నిటికీ టిప్ గ్ సమాధానం చెప్పివారిలో చదువు పల్ల ఆసక్తి కల్గించేందుకే అక్షర కళాయాత్రలు ఆవిర్భవించాయి. నిరక్షరాస్యుల్లో చదువుకునే జిజ్ఞాసను కల్గించడంలో అక్షర కళా యాత్రలు

కొంతమేరకు సఫలీకృతం అయ్యాయని చెప్పవచ్చు. ఫలితంగానే అనేక గ్రామాల్లో చదువురాని వాళ్ళు ముఖ్యంగా హరిజన, గిరిజన, బలహీన వర్గాల వాడల్లోని ప్రజానీకం, స్త్రీలు కరింటు బల్లులు, లాంతర్లు పెట్టుకుని పట్టుదలతో చదువుకుంటున్నారు. ఆ వాతావరణం చూసిన ప్రతి అభ్యుదయగామి ఎంతో కింత నూతనోత్సాహం పొందుతాడు. క్షణ కాలం ఏదో కొత్త వాతావరణంలోకి వెళ్ళిన అనుభూతికి లోనౌతాడు.

కొన్ని పదాలు, ఎప్పుడైతే వ్రాయడం, చదవడం నేర్చుకున్నాడో వారిలో ఆత్మస్థైర్యం పట్టుదల మరింత ఎక్కువై క్రమం తప్పక రాత్రుబడులకు హాజరవుతున్నాడు. "ఏమమ్మా ఎందుకు నీవు చదువుకోవాలను కుంటున్నావు?" అని ప్రశ్నిస్తే ఊరుదాటి బయటకు వెళ్తే అక్షరం ముక్కతో ఏదో ఒక అవసరం వుంటూనే వుందని ఒకామె ఇంట్లో పిల్లలు చదువుకుంటుంటే తాను కూడా చదువుకోవాలని ఉందని ఒకామె, కూలి డబ్బులు తెక్కిట్టుకుని కూడా బెట్టుకుందామని ఒకామె ఇలా బదులిస్తున్నారు. మరి, దేశంలో జరిగే సంగతులు, ఇతర విషయాలు తెలుసుకునేందుకు చదువక్కర్లేదా? అని అడిగితే అవన్నీ చెప్పడానికి టీవీలు, రేడియోలు ఉన్నాయి కదండి అని చాలా అమాయకంగా బదులివ్వడం ఎంతో ముచ్చట గొల్పుతుంది. చదువు చెప్పే కార్యకర్తలను కూడా ఇలానే ప్రశ్నిస్తే రకరకాల అనుభవాలు చెప్పారు. ప్రలిది డబ్బుతో కొలుస్తున్న ఈ సమాజంలో ఏ మాత్రం ఫలితం ఆశించకుండా ఎందుకు చదువు చెప్పుతున్నారు మీరు? అని ప్రశ్నిస్తే, విద్యాదానం మహాదానం కదండి అని పెద్దపెద్ద మాటలు చెప్పలేదు. నా చుట్టు ప్రక్కల వాళ్ళకే కదా నేను చదువు చెప్పింది, వాళ్ళు ఉత్సాహంగా వస్తుంటే నాకు ఉత్సాహంగా చెప్పాలనిపిస్తుంది. పని లేకుండా భారీగా ఉన్న నాకు మీరు గౌరవం ఇస్తున్నారు. నేను చెప్పే ప్రతి విషయం శ్రద్ధగా వింటున్నాను. నాకు వచ్చింది వంచుకోవడం తృప్తిగా వుంటుంది అని బదిలిస్తున్నాడు. అందుకే భారత జ్ఞాన విజ్ఞాన సమితి రాష్ట్ర అధ్యక్షులు డాక్టర్ బి.పి.ఆర్. విఠల్ గారు ఇటీవల నెల్లూరులో మాట్లాడుతూ భూమిని పంచుకోమని, ఆస్తిని పంచుకోమని ఇప్పటికే ఎందరో పెద్దలు నీలి వాక్యాలు పలికారు. కాని ఆచరణలో పంచుకునే అలవాటు విద్య నుంచి మొదలైతే ఆ తరువాత మిగిలినవి జనం వారంతటవారే పంచుకుంటారని హర్షద్వానాల మధ్య అన్నారు.

రైతువాణి పాఠకులకు శుభాకాంక్షలతో

Phone : Off:2515, Resi: 2375

Telanakula Venkata Subba Rao

MANURES, GENERAL MERCHANTS & COMMISSION AGENTS

తెలనాకుల వెంకట సుబ్బారావు

వేరుశనగ, ఎరువులు, జనరల్ మర్చండ్స్ మరియు కమీషన్ ఏజంట్స్, పాలకొల్లు

PALAKOL - 534 260

WEST GODAVARI DIST

ANDHRA PRADESH

With Best Complements from:-

Phone No: 3403 P.P

THE BHIMAVARAM FERTILISERS DEALERS ASSOCIATION

BHIMAVARAM-534 201

West Godavari District (Andhra Pradesh)

President:

Bonda Venkata Ramakrishna
Rao Gupta

Phone: Off. 2529, Resi.2179

Secretary:

Gadiraju Viswanadha Raju

Phone: Off. 2677, Resi.3007

Vice-President:

Mudunuri Venkata Rama
Raju

Phone:2765

Treasurer:

Kaligotla Satya
Venkata Bhaskar

Phone: 2442

Joint-Secretary:

D.S. Raju

Phone: 2898

and

Members

R.No. 52715/90

Rvvo1 A105

మనసు ఫౌండేషన్
పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం పంఖ్య	RVV01A 105
పుస్తకం పేరు	రెవల్యూషన్
కారీఖు	2018/23
మొదలు అట్ట	yes
వెనుక అట్ట	yes
మొత్తం పేజీలు	33
పెద్ద సైజు పేజీలు	NO
ఖాళీ పేజీలు	NO
లేని పేజీలు	NO
తయారు చేసినది	sandhya
పేజీలు విడదీసినది	sandhya
స్కాన్ చేసినది	sandhya
పరీక్ష చేసినది	Amrutha
పేజీలు సరిచూసినది	
టైటింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
స్కాన్ చేయబడినది	
తప్పులు	No
పరిస్థితి	good